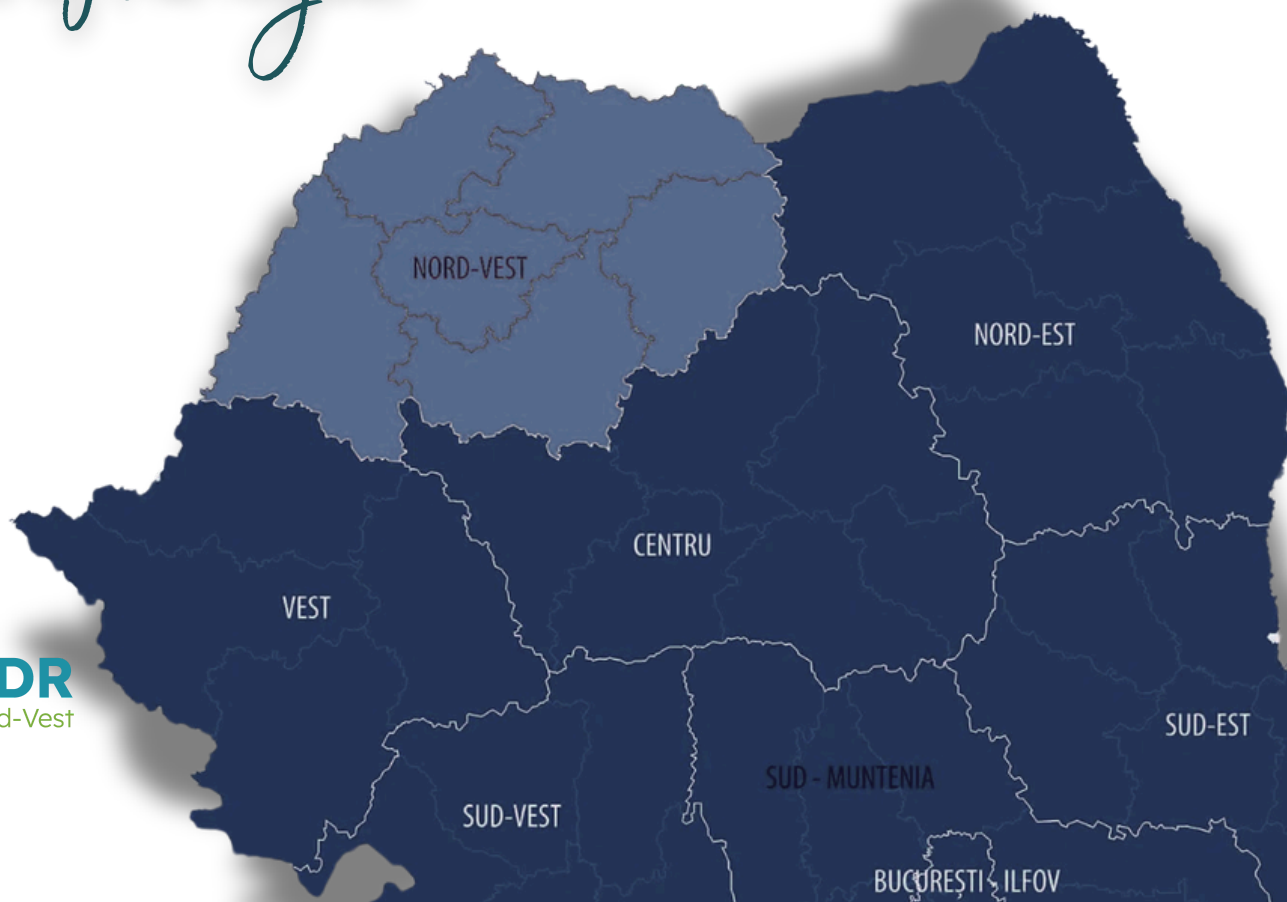

Competitivitate economică, antreprenoriat și sisteme financiare

state of the region

Capitolul **Competitivitate economică, antreprenoriat și sisteme financiare** din cadrul analizei „State of the Region” a fost redactată de echipa Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest ca parte integrantă a Planului de Dezvoltare Regională 2028-2034.

Document în lucru

Prezentul document de tip „Stadiul Regiunii”, publicat în contextul elaborării analizei diagnostic regionale, reprezintă un instrument de lucru preliminar cu caracter strict consultativ, asumat ca parte integrantă a unui demers de guvernare participativă. Publicarea și diseminarea acestui material se circumscriu unei etape de consultare publică structurate sub forma de call for evidence, având scopul de a asigura o fundamentare tehnică și obiectivă a viitoarelor direcții de planificare. În consecință, datele, concluziile preliminare și analizele incluse în capitolele acestui document nu constituie decizii finale, nu au caracter obligatoriu și nu angajează juridic autoritatea emitentă, acestea fiind supuse unui proces iterativ de revizuire, calibrare și completare.

Contact:

text și analiză: Departamentul Dezvoltare Strategică și Valorificare Resurse

Darius Ciocîrlan - darius.ciocirlan@nord-vest.ro

Mihai Achim - mihai.achim@nord-vest.ro

Cătălin Hădădea - catalin.hadadea@nord-vest.ro

Disclaimer:

Opiniile exprimate aparțin exclusiv autorilor și nu ar trebui considerate ca reprezentând poziția oficială a Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest. Acest document nu reprezintă componente, priorități sau acțiuni dintr-un program aprobat sau agreat la nivel național sau regional.

Această analiză reprezintă o situație de referință, punct de plecare pentru perioada 2028-2034 și nu implică nicio obligație din partea ADR Nord-Vest privind deschiderea unor apeluri, în cadrul Programului Regional Nord-Vest 2021-2027, care să vizeze intervențiile recomandate în conținutul acestui capitol.

©Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Cluj-Napoca 2026

Cover: DDSVR

Reutilizarea este autorizată cu condiția ca sursa să fie menționată și ca sensul sau mesajul original al documentului să nu fie denaturat. ADR Nord-Vest nu va fi responsabilă pentru niciuna dintre consecințele rezultate din reutilizare.

Cuprins

CONTEXT	
6	Context general
6	Context european
7	Context național
8	Din perspectivă strategică națională
9	Cadrul normativ aplicabil
10	Context regional
SITUAȚIA MACROECONOMICĂ	
12	La nivel național
12	La nivel regional
COMPETITIVITATEA FIRMELOR ȘI PRODUCTIVITATEA MUNCII	
19	Notă metodologică
21	Situația firmelor în Regiune
23	Evoluția numerică a firmelor
26	Intrările și ieșirile din piață
27	Evoluția profitului
30	Evoluția numărului de angajați
31	Evoluția activității economice pe secțiuni
33	Productivitatea muncii pe secțiuni și diviziuni
36	Specializarea economică a Regiunii în raport cu structura națională
37	Structura firmelor după forma juridică
39	Încadrarea firmelor pe clase de mărime
41	Concentrarea economică
41	Rata profitabilității în raport cu veniturile și cu datoriile
45	Profilul economic județean
46	Județul Cluj
46	Județul Bihor
47	Județul Maramureș

47	Județul Bistrița-Năsăud
47	Județul Satu Mare
48	Județul Sălaj
49	Observații comparative
49	Activitatea economică individuală
49	Distribuția spațială și dualismul urban-rural
50	Diferențierea tipologică pe forme juridice
51	Vulnerabilitatea economiei individuale
51	Sinteza dinamicii economice
INFRASTRUCTURA DE AFACERI	
56	Alte provocări regionale
PROFIL INVESTIȚIONAL	
BALANȚA COMERCIALĂ ȘI INVESTIȚIONALĂ A REGIUNII ÎN RAPORT CU MEDIUL INTERNAȚIONAL	
64	Exporturile și balanța comercială
66	Investițiile străine directe și capitalul străin
MEDIUL ANTREPRENORIAL ȘI ECOSISTEMELE DE AFACERI	
70	Mediul antreprenorial
71	Situația Startup-urilor
73	Ecosistemul de afaceri
CONSTATĂRI, PROVOCĂRI PRELIMINARE ȘI MĂSURI POSIBILE	
75	Constatări preliminare
77	Provocări identificate
79	Măsuri potențiale
BIBLIOGRAFIE	

Acronime

- ADR - Agenția de Dezvoltare Regională
- AF - Asociații familiale
- BNR - Banca Națională a României
- CA - Cifra de afaceri
- CAEN - Clasificarea Activităților din Economia Națională
- CIF - Cost, Insurance, and Freight (utilizat pentru evaluarea importurilor)
- DDSVR - Departamentul de Dezvoltare Strategică și Valorificare Resurse
- DESI - Indicele economiei și societății digitale (Digital Economy and Society Index)
- DIH - Hub de Inovare Digitală (ex. Transilvania DIH, DIH4Society)
- DNSH - Do No Significant Harm (principiul privind evitarea prejudiciilor semnificative aduse mediului)
- EDIH - Hub-urile Europene de Inovare Digitală (European Digital Innovation Hubs)
- ESCA - European Secretariat for Cluster Analysis
- FEDR - Fondul European de Dezvoltare Regională
- FOB - Free On Board (utilizat pentru evaluarea exporturilor)
- ÎF - Întreprinderi familiale
- ÎI - Întreprinderi individuale
- IMM - Întreprinderi Mici și Mijlocii
- IT - Information Technology (Tehnologia Informației)
- LQ - Coeficient de localizare (Location Quotient)
- NEETS - Tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează un program educațional sau de formare
- NUTS - Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică
- ONG - Organizații Non-Guvernamentale
- ONRC - Oficiul Național al Registrului Comerțului
- PFA - Persoane fizice autorizate
- PIB - Produsul Intern Brut
- PNCDI IV - Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare
- PNRR - Planul Național de Redresare și Reziliență
- POCIDIF - Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
- PSI - Parcuri de Specializare Inteligentă
- PST - Parcuri Științifice și Tehnologice
- RDC - Regulamentul privind Dispozițiile Comune
- RIS3 NV - Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Vest 2021-2027
- SRL - Societate cu răspundere limitată
- TIC - Tehnologia informației și comunicațiilor
- TREC - Transylvania Energy Cluster
- UBB - Universitatea Babeș-Bolyai
- UE - Uniunea Europeană
- UTCN - Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
- VAB - Valoarea Adăugată Brută

Listă de figuri

- Figura nr. 1 - Evoluția brută a PIB-ului regiunii Nord-Vest 2015-2024
- Figura nr. 2 - Ponderea PIB-ului regional Nord-Vest din PIB-ul Național 2015-2024
- Figura nr. 3 - PIB-ul județean exprimat ca procent din valoarea totală a regiunii
- Figura nr. 4 - Evoluția PIB-ului pe locuitor în cele șase județe ale Regiunii Nord-Vest, 2012-2024
- Figura nr. 5 - Raportul procentual al PIB-ului regiunii Nord-Vest la media europeană
- Figura nr. 6 - Evoluția indicelui VAB în bază fixă 2020-100 pe regiune de dezvoltare
- Figura nr. 7 - Evoluția VAB a Regiunii NV 2000-2024
- Figura nr. 8 - Evoluția VAB pe județele regiunii NV 2000-2024
- Figura nr. 9 - Evoluția VAB pe tipuri de activități economice Regiunea NV, 2000-2024
- Figura nr. 10 - Evoluția numărului total de firme la nivelul regiunii Nord-Vest, bază în lanț 2018-2025
- Figura nr. 11 - Evoluția numărului total de firme cu cifra de afaceri peste 0 pe județe, Regiunea Nord-Vest, bază în lanț 2018-2025
- Figura nr. 12 - Evoluția profitului firmelor pe județe, bază în lanț, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Figura nr. 13 - Evoluția profitului firmelor pe județe, prețuri constante ale anului 2025, bază în lanț, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Figura nr. 14 - Numărul de firme pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, 2025
- Figura nr. 15 - Numărul de salariați pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, 2025
- Figura nr. 16 - Productivitatea și ocuparea pe diviziuni CAEN, Regiunea Nord-Vest, anul 2025
- Figura nr. 17 - Informații privind investițiile realizate prin Politica de Coeziune referitoare la situația economică la 6 iulie 2026, în lei, din Regiunea Nord-Vest
- Figura nr. 18 - Informații privind investițiile realizate prin PNRR referitoare la situația economică 6 iulie 2026 (EUR) din Regiunea Nord-Vest
- Figura nr. 19 - Clasamentul regiunilor de dezvoltare din România în Regional Innovation Scoreboard, 2025
- Figura nr. 20 - Informații privind investițiile realizate prin Politica de Coeziune referitoare la situația economică la 6 iulie 2026, în lei, din Regiunea Nord-Vest
- Figura nr. 21 - Informații privind investițiile realizate prin PNRR referitoare la situația economică 6 iulie 2026 (EUR) din Regiunea Nord-Vest
- Figura nr. 22 - Clasamentul regiunilor de dezvoltare din România în Regional Innovation Scoreboard, 2025

Listă de hărți

- Harta nr. 1 - Numărul firmelor pe UAT în anul 2025
- Harta nr. 2 - firme la 1000 de locuitori în anul 2025
- Harta nr. 3 - Evoluția numărului total de firme în județele Regiunii Nord-Vest, 2018-2025
- Harta nr. 4 - Procentul întreprinderilor care consideră accesul la trenuri drept un obstacol, Regiunea Nord-Vest, 2023

Listă de tabele

- Tabelul nr. 1 - Creșterea procentuală anuală medie a PIB-ului din Regiunea Nord-Vest
- Tabelul nr. 2 - Variația anuală a valorii adăugate brute pe ramuri ale economiei și pe județe, Regiunea Nord-Vest, 2018-2023
- Tabelul nr. 3 - Efectul excluderilor asupra numărului de firme din Regiunea Nord-Vest
- Tabelul nr. 4 - Numărul total de firme pe județe, valori absolute, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 5 - Firme cu cifră de afaceri peste zero pe județe, valori absolute, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025

Listă de tabele

- Tabelul nr. 6 - Rata de activitate a firmelor din Regiunea Nord-Vest, pe județe, 2018-2025
- Tabelul nr. 7 - Evenimente juridice înregistrate anual în Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 8 - Evenimente juridice pe județe, anul 2025
- Tabelul nr. 9 - Profitul firmelor pe județe, prețuri curente, milioane lei, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 10 - Profitul firmelor pe județe, prețuri constante ale anului 2025, milioane lei, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 11 - Numărul de salariați pe județe, valori absolute și indici, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 12 - Indicele de evoluție a numărului de salariați în bază fixă 2018-100, pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 13 - Cifra de afaceri pe salariat în Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 14 - Cifra de afaceri pe salariat pe secțiuni ale activității economice, mii lei, prețuri constante 2025
- Tabelul nr. 15 - Indicele de specializare pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 16 - Secțiuni subreprezentate care cresc peste media regională, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 17 - Numărul de firme pe ferme juridice și ponderea acestora în cifra de afaceri și în numărul de salariați, cifra de afaceri în milioane lei, Regiunea Nord-Vest, 2023-2025
- Tabelul nr. 18 - Dimensiunea medie și profitabilitatea firmelor pe forme juridice, valori în lei, Regiunea Nord-Vest, anul 2025
- Tabelul nr. 19 - Distribuție pe mărimea firmelor, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 20 - Cifra de afaceri pe clase de mărime, prețuri curente, milioane lei, și indici, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025
- Tabelul nr. 21 - Concentrarea cifrei de afaceri și a ocupării în primele firme ale Regiunii Nord-Vest, anul 2025
- Tabelul nr. 22 - Rata profitabilității, gradul de îndatorare și rentabilitatea capitalurilor pe secțiuni ale activității economice, cifra de afaceri și veniturile în milioane lei, Regiunea Nord-Vest, anul 2025
- Tabelul nr. 23 - Evoluția indicatorilor de profitabilitate și de îndatorare, Regiunea Nord-Vest, 2023-2025
- Tabelul nr. 24 - Firmele cu capitaluri proprii negative pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, anul 2025
- Tabelul nr. 25 - Firmele cu capitaluri proprii negative pe județe și pe clase de mărime, Regiunea Nord-Vest, anul 2025
- Tabelul nr. 26 - Populația de entități economice din Regiunea Nord-Vest (2025)
- Tabelul nr. 27 - Gradul de urbanizare al formelor de organizare coroborat cu indicatorii de productivitate județeni, regiunea Nord-Vest
- Tabelul nr. 28 - Compoziția persoanelor fizice pe forme de organizare, Județele Cluj și Maramureș
- Tabelul nr. 29 - Distribuția infrastructurii de afaceri în Regiunea Nord-Vest (Parcuri Industriale, PSI, PST) (septembrie 2026)
- Tabelul nr. 30 - Centralizator regional pe tipuri de infrastructură de afaceri, Nord-Vest (septembrie 2026)
- Tabelul nr. 31 - Dificultățile în activitatea IMM-urilor în funcție de regiune, în anul 2025
- Tabelul nr. 32 - Gradul de acoperire a capacității în funcție de regiuni, 2025
- Tabelul nr. 33 - Exporturile FOB pe județe, milioane euro, 2018-2025
- Tabelul nr. 34 - Ponderea exporturilor în produsul intern brut și gradul de deschidere, procente
- Tabelul nr. 35 - Balanța comercială pe județe, milioane euro, anul 2025
- Tabelul nr. 36 - Soldul net al investițiilor străine directe pe regiuni de dezvoltare, milioane euro
- Tabelul nr. 37 - Soldul investițiilor străine directe pe județe, milioane euro
- Tabelul nr. 38 - Societăți cu participare străină la capital și capitalul social subscris de nerezidenți, sold la 31 decembrie 2025

Context general

Analiza de tip *State of the Region* constituie fundamentul analitic al capitolului de competitivitate economică, antreprenoriat și sisteme financiare din Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest. Punctul de plecare este experiența exercițiului financiar 2021-2027, evaluată prin rezultatele obținute și prin instrumentele care rămân disponibile pentru ciclul următor.

Competitivitatea economică este înțeleasă în acest capitol ca fiind capacitatea firmelor și a teritoriului de a genera valoare adăugată în mod susținut, prin productivitate, prin specializare în activități cu valoare ridicată și prin capacitatea de a atrage capital și forță de muncă calificată. Scopul analizei este să arate cât de mari sunt diferențele dintre județele regiunii și să sprijine alegerea unor măsuri potrivite pentru fiecare, atât pentru polul de creștere Cluj-Napoca, cât și pentru județele cu economie preponderent industrială.

Analiza urmărește patru teme: nivelul și dinamica producției regionale, structura sectorială și productivitatea muncii, demografia firmelor împreună cu segmentul întreprinderilor mici și mijlocii, și sistemele de suport financiar. Fiecare temă este raportată la media națională și la cea europeană, precum și la diferențele dintre cele șase județe, astfel încât alocarea resurselor din următoarea perioadă de programare să se sprijine pe date.

Context european

Diagnosticul de referință pentru competitivitatea europeană este oferit de raportul *The future of European competitiveness*, elaborat de Mario Draghi la solicitarea Comisiei Europene și publicat în septembrie 2024 în două părți, o strategie de competitivitate [1] și o analiză detaliată cu recomandări [2]. Raportul Draghi arată că încetinirea creșterii productivității a costat gospodăriile europene în termeni de nivel de trai, întrucât venitul disponibil real pe locuitor a crescut din 2000 aproape de două ori mai mult în Statele Unite decât în Uniunea Europeană. Pentru a inversa această traiectorie, raportul estimează o nevoie de investiții suplimentare de 750 până la 800 de miliarde de euro anual, pe baza estimărilor Comisiei Europene. Printre cauzele identificate se află structura industrială insuficient reînnoită, costurile ridicate ale energiei, fragmentarea pieței unice, sarcina administrativă și dezvoltarea limitată a segmentului de capital de risc, care determină firmele tinere europene să se orienteze către alte jurisdicții pentru faza de scalare. Această perspectivă este completată de raportul *Much More Than a Market*, elaborat de Enrico Letta la solicitarea Consiliului European și publicat în aprilie 2024, care propune aprofundarea integrării pieței unice dincolo de dimensiunea comercială, cu accent pe serviciile financiare, pe energie și pe comunicații electronice [3]. Ambele documente converg către aceeași concluzie operațională pentru regiuni: creșterea productivității devine criteriul principal de selecție a investițiilor publice. Cadrul de reglementare al politicii de coeziune pentru 2021-2027 este stabilit prin Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului, cunoscut drept Regulamentul privind Dispozițiile Comune, care definește condițiile favorizante pentru specializarea inteligentă și regulile privind sinergiile dintre fonduri [4]. Pentru cercetare și inovare, instrumentul principal rămâne Programul-cadru Orizont Europa, instituit prin Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului, cu un buget de 95,5 miliarde de euro pentru perioada 2021-2027. Programul este structurat pe trei piloni, care acoperă succesiv excelența științifică, provocările globale împreună cu competitivitatea industrială, și inovarea creatoare de piață.

[1] Draghi, M. (2024), *The future of European competitiveness. Part B: In-depth analysis and recommendations*, Comisia Europeană, septembrie 2024;

[2] Letta, E. (2024), *Much More Than a Market. Speed, Security, Solidarity. Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU*;

[3] Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind fondurile politicii de coeziune;

[4] Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa.

Pilonul dedicat provocărilor globale și competitivității industriale concentrează peste jumătate din resurse, iar componenta de inovare sprijină scalarea firmelor tinere prin Consiliul European pentru Inovare, cu instrumente adaptate nivelului de maturitate tehnologică [5]. Pentru instrumentele de garantare și pentru finanțarea complementară granturilor, baza legală este Regulamentul (UE) 2021/523 al Parlamentului European și al Consiliului, de instituire a Programului InvestEU [6].

Corelarea acestor surse este reglementată prin Comunicarea Comisiei 2022/C 160/02, care stabilește orientările privind sinergiile dintre Orizont Europa și Fondul European de Dezvoltare Regională [7]. Cadrul actual de programare valorifică aceste sinergii prin mecanismul mărcii de excelență, Seal of Excellence. Proiectele evaluate pozitiv la nivel european în Orizont Europa, dar rămase nefinanțate din considerente bugetare, pot fi preluate direct spre finanțare prin programe naționale, inclusiv POCIDIF. Procedura de evaluare tehnică aprofundată se aplică astfel o singură dată, ceea ce scurtează timpul până la contractare și crește rata de absorbție.

Context național

Documentul care stabilește direcția națională în materie de competitivitate este Strategia Națională de Competitivitate 2021-2027, elaborată de Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului [8]. Obiectivul strategic constă în dezvoltarea unei economii bazate pe un mediu economic competitiv, pe adoptarea digitalizării și a Industriei 4.0 în întreprinderi și pe un cadru instituțional stabil. Strategia se structurează pe trei obiective generale: modernizarea industrială a întreprinderilor, inclusiv prin susținerea mecanismelor economiei circulare și a economiei colaborative, sprijinirea procesului de transformare digitală pentru creșterea competitivității, și creșterea capacității instituționale pentru implementarea politicilor publice cu impact asupra competitivității. Primul obiectiv general include explicit, la nivel de obiectiv specific, retehnologizarea și susținerea clusterelor, ceea ce oferă temei direct pentru intervențiile regionale în infrastructura de afaceri.

Strategia Industrială a României 2024-2030 detaliază această direcție pe șase obiective generale [9]: modernizarea industriei prin tehnologizare avansată și trecerea la economia circulară, consolidarea poziției pe piața internațională prin creșterea exporturilor industriale și a rezilienței lanțurilor de aprovizionare, crearea de locuri de muncă de calitate și calificarea forței de muncă, înlesnirea accesului la finanțare pentru companiile din industrie, susținerea potențialului competitiv al sectoarelor energointensive, și consolidarea cadrului de politici de sprijin pentru dezvoltarea industriei.

Pentru Regiunea Nord-Vest, unde industria prelucrătoare concentrează 28,4% din cifra de afaceri și 29,9% din salariați, aceste obiective descriu direct perimetrul de intervenție. România își aliniază prioritățile la cele europene prin Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 933/2022 [10]. Strategia pune accent pe concentrarea resurselor în centre de excelență cu impact economic și pe colaborarea dintre mediul public și cel privat. Ea se aplică prin Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (PNCDI IV), axat pe resurse umane, infrastructuri de cercetare și parteneriate pentru inovare.

[5] Regulamentul (UE) 2021/523 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 martie 2021 de instituire a Programului InvestEU;

[6] Comunicarea Comisiei, Orientări privind sinergiile dintre Orizont Europa și FEDR (2022/C 160/02);

[7] Strategia Națională de Competitivitate 2021-2027, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, proiect cod SIPOCA 605 și cod MySMIS 127820, versiune iulie 2023 cu modificări din septembrie 2023;

[8] Strategia Industrială a României 2024-2030, Ministerul Economiei. În versiunea consultată, proiectul de hotărâre de guvern pentru aprobare are numărul și data necompletate;

[9] Hotărârea Guvernului nr. 933/2022 privind aprobarea Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027.

[10] Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) 2021-2027, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, și Planul Național de Redresare și Reziliență al României;

Din perspectiva fondurilor de coeziune, transformarea tehnologică este susținută în principal de Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) 2021-2027, alături de componenta de digitalizare a Planului Național de Redresare și Reziliență [11]. POCIDIF finanțează prioritar crearea unui ecosistem de cercetare atractiv și adoptarea tehnologiilor avansate în administrație și în mediul de afaceri. Un rol distinct revine Hub-urilor Europene de Inovare Digitală (EDIH), finanțate în parteneriat cu Programul Europa Digitală. Aceste structuri oferă întreprinderilor mici și mijlocii servicii de testare înainte de a investi, cursuri de formare și asistență tehnică, sprijinind creșterea intensității digitale măsurată prin indicele DESI.

Gestionarea financiară a fondurilor europene este reglementată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 133/2021, care stabilește fluxurile financiare, eligibilitatea cheltuielilor și regulile de implementare pentru toate programele finanțate din politica de coeziune, inclusiv POCIDIF și Programele Regionale [12].

Din perspectivă strategică națională

Cadrul de sustenabilitate este dat de Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, construită pe cele 17 obiective de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030, dintre care obiectivul privind munca decentă și creșterea economică și cel privind industria, inovația și infrastructura se aplică direct competitivității [13]. Pentru capitolul de față, relevanța practică este că investițiile productive sunt evaluate simultan pe criteriul de eficiență economică și pe cel de sustenabilitate.

Tranziția către economia circulară este reglementată prin Strategia Națională privind Economia Circulară [14]. Obiectivul general este de a oferi cadrul pentru tranziția către economia circulară prin implementarea Planului de Acțiune, iar indicatorul de succes este decuplarea dezvoltării economice de utilizarea resurselor naturale. Pentru Regiunea Nord-Vest, unde construcțiile au crescut cu 148% în intervalul 2018-2023, această direcție se aplică în special materialelor de construcții și gestiunii deșeurilor din activitățile de construire.

Costul energiei și decarbonizarea industriei sunt tratate prin Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice [15]. Documentul include o dimensiune dedicată cercetării, inovării și competitivității, iar diagnosticul pe care îl prezintă este direct relevant pentru capitolul de față: potrivit Indicelui Competitivității Regionale 2.0, șapte dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale României se situează în partea inferioară a clasamentului european, iar regiunea București-Ilfov se apropie de media Uniunii, rămânând totodată în grupul cu cele mai slabe performanțe. La aceasta se adaugă poziția României pe ultimul loc în Uniunea Europeană conform Tabloului de Bord European privind Inovarea din 2024.

Pentru Regiunea Nord-Vest, unde industria prelucrătoare și sectoarele energointensive au greutate mare, costul energiei intră direct în calculul de competitivitate.

Componenta de sisteme financiare a capitolului se sprijină pe Strategia Națională de Educație Financiară 2024-2030, care abordează nivelul de cunoștințe financiare al populației și al antreprenorilor [16]. Dincolo de documentele oficiale, analiza disparităților teritoriale se sprijină și pe studii independente, dintre care unul dedicat inegalităților socio-economice regionale din România [17]. Studiul amintește că, în clasificarea Comisiei Europene privind regiunile rămase în urmă, România avea cinci regiuni încadrate drept regiuni cu venituri mici, între care și Nord-Vest, în condițiile unei creșteri accentuate a produsului intern brut.

[11] Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene aferente politicii de coeziune 2021-2027, cu modificările și completările ulterioare;

[12] Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030;

[13] Strategia Națională privind Economia Circulară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 943 bis din 27 septembrie 2022;

[14] Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, Guvernul României;

[15] Strategia Națională de Educație Financiară 2024-2030;

[16] Fina, S., Heider, B., Raț, C., România inegală. Disparitățile socio-economice regionale din România, Friedrich-Ebert-Stiftung, studiu realizat cu sprijinul financiar al Parlamentului European. Datele citate în studiu merg până în anul 2020;

[17] Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Vest 2021-2027 (RIS3 NV), Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest.

A doua observație relevantă este că România a investit semnificativ mai mult în formarea brută de capital fix în regiunile relativ prospere decât în cele rămase în urmă, tipar menținut pe întreaga perioadă analizată. Constatarea susține una dintre concluziile capitolului, potrivit căreia diferențele din interiorul regiunii se mențin și prin mecanismele de alocare a investițiilor, iar reducerea lor cere intervenții diferențiate pe județe.

Cadrul normativ aplicabil

Acțiunile, strategiile și mecanismele financiare descrise mai sus se sprijină pe un set de acte normative naționale și europene, care stabilesc regulile de eligibilitate, de administrare și de implementare. Lista de mai jos cuprinde actele cu efect direct asupra intervențiilor de competitivitate din regiune.

- Hotărârea Guvernului nr. 933/2022, privind aprobarea Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027, actul de bază care stabilește prioritățile tematice naționale și concentrarea resurselor de cercetare, dezvoltare și inovare în România;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 133/2021, cu modificările și completările ulterioare, privind gestionarea financiară a fondurilor europene aferente politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027. Reglementează fluxurile financiare, eligibilitatea cheltuielilor și implementarea tuturor programelor finanțate din politica de coeziune, inclusiv POCIDIF și Programele Regionale;
- Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului, Regulamentul privind Dispozițiile Comune (RDC), cadrul legislativ european al fondurilor structurale și de coeziune. Stabilește condițiile favorizante pentru specializarea inteligentă și regulile privind sinergiile de tip Seal of Excellence;
- Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului, de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa. Stabilește structura pe piloni, bugetele și regulile de participare pentru entitățile publice și private;
- Regulamentul (UE) 2021/523 al Parlamentului European și al Consiliului, de instituire a Programului InvestEU, care oferă baza legală pentru mecanismele de garantare și pentru instrumentele financiare complementare granturilor;
- Comunicarea Comisiei 2022/C 160/02, care stabilește orientările privind sinergiile dintre Orizont Europa și Fondul European de Dezvoltare Regională, inclusiv modul de preluare a proiectelor cu marcă de excelență;
- Strategia Națională privind Economia Circulară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 943 bis din 27 septembrie 2022, care stabilește cadrul tranziției către economia circulară și Planul de Acțiune aferent;
- Strategia Industrială a României 2024-2030, care stabilește obiectivele de modernizare industrială, de creștere a exporturilor și de acces la finanțare. În versiunea consultată, proiectul de hotărâre de guvern pentru aprobare avea numărul și data necompletate, deci actul de aprobare se confirmă înainte de citare.

Acest ansamblu de acte arată că rezultatul economic depinde de două capacități care se completează: capacitatea administrativă de a atrage și de a utiliza fondurile, și capacitatea firmelor de a genera valoare adăugată și de a intra în lanțurile internaționale de inovare.

Context regional

La nivel regional, cadrul de referință este Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Vest 2021-2027, elaborată de Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest [18]. Strategia se bazează pe consultarea periodică a firmelor, universităților și institutelor de cercetare, proces prin care regiunea își actualizează domeniile prioritare. Viziunea are chiar orizontul acestui plan: până în 2034, Regiunea Nord-Vest urmează să intre în topul celor mai inovative regiuni din Europa Centrală și de Est, prin îmbunătățirea performanței activităților de cercetare și inovare și prin valorificarea rezultatelor pentru creșterea veniturilor, a numărului locurilor de muncă și a standardului de viață.

Strategia stabilește patru obiective strategice: transformarea economiei prin inovare bazată pe noi tehnologii, dezvoltarea ecosistemului regional de inovare și conectarea acestuia la rețele naționale, europene și globale, dezvoltarea capacității de cercetare și de valorificare a rezultatelor, și valorificarea avantajelor digitalizării în sectorul public și în mediul privat.

Domeniile prioritare sunt organizate pe trei piloni. Pilonul de inovare pentru sănătate și bunăstare cuprinde agroalimentarul, cosmeticele și suplimentele alimentare, și sănătatea. Pilonul de dezvoltare a sectoarelor emergente cuprinde materialele noi și tehnologiile de producție avansate. Pilonul de transformare digitală cuprinde tehnologia informației și comunicațiilor. Aceste priorități orientează investițiile finanțate prin Programul Regional Nord-Vest 2021-2027, unde Prioritatea 1 vizează o regiune mai competitivă și mai inovativă, iar Prioritatea 2 o regiune mai digitalizată.

Cele două priorități cumulează alocări importante din Fondul European de Dezvoltare Regională. Fondurile sunt direcționate către investiții productive în microîntreprinderi și în întreprinderi mici și mijlocii, digitalizarea proceselor interne de afaceri și înființarea parcurilor de specializare inteligentă, destinate concentrării infrastructurii fizice și a serviciilor de suport. Ghidurile solicitantului impun criterii de eligibilitate și de selecție care includ conformitatea cu standardele de sustenabilitate, inclusiv respectarea principiului DNSH, care cere evitarea prejudiciilor semnificative aduse mediului.

Strategia RIS3 NV precizează și punctul de plecare: regiunea ocupă locul al treilea între regiunile României la Indicele de Competitivitate Regională și locul al doilea la infrastructura de cercetare și dezvoltare, rămânând totodată în categoria inovatorilor modești la nivel european. Cauzele indicate sunt finanțarea limitată a activității de cercetare, dezvoltare și inovare, resursele umane insuficiente și rezultatele modeste ale colaborării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare, inclusiv infrastructura de transfer tehnologic.

Analiza care urmează evaluează în ce măsură economia regiunii valorifică aceste direcții, prin indicatori de competitivitate: structura sectorială, productivitatea muncii, dinamica firmelor și profilul investițional.

[18] Programul Regional Nord-Vest 2021-2027, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest.

Situația macroeconomică

La nivel național

Din perspectiva stabilității macroeconomice, datele publicate de BNR indică o decelerare a ritmului de creștere economică, care a coborât de la 0,9% în anul 2024 la 0,7% în anul 2025. Această temperare a fost însoțită de o contracție a formării brute de capital fix, de 12% în anul 2024. În 2025, investițiile private au rămas modeste, fiind puternic limitate de restrictivitatea cadrului fiscal-bugetar, de instabilitatea legislativă și de dificultățile în accesarea finanțării. În paralel, rata anuală a inflației a atins 9,69% la finalul anului 2025, erodând suplimentar puterea de cumpărare și cererea internă [19].

Analiza mediului de afaceri evidențiază vulnerabilități clare, sectorul societăților nefinanciare raportează o avuție netă financiară negativă de 1.102,8 miliarde lei, iar deficitul de capitalizare reprezintă o provocare, necesarul de recapitalizare a firmelor ridicându-se la 36,4 miliarde lei la jumătatea anului 2025. Aceste dificultăți determină companiile să se bazeze disproporționat pe creditul comercial intercompanii, care reprezintă 18% din pasivul total, depășind dublul finanțărilor obținute de la instituțiile financiare, limitate la 9%. Totodată, disciplina la plată înregistrează întreruperi, durata medie de recuperare a creanțelor majorându-se la 86 de zile [20].

Relația mediului de afaceri cu sistemul bancar arată o expunere la riscuri, calitatea portofoliilor de credit s-a deteriorat pe segmentul corporativ, rata creditelor neperformante urcând la 5,6% în martie 2026, în cazul microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici acest indicator depășește 7%. Mai mult, gradul ridicat de utilizare a creditelor în valută, care reprezintă 52,6% din totalul expunerilor bancare față de companii, amplifică riscul valutar în eventualitatea unor șocuri externe.

La nivel regional

Regiunea se poziționează în economia europeană ca o economie emergentă, susținută de centrele universitare și în special de municipiul Cluj-Napoca, care concentrează activitățile de tehnologie și inovare din regiune. Conform datelor Eurostat, produsul intern brut al Regiunii a crescut de la 4,6 miliarde euro în anul 2000 la 43,4 miliarde euro în anul 2024, în preț curent, o creștere nominală de aproximativ zece ori în 24 de ani. Această dinamică plasează Regiunea pe locul al doilea în ierarhia regiunilor României, după București-Ilfov.

Regiunea se remarcă printr-o evoluție semnificativă a produsului intern brut în ultimii nouă ani. În anul 2015, produsul intern brut regional era de 18,3 miliarde de euro, iar în anul 2024 a ajuns la 43,4 miliarde de euro, ceea ce reprezintă o creștere de 136,44%. Ritmul depășește media națională, care a crescut cu 120,66% în aceeași perioadă, deci regiunea înregistrează un avans de 15,78 puncte procentuale față de nivelul național. Diferența arată o accelerare economică regională superioară celei naționale.

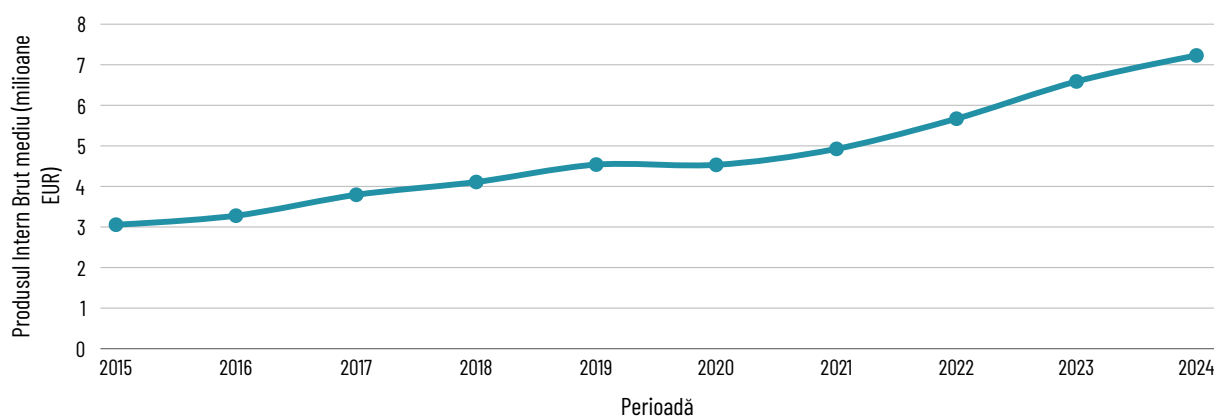

Figura nr. 1 - Evoluția brută a valorii județene medii a PIB-ului în regiunea Nord-Vest 2015-2024

[19] BNR - Conturile naționale Financiare Raport anual 2024;

[20] BNR - Raport asupra stabilității financiare iunie 2026.

Ritmul regiunii se confirmă și prin media anuală a creșterii PIB, de 9,13% pentru Regiunea Nord-Vest, față de 8,38% la nivel național. Creșterea este inegală în interiorul regiunii, singurele județe care depășesc media națională fiind județele Cluj și Bihor.

Județ	Creșterea Anuală Medie
Bihor	8,62%
Bistrița-Năsăud	7,63%
Cluj	10,57%
Maramureș	8,12%
Sălaj	8,24%
Satu Mare	7,94%
Regional	9,13%

Tabelul nr. 1 - Creșterea procentuală anuală medie a PIB-ului din Regiunea Nord-Vest

În 2024, Regiunea a reprezentat 12,27% din PIB-ul național, pondere menținută peste 12% începând din 2017. Ponderea a scăzut ușor în 2018 și 2021, cu aproximativ două puncte, după care a revenit pe creștere. Fiind vorba de o pondere din total, aceste variații reflectă evoluția relativă față de celelalte regiuni, iar capacitatea de producție a regiunii rămâne pe creștere.

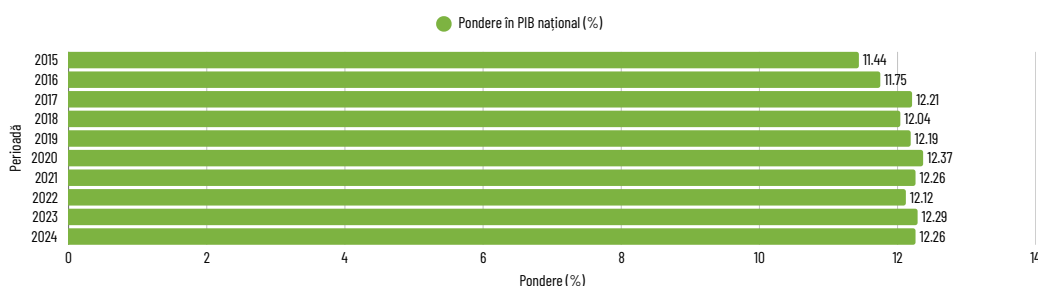

Figura nr. 2 - Ponderea PIB-ului regional Nord-Vest din PIB-ul Național 2015-2024

În interiorul regiunii, județul Cluj concentrează 43,33% din PIB-ul regional în 2024, cu cel puțin 24,4 puncte procentuale peste orice alt județ, iar această pondere s-a menținut aproape constantă în ultimii zece ani. O pondere stabilă arată că toate județele au crescut în ritmuri apropiate în valori absolute, păstrând aceeași ierarhie internă.

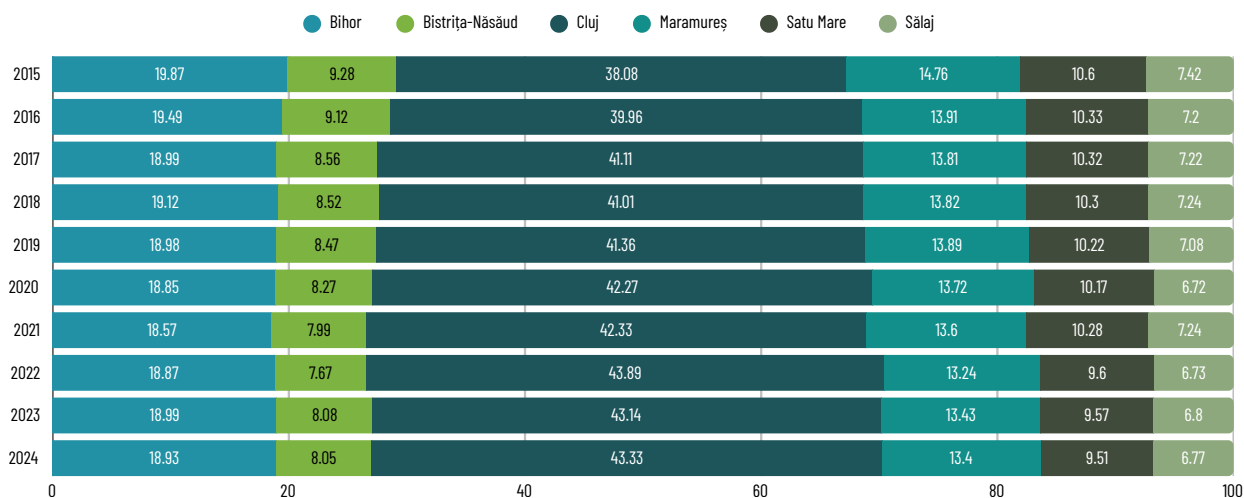

Figura nr. 3 - PIB-ul județean exprimat ca procent din valoarea totală a regiunii, în anul 2024 [21]

[21] Eurostat. (f.a.). [Nama_10r_3gdp] Gross domestic product (GDP) at current market prices by NUTS 3 region. Preluat în 2 iunie 2026, din https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_3gdp/default/table?lang=en.

Exprimat ca procent din media UE-27 la PIB pe locuitor în preț curent, Nord-Vest a urcat de la 9% în 2000 la 43% în 2024, ajungând la 17.100 euro pe locuitor. România a atins 46% în același an, deci regiunea se află cu trei puncte procentuale sub nivelul național. Această poziție se explică prin faptul că media națională este ridicată de regiunea București-Ilfov; fără aceasta, PIB pe locuitor mediu al celorlalte șapte regiuni ar fi de aproximativ 15.200 euro, iar Nord-Vest îl depășește cu circa 12%.

Ajustarea la puterea de cumpărare schimbă imaginea, întrucât nivelul prețurilor din România este mai scăzut decât media europeană, iar același venit nominal asigură un consum mai mare exprimat în standardul puterii de cumpărare, PIB pe locuitor al regiunii ajunge la 71% din media europeană, ceea ce plasează Nord-Vest pe locul al treilea între regiunile României, după București-Ilfov (188%) și Vest (78%). Distribuția internă a PIB pe locuitor arată un decalaj întrucât în 2024 județul Cluj înregistrează aproximativ 27.000 euro pe locuitor, aproape dublu față de județele Bistrița-Năsăud, Maramureș și Sălaj.

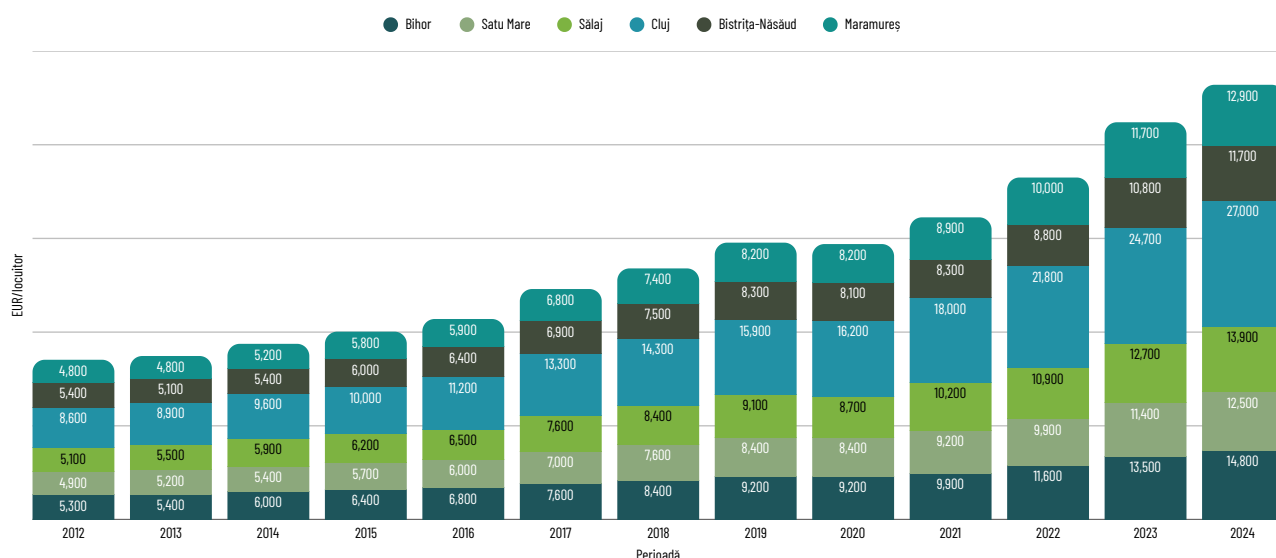

Figura nr. 4 - Evoluția PIB-ului pe locuitor în cele șase județe ale Regiunii Nord-Vest, 2012-2024

În Figura nr. 5 se poate urmări evoluția în timp a raportului dintre PIB-ul pe locuitor al regiunii și media europeană.

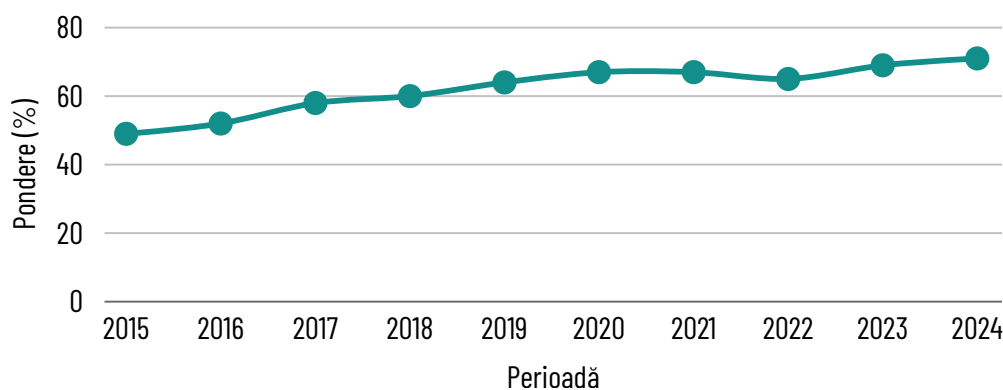

Figura nr. 5 - Raportul procentual al PIB-ului regiunii Nord-Vest la media europeană

Valoarea adăugată brută urmează o tendință de creștere asemănătoare. Indicele este calculat în bază fixă, cu anul 2020 drept referință egală cu 100, ceea ce permite comparația directă a ritmurilor între regiunile de dezvoltare.

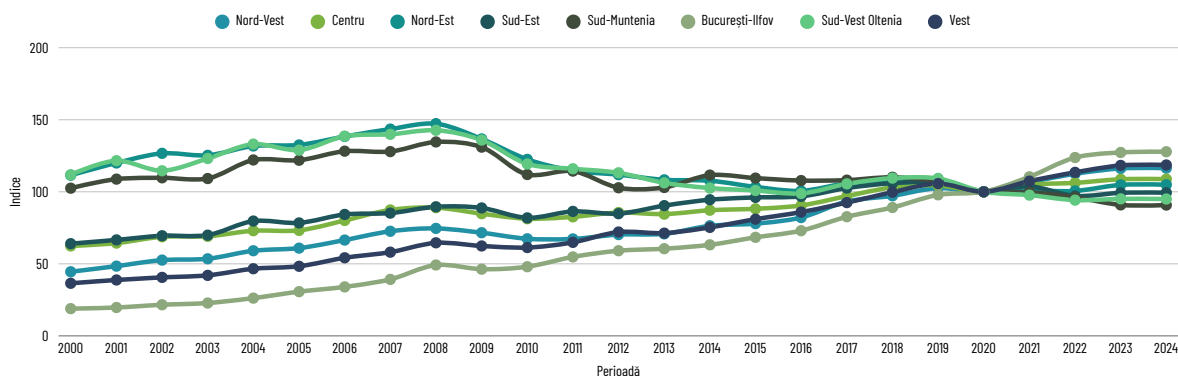

Figura nr. 6 - Evoluția indicelui VAB în bază fixă 2020 = 100 pe regiune de dezvoltare

Regiunea Nord-Vest a înregistrat a treia cea mai mare creștere a indicelui VAB dintre regiunile țării, după București-Ilfov și Vest. În intervalul 2015-2024, indicele a urcat de la 79,9 la 116,6 [22], o creștere de 36,7 puncte. Pentru comparație, Regiunea București-Ilfov a crescut cu 51,5 puncte, iar Regiunea Vest cu 30,3 puncte în aceeași perioadă.

Conform datelor Eurostat, VAB a Regiunea a crescut de la 4,1 miliarde euro în 2000 la 39,3 miliarde euro în 2024, o creștere nominală de aproape zece ori. La nivel național, VAB a României a urcat de la 36,7 miliarde euro la 320,5 miliarde euro în același interval. În 2024, VAB medie pe regiune NUTS2 din UE-27 a fost de 66,4 miliarde euro, iar Nord-Vest reprezintă aproximativ 59% din această valoare. Raportat la media pe regiune a României, de circa 40,0 miliarde euro, VAB a regiunii (39,3 miliarde euro) este aproape identic. Ca rang, Nord-Vest ocupă locul al doilea între cele opt regiuni de dezvoltare, după București-Ilfov [23].

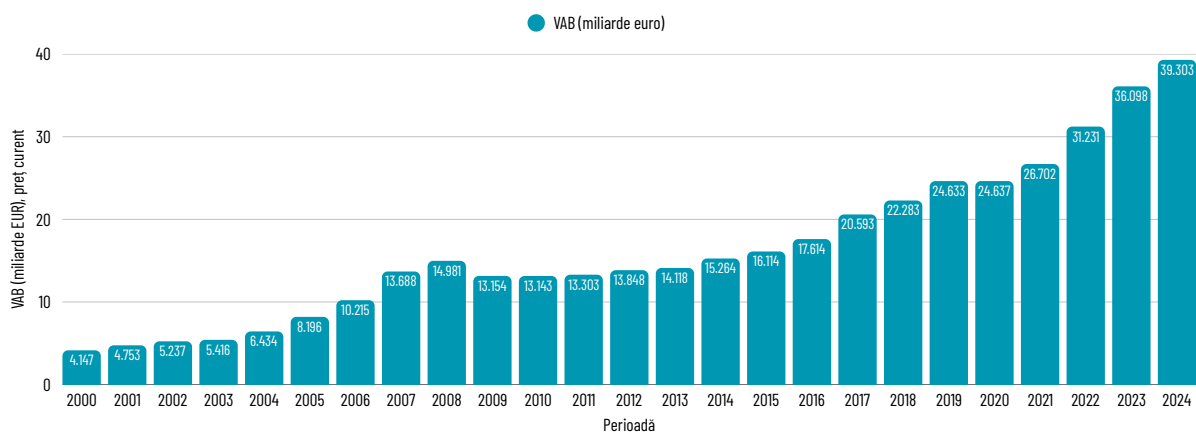

Figura nr. 7 - Evoluția VAB a Regiunii NV 2000-2024

Pe județe, ierarhia VAB urmează în general ierarhia PIB-ului, județul Cluj înregistrând 17,0 miliarde euro (43% din VAB a regiunii), Bihor 7,4 miliarde euro, Maramureș 5,3 miliarde euro, Satu Mare 3,7 miliarde euro, Bistrița-Năsăud 3,1 miliarde euro și Sălaj 2,6 miliarde euro. Județul Cluj a depășit media UE per județ NUTS3 (12,4 miliarde euro) în 2022 [24].

[22] Eurostat. (f.a.). [Nama_10r_2gvagr] Gross domestic product (GDP) and Gross value added (GVA) in volume by NUTS 2 region. Preluat în 3 iunie 2026, din [https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_2gvagr__custom_21707724/default/table](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_2gvagr__custom_21707724/default/table;);

[23] Eurostat. (f.a.). [Nama_10r_3gva] Gross value added at basic prices by NUTS 3 region. Preluat în 3 iunie 2026, din https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_3gva/default/table?lang=en;

[24] Eurostat. (f.a.). [Nama_10r_3gva] Gross value added at basic prices by NUTS 3 region. Preluat în 3 iunie 2026, din https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_3gva/default/table?lang=en.

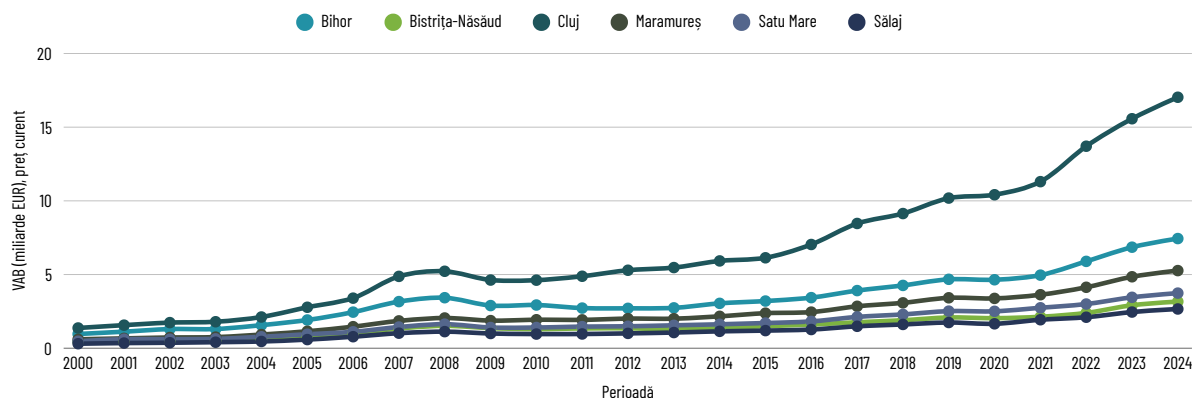

Figura nr. 8 - Evoluția VAB pe județele regiunii NV 2000-2024

Distribuția VAB pe categorii prezintă un context de evoluție pozitivă, cu momente de stagnare scurte în unii ani. La nivel general, Regiunea s-a bucurat de o evoluție consistentă, toate domeniile relevante au avut o creștere puternică, în special VAB în construcții care a crescut din 2010 până în 2023 cu 214%. Agricultură, silvicultură și pescuitul însumează categoria cea mai slab dezvoltată în perioada menționată, având o creștere de 76,73%.

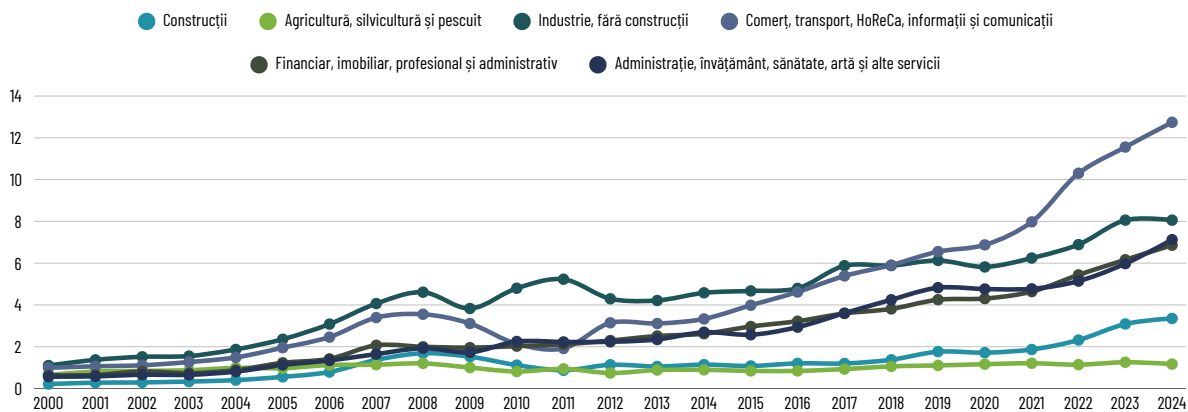

Figura nr. 9 - Evoluția VAB pe tipuri de activități economice Regiunea NV, 2000 -2024

Totodată, vedem că la nivel de evoluție procentuală în lanț, există fluctuații consistente, atât între județe, cât și între domeniile de activitate. Creșterea devine constantă începând din anul 2016, cu o singură întrerupere în anul 2020, iar valoarea maximă se înregistrează între anii 2022 și 2023, cu 19,47%. Fiind o evoluție în lanț, acest lucru este determinat și de scăderea prezentă în 2020, lăsând spațiu de o evoluție mai mare post-pandemică. Acest lucru trebuie coroborat și cu creșterile prețurilor în special în energie, care denaturează această creștere, făcând-o să pară mult mai ridicată. Agricultură fluctuează mai puternic decât celelalte domenii, fiind condiționată de factori climatici, ceea ce determină ca volatilitatea valorii adăugate agricole să reprezinte o vulnerabilitate proprie a Regiunii.

Din perspectiva creșterii cumulate pe întregul interval 2018-2023, județul Bihor și județul Maramureș se detașează prin cele mai ridicate ritmuri de creștere în industrie (60,0%, respectiv 52,1%), în timp ce județul Bistrița-Năsăud raportează cea mai lentă dinamică industrială (21,5%). Sectorul construcțiilor prezintă cea mai amplă expansiune dintre toate ramurile, cu rate cumulate care depășesc 140% în toate cele șase județe. Județul Sălaj înregistrează cea mai mare creștere cumulată în construcții (223,4%), urmat de Bistrița-Năsăud (214,8%) și Bihor (201,8%), în timp ce Clujul se situează la polul opus în cadrul regiunii, cu un avans de 143,9%. Această dinamică susținută sugerează o intensificare a lucrărilor de infrastructură și a investițiilor imobiliare, deși ritmurile ridicate sunt influențate și de evoluția costurilor materialelor de construcții în perioada menționată.

Agricultura, silvicultura și pescuitul se caracterizează printr-o volatilitate pronunțată și prin corelații mai redus predictibile cu tendințele generale de creștere urbană sau industrială. Deși majoritatea județelor afișează creșteri cumulate pozitive pe parcursul întregului interval (între 53% și 63% în Maramureș, Bihor, Bistrița-Năsăud și Cluj), județele Satu Mare și Sălaj înregistrează contracții accentuate în anii recenti, cum ar fi scăderea de 20% a VAB agricole în Satu Mare în anul 2022. Această instabilitate reflectă dependența sectorului primar de factorii climatici și de specificul structural al exploatațiilor locale.

În ansamblu, datele din tabel demonstrează că procesul de creștere economică regională a combinat o expansiune accentuată a sectorului de construcții și o revenire a industriei cu vulnerabilități sectoriale specifice în agricultură, punând în evidență discrepanțe considerabile între ritmurile de dezvoltare ale județelor componente.

Județul	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Cumulat 2018-2023
Industrie, fără construcții							
Bihor	+6,6%	+3,7%	-1,3%	-0,2%	+23,1%	+19,5%	+60,0%
Maramureș	+5,0%	+11,9%	-4,9%	+17,6%	+4,5%	+10,7%	+52,1%
Cluj	-4,7%	+7,4%	-0,9%	+7,0%	+13,5%	+20,3%	+48,2%
Sălaj	+6,9%	+2,2%	-12,9%	+31,3%	+3,7%	+9,5%	+41,9%
Satu Mare	+5,9%	+4,0%	-4,1%	+6,1%	+3,2%	+19,0%	+37,6%
Bistrița-Năsăud	-1,5%	+1,9%	-5,8%	+5,3%	+2,6%	+19,0%	+21,5%
Industria prelucrătoare							
Maramureș	+4,7%	+11,6%	-5,9%	+18,2%	+5,1%	+9,4%	+49,6%
Bihor	+62%	+15%	-33%	+20%	+10,1%	+25,2%	+46,6%
Sălaj	+74%	+7%	-146%	+336%	+4,0%	+9,2%	+40,1%
Cluj	-78%	+86%	-37%	+79%	+7,3%	+21,6%	+35,8%
Satu Mare	+58%	+31%	-50%	+55%	+3,2%	+18,5%	+33,7%
Bistrița-Năsăud	-17%	+6%	-72%	+52%	+1,6%	+19,3%	+17,0%
Construcții							
Sălaj	+23,3%	+28,8%	-0,3%	+23,0%	+13,1%	+46,9%	+223,4%
Bistrița-Năsăud	+28,4%	+34,1%	-0,7%	+5,4%	+33,1%	+31,4%	+214,8%
Bihor	+21,6%	+23,3%	+3,7%	+19,7%	+36,9%	+18,5%	+201,8%
Satu Mare	+12,2%	+40,6%	-7,1%	+16,7%	+31,6%	+30,1%	+192,6%
Maramureș	+11,3%	+39,6%	-2,5%	+4,0%	+9,4%	+57,5%	+171,7%
Cluj	+13,2%	+27,1%	-1,3%	+6,3%	+19,8%	+34,9%	+143,9%
Agricultură, silvicultură și pescuit							
Maramureș	+23,6%	+9,2%	+9,0%	-7,8%	+5,2%	+14,3%	+63,0%
Bihor	+16,6%	+7,3%	-2,9%	+9,4%	-5,1%	+25,4%	+58,3%
Bistrița-Năsăud	+12,7%	+9,1%	+19,8%	-7,3%	+1,8%	+11,1%	+54,5%
Cluj	+19,2%	+7,4%	+3,5%	+6,2%	+1,4%	+7,3%	+53,2%
Sălaj	+14,7%	+4,0%	+5,7%	+7,3%	-7,6%	-3,8%	+20,3%
Satu Mare	+8,6%	+0,3%	+14,8%	+17,8%	-20,0%	-2,0%	+15,4%

Tabelul nr. 2 - Variația anuală a valorii adăugate brute pe ramuri ale economiei și pe județe, Regiunea Nord-Vest, 2018-2023 [25]

[25] Eurostat - Gross value added at basic prices by NUTS 3 region, DOI:10.2908/nama_10r_3gva | Variația este calculată în lanț, față de anul precedent, iar coloana cumulată înmulțește indicii celor șase ani. Valorile sunt exprimate în prețuri curente, deci cuprind și efectul inflației, care în intervalul analizat depășește cincizeci de procente. Industria prelucrătoare este cuprinsă în industria fără construcții, cele două rânduri nu se adună. Ultimul an disponibil la acest nivel de detaliu este 2023.

Competitivitatea firmelor și productivitatea muncii

Notă metodologică

Analiza firmelor din Regiune folosește situațiile financiare anuale depuse la administrația fiscală, obținute de la Ministerul Finanțelor [26], respectiv datele obținute de la ONRC [27]. Pentru anii 2018 până în 2022 sursa o constituie documente primite anterior de la Ministerul Finanțelor, care conțin zece câmpuri, respectiv denumirea, codul fiscal, unitatea administrativ-teritorială, județul, imobilizările corporale, cifra de afaceri, profitul, numărul de salariați și codul CAEN.

Pentru anii 2023 până în 2025 sursa o constituie extrasul fiscal complet, primite în a doua tranșă la o distanță de 2 ani de prima serie de date, cu douăzeci de indicatori financiari, corelat pe codul unic de identificare cu registrul ONRC, de unde provin data înmatriculării, forma juridică și localitatea sediului. Anul 2023 fiind prezent în ambele surse, a fost folosit pentru verificare, iar comparația pe cele 907.598 de coduri fiscale comune a confirmat că este vorba despre aceeași extragere, cu o potrivire de peste 99,9% la codul CAEN, la cifra de afaceri, la profit și la numărul de salariați. Diferențele dintre surse privesc acoperirea, nu valorile, iar 94% din cifra de afaceri care dispare la trecerea de la o sursă la alta provine din șaiszeci de entități financiar-bancare.

Selecția s-a făcut pe denumirea județului, comparată într-o formă normalizată, obținută prin eliminarea diacriticelor și păstrarea numai a literelor, întrucât aceleași județe apar scrise diferit de la o sursă la alta și chiar de la un an la altul. Codurile CAEN au fost grupate în secțiuni ale activității economice, cu precizarea că ele sunt stocate ca valori numerice și pierd zeroul din față, astfel încât codul a fost completat până la patru cifre înainte de extragerea diviziunii, altfel cele 4.649 de firme din agricultură ajungeau în industria prelucrătoare.

Din populația firmelor au fost excluse, în mod unitar pentru toți cei opt ani, două categorii. Prima este secțiunea intermediari financiare și asigurări, întrucât băncile, societățile de asigurare și instituțiile financiare nebankare aplică reglementări contabile diferite, depun raportări separate și nu au cifră de afaceri în sens comercial, ci venituri din dobânzi și comisioane. A doua este reprezentată de firmele fără cod de activitate declarat, care nu pot fi atribuite niciunei secțiuni economice, apar numai în sursa din prima tranșă și aduc împreună sub patru milioane de lei cifră de afaceri pe an.

Analiza acoperă societățile comerciale, în proporție de 99,3% societăți cu răspundere limitată, restul fiind societăți pe acțiuni, cooperative agricole, societăți în nume colectiv și regii autonome. Persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și cele familiale lipsesc din date, întrucât ele țin contabilitate în partidă simplă și își declară veniturile prin declarația unică, la impozitul pe venit, fără a depune situații financiare anuale, iar sursa folosită este tocmai registrul bilanțurilor depuse. Lipsesc, din aceleași motive, profesiile liberale cu regim propriu, precum și asociațiile și fundațiile. Limitarea trebuie reținută la interpretarea numărului de firme, fiindcă în agricultură, în construcții și în serviciile personale activitatea desfășurată prin aceste forme are o pondere însemnată.

Firmele care nu raportează cifră de afaceri au fost păstrate în analiză, ele intrând atât în numărul total de firme, cât și în toți indicatorii financiari, și fiind prezentate separat doar ca indicator distinct. Celulele goale au fost tratate ca valoare zero, decizie verificată pe anul 2025, unde dintre cele 33.596 de firme cu rubrica necompletată un procent de 82,9% au și veniturile totale egale cu zero, proporție practic identică cu cea observată la firmele care raportează explicit zero.

[26] Ministerul Finanțelor – Extrasul financiar anual

[27] Oficiul Național al Registrului Comerțului – Firme înregistrate la Registrul Comerțului până la data de 08.07.2026

Anul	Firme în Regiune	Secțiunea financiară	Fără cod CAEN	Rămân în analiză
2018	125.313	1.533	8.458	115.322
2019	131.949	1.578	8.604	121.767
2020	136.749	1.611	8.731	126.407
2021	143.085	1.708	9.065	132.312
2022	149.602	1.743	9.253	138.606
2023	146.308	1.707	0	144.601
2024	148.970	1.678	0	147.292
2025	146.784	1.644	0	145.140

Tabelul nr. 3- Efectul excluderilor asupra numărului de firme din Regiunea Nord-Vest [28]

Au fost anulate 11 înregistrări cu valori imposibile la numărul de salariați, provenite din preluarea unei sume de bani sau a unui cod de activitate în coloana greșită, dintre care una indica peste șapte milioane de salariați pentru o singură firmă. Fără această corecție, numărul total de salariați din Regiune rezulta de 15,1 milioane în anul 2020, față de aproximativ 550.000 în realitate (conform datelor analizate, cu precizările făcute în nota metodologică).

Valorile monetare au fost exprimate și în prețuri constante, prin deflatare cu indicele prețurilor de consum publicat de Institutul Național de Statistică, întrucât inflația cumulată a perioadei depășește cincizeci de procente. Profitul a fost tratat ca profit pozitiv raportat, fără scăderea pierderilor, în toate seriile care acoperă intervalul 2018-2025, deoarece fișierele din prima serie primită conțin o singură coloană de profit, iar soldul net se poate calcula numai începând cu anul 2023. Încadrarea pe clase de mărime urmează Legea nr. 346/2004, cu pragul financiar verificat pe cifra de afaceri convertită la cursul mediu anual al Băncii Naționale a României.

Limitările analizei sunt enumerate mai jos în ordinea importanței, adică începând cu acelea care schimbă efectiv citirea cifrelor și continuând cu acelea care privesc numai acoperirea sau precizia. Prima privește schimbarea nomenclatorului activităților economice, întrucât raportările anului 2025 folosesc CAEN revizuit, în timp ce anii anteriori folosesc versiunea precedentă. Comparând codul aceleiași firme între anii 2024 și 2025 rezultă că 11,3% au un cod diferit și 2,8% își schimbă secțiunea, iar verificarea nomenclatorului confirmă că intervalele de diviziuni care definesc secțiunile au rămas neschimbate, deci efectul provine exclusiv din activități care trec dintr-o diviziune în alta. Două mutări traversează granițele dintre secțiuni, respectiv întreținerea și repararea autovehiculelor, care trece din comerț în alte servicii, și dezvoltarea imobiliară, care trece din construcții în tranzacții imobiliare, astfel încât 54,9% din cifra de afaceri a altor servicii și 31,6% din cea a tranzacțiilor imobiliare provin în anul 2025 din reclasificare, celelalte secțiuni rămânând afectate în proporție de sub 3,5%.

A doua privește discontinuitatea dintre anii 2022 și 2023, produsă de schimbarea sursei. După excluderile descrise mai sus, abaterea indicelui de creștere față de ritmul anilor anteriori coboară de la 6,7 puncte la 0,4 puncte la numărul de firme și de la 3,8 puncte la 0,2 puncte la numărul de salariați, ceea ce face seria practic omogenă.

A treia privește sectorul financiar-bancar, rămas în afara analizei prin decizie internă, deși în Regiune însemna, în anul 2023, aproximativ 10,8 miliarde de lei și 9.566 de salariați. Datele lui se pot obține separat, în fișiere cu structură proprie, însă indicatorii nu se pot însuma cu cei ai economiei reale.

A patra privește formele de organizare care nu depun bilanț, descrise anterior, respectiv persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și familiale, profesiile liberale cu regim propriu, ONG-urile. Ponderea lor este însemnată în agricultură, în construcții și în serviciile personale, iar în industrie rămâne redusă.

A cincea privește comparabilitatea profitului, întrucât seriile care acoperă întregul interval folosesc profitul pozitiv raportat, fără scăderea pierderilor, iar soldul net se poate calcula numai începând cu anul 2023. Din același motiv, indicatorii de îndatorare, de lichiditate și de rentabilitate acoperă numai ultimii trei ani.

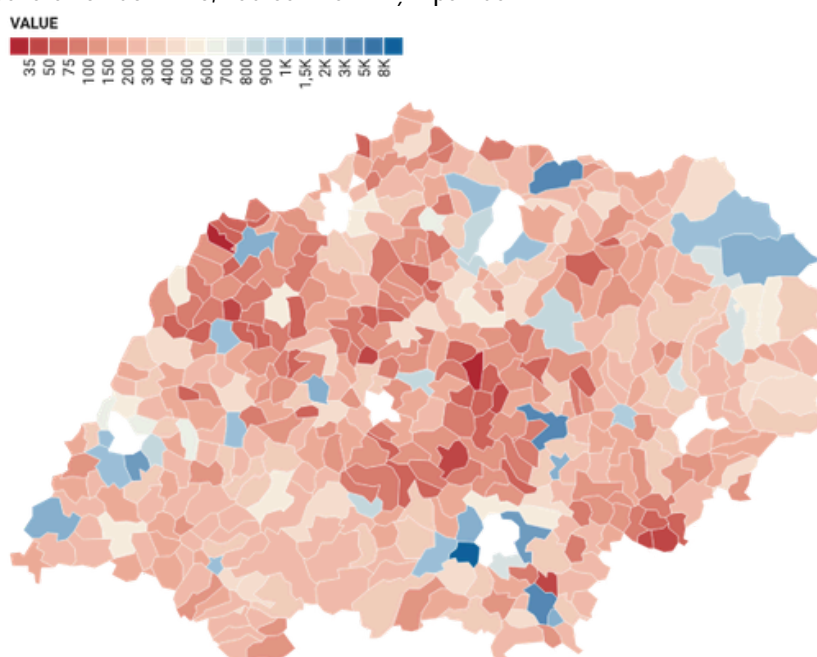
A șasea privește firmele care depun bilanț fără a desfășura activitate. Un număr de 8.528, adică 7,0% dintre cele prezente în toți cei trei ani recenți, raportează valori identice de la un an la altul și nicio cifră de afaceri, însă excluderea lor modifică indicatorii agregați cu mai puțin de o jumătate de punct procentual, motiv pentru care au fost păstrate.

A șaptea privește atribuirea teritorială, întrucât salariații și cifra de afaceri sunt înregistrate la județul sediului social, nu la locul unde se desfășoară efectiv activitatea. Pentru totalul regional lipsa de precizie nu are efect, însă repartitia pe județe poate atribui unui județ activitatea desfășurată în altul, în cazul firmelor cu puncte de lucru multiple.

A opta privește exhaustivitatea, întrucât extrasele cuprind numai firmele care au depus situații financiare până la momentul extragerii, iar depunerile ulterioare și rectificările modifică retroactiv conținutul unui an deja publicat. Compararea celor două surse pentru anul 2023 a arătat o diferență de câteva mii de firme provenită exclusiv din acest motiv.

Situația firmelor în Regiune

Analiza datelor obținute de la ONRC, privind numărul de firme la nivelul unităților administrativ-teritoriale din Regiune pentru 2025 [28] evidențiază o polarizare accentuată a mediului de afaceri, concentrată în principal în jurul MRJ-urilor, unde municipiul Cluj-Napoca deține o poziție dominantă, înregistrează 52.629 de firme, fiind urmat la o distanță semnificativă de Municipiul Oradea cu 30.336 de entități economice active. În zonele metropolitane se manifestă un fenomen intens de suburbanizare economică, vizibil în special în UAT-uri precum Florești, care cumulează 8.752 de firme, sau Sânmartin și Apahida.

Harta nr. 1 - Numărul firmelor pe UAT în anul 2025 [28]

[28] Idem Nota nr. 27

Această expansiune dincolo de limitele administrative ale marilor municipii indică o mutare a activităților economice către zonele periurbane, impulsionată de dezvoltarea infrastructurii rezidențiale și de costuri operaționale mai reduse. La polul opus, UAT-urile din zonele rurale izolate sau montane, cum ar fi anumite comune din județele Sălaj, Maramureș sau Bistrița-Năsăud, înregistrează densități extrem de scăzute ale numărului de firme, cu valori care se situează adesea sub pragul de o sută de entități per unitate administrativ-teritorială. Această discrepanță subliniază o fractură teritorială profundă între economia urbană dinamică și cea rurală cu profil predominant agrar.

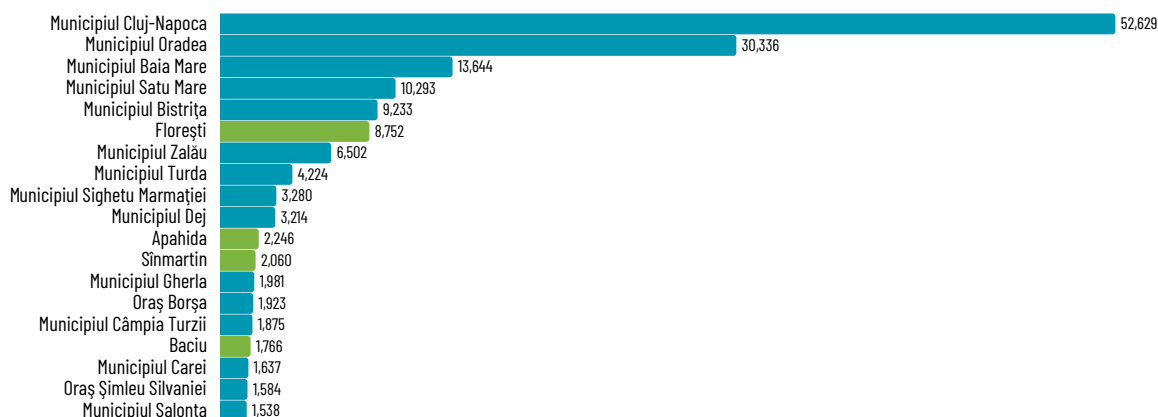

Figura nr. 10 - Numărul firmelor pe UAT în anul 2025 [28]

Analiza datelor teritoriale privind mediul de afaceri din Regiune reflectă o ierarhie economică inegală, în care Cluj-Napoca și Oradea generează un volum de activitate antreprenorială incomparabil mai mare decât restul localităților, lăsând celelalte municipii și orașe într-o poziție secundară. Această diferență este dublată de un fenomen în care anumite comune periurbane depășesc numeric orașe consacrate, fiind preferate de mediul de afaceri datorită proximității față de piețe, costurilor operaționale mai reduse și extinderii spațiale a activităților economice. Din punct de vedere economic, această distribuție inegală generează o captare disproporționată a resurselor financiare, a investițiilor și a capitalului uman calificat în jurul celor doi poli principali, în timp ce localitățile urbane mici se confruntă cu dificultăți în stimularea propriei baze productive. Pe termen lung, aceste dezechilibre amplifică disparitățile de dezvoltare teritorială.

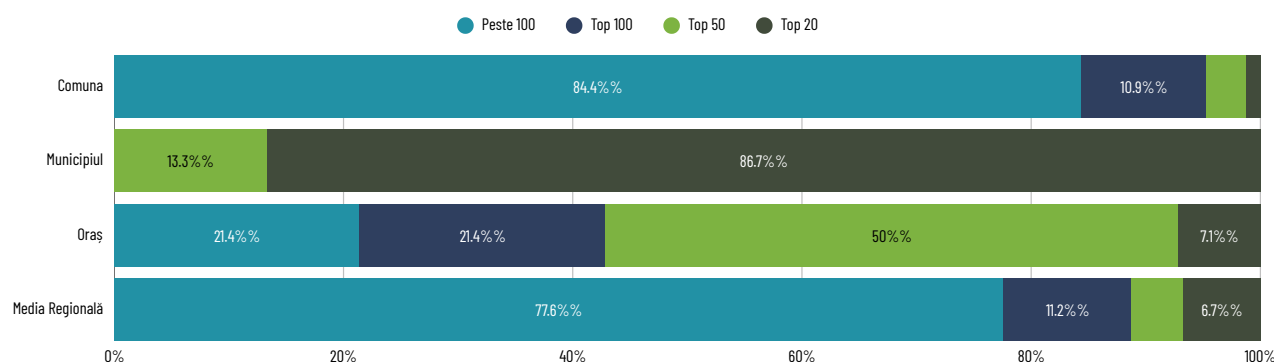
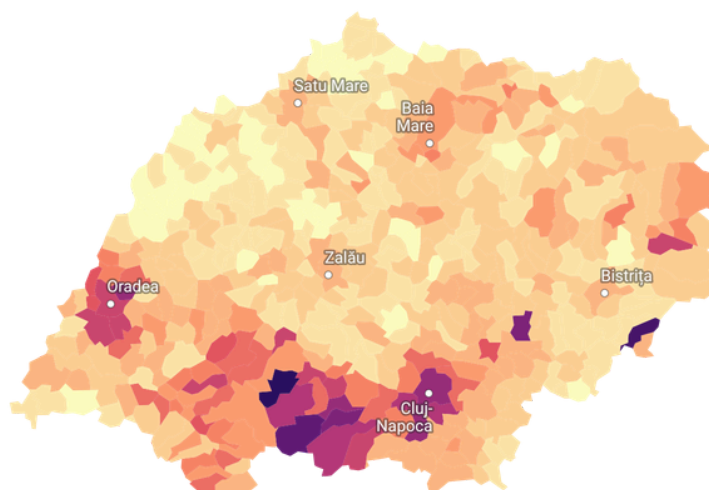

Figura nr. 11 - Distribuția în clasamentul după numărul firmelor în funcție de tipologia UAT-urilor

Statutul administrativ de oraș nu garantează în mod automat o economie locală puternică, numeroase localități urbane mici situându-se pe poziții modeste în clasamentul regional de un total de 446 de UAT-uri, cu o activitate antreprenorială extrem de redusă care reflectă o bază productivă fragilă și o capacitate limitată de dezvoltare, exemple elocvente în acest sens fiind orașul Nucet clasat pe locul 317 cu doar 133 de firme, orașul Dragomirești pe locul 231 cu 189 de firme, orașul Vașcău pe locul 205 cu 212 firme, orașul Căvnic pe locul 138 cu 282 de firme și orașul Săliște de Sus pe locul 128 cu 296 de firme.

Harta nr. 2 - firme la 1000 de locuitori în anul 2025 [28]

Indicatorul de densitate a firmelor raportat la mia de locuitori este extrem de relevant pentru analiza regională, deoarece elimină distorsiunea creată de dimensiunea demografică. În timp ce indicatorul brut avantajează automat marile municipii datorită masei populației, densitatea relativă oferă o imagine precisă asupra intensității, a gradului de maturitate economică și a diversificării surselor de venit la nivelul fiecărei UAT. Media regională se situează la 73,8 firme la mia de locuitori, în timp ce mediana este de 67,4 firme la mia de locuitori. Această valoare mediană inferioară mediei arată că majoritatea UAT-urilor se situează sub media generală, activitatea economică fiind puternic trasă în sus de câteva UAT-uri.

Cel mai important revelator al acestui indicator este că valorile maxime nu apar doar în marile orașe, ci în special în comune cu o populație stabilă redusă, dar cu o activitate economică specifică intensă precum turism, exploatare, servicii conexe sau rezidențiat de vacanță. De exemplu, comuna Săcuieu ocupă primul loc absolut în regiune cu o densitate de 204,5 firme la mia de locuitori (284 de firme la 1.389 locuitori), fiind urmată de comune precum Șieut (191,9‰), Beliș (186,2‰), Sânmartin (175,5‰) sau Mărișel (172,9‰). În aceste cazuri, numărul redus de locuitori stabili raportat la un ecosistem de mici întreprinderi generează rate per capita foarte ridicate.

Municipiul Cluj-Napoca confirmă performanța economică prin plasarea în topul densității cu 161,7 firme la mia de locuitori, demonstrând că densitatea mare coexistă cu un volum mare. În schimb, alte municipii mari se situează la niveluri moderate (Oradea are 142,0‰, Baia Mare 100,9‰, Bistrița 97,9‰, iar Satu Mare 92,2‰), ceea ce reflectă structuri economice diferite, mai puțin fragmentate în micro-întreprinderi și orientate spre structuri industriale sau corporative de dimensiuni mai mari.

La baza clasamentului densității se află UAT-uri preponderent rurale care se confruntă cu un deficit de antreprenoriat. Comuna Urmeniș înregistrează cea mai slabă densitate din regiune, cu doar 21,7 firme la mia de locuitori (37 de firme la 1.703 locuitori), fiind urmată îndeaproape de localități precum Berveni (24,0‰), Ciumești (24,5‰), Curtuișeni (24,5‰) sau Porumbesti (25,0‰). Aceste valori semnalează comunități dependente aproape exclusiv de economia de subzistență sau de migrația forței de muncă, lipsite de o bază fiscală locală autonomă.

Evoluția numerică a firmelor

Numărul total de firme din Regiune a crescut de la 115.322 în anul 2018 la 145.140 în anul 2025, ceea ce înseamnă un plus de 29.818 de unități, adică o creștere de 25,9% pe întreaga perioadă, analizând datele primite de la Ministerul Finanțelor. Județul Cluj concentrează constant cea mai mare parte a acestui efectiv, cu 58.496 de firme în anul 2025, adică 40,3% din totalul regional, urmat de județul Bihor cu 33.830 de firme, echivalentul a 23,3%, iar cele două județe cumulează împreună aproape două treimi din firmele Regiunii [29].

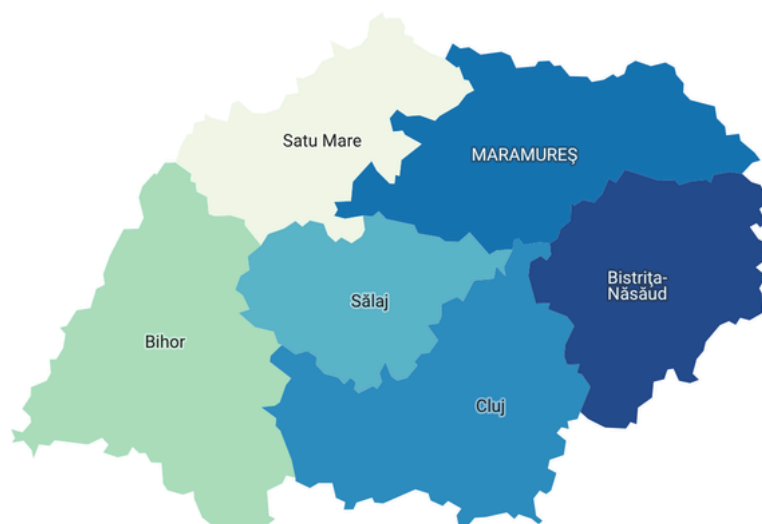
[29] Idem Nota nr. 26

Raportat la anul 2018, creșterea cea mai puternică se înregistrează în județul Bistrița-Năsăud, care ajunge la un indice de 131,1 în anul 2025, urmat de județul Maramureș cu 129,2 și de județul Cluj cu 127,9, în timp ce județul Satu Mare rămâne în urmă cu un indice de 117,7. Ordinea aceasta arată că expansiunea numerică a mediului de afaceri a fost mai rapidă în județele cu bază antreprenorială mai mică, unde un număr absolut modest de firme noi produce o variație procentuală mai mare, fără ca acest lucru să însemne o apropiere reală de nivelul județului Cluj.

Județ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valori absolute								
Cluj	45.734	48.131	50.043	52.847	55.858	58.182	59.010	58.496
Bihor	27.777	28.953	29.801	31.007	32.250	33.569	34.535	33.830
Maramureș	14.615	15.670	16.337	17.115	17.854	18.809	19.173	18.889
Bistrița-Năsăud	9.709	10.491	11.104	11.549	12.230	12.895	13.117	12.729
Satu Mare	10.447	10.874	11.251	11.610	11.898	12.415	12.595	12.292
Sălaj	7.040	7.648	7.871	8.184	8.516	8.731	8.862	8.904
Regiunea Nord-Vest	115.322	121.767	126.407	132.312	138.606	144.601	147.292	145.140

Tabelul nr. 4 - Numărul total de firme pe județe, valori absolute, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025

Ritmul anual prezintă o structură pe care indicele cu bază fixă o ascunde, întrucât creșterea nu a fost uniformă, ci s-a desfășurat în trei etape distincte. Între anii 2019 și 2023 Regiunea a înregistrat un ritm anual constant, cuprins între 103,8 și 105,6, adică o creștere de aproximativ patru procente pe an, menținută inclusiv în anul 2020, când restricțiile sanitare ar fi putut produce o contracție.

Cluj	28%
Bihor	22%
Maramureș	29%
Bistrița-Năsăud	31%
Satu Mare	18%
Sălaj	26%
Regiunea Nord-Vest	26%

Harta nr. 3 - Evoluția numărului total de firme în județele Regiunii Nord-Vest, 2018-2025

Anul 2024 marchează o încetinire, cu un indice regional de 101,9, iar anul 2025 aduce prima scădere din întregul interval, cu un indice de 98,5, ceea ce înseamnă că numărul de firme s-a redus cu puțin peste 1% față de anul anterior. Scăderea se manifestă în cinci dintre cele șase județe, cele mai afectate fiind Bistrița-Năsăud, cu un indice de 97,0 (o pierdere de 3%), și Satu Mare, cu 97,6 (o pierdere de 2,4%), în timp ce județul Sălaj este singurul care rămâne pe creștere, cu un indice de 100,5 (o creștere mică de 0,5%).

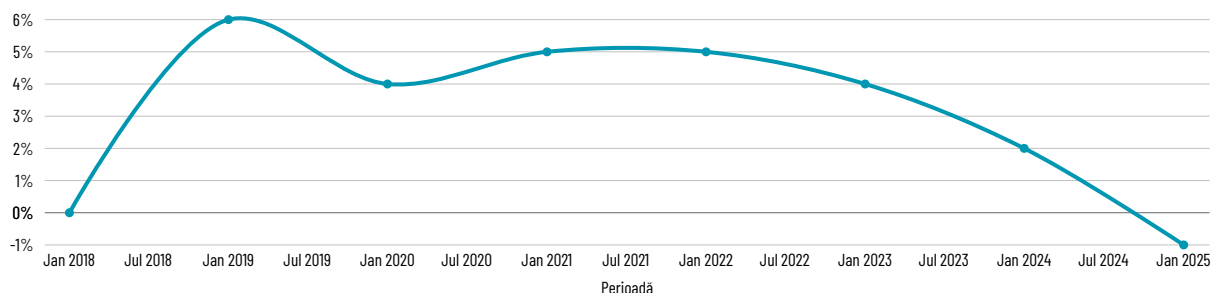

Figura nr. 12 - Evoluția numărului total de firme la nivelul regiunii Nord-Vest, bază în lanț 2018-2025

Numărul total de firme înregistrate supraestimează dimensiunea reală a mediului de afaceri, întrucât o parte dintre societăți figurează în evidențe fără a desfășura activitate în anul de referință, astfel încât indicatorul relevant pentru competitivitate rămâne numărul firmelor care raportează cifră de afaceri peste zero. Acestea au crescut mai repede decât efectivul total, ajungând la un indice regional de 132,0 în anul 2025 față de 125,9 la numărul total, ceea ce arată că extinderea mediului de afaceri a fost însoțită de o consolidare, iar nu doar de o multiplicare a înregistrărilor formale.

Județ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valori absolute								
Cluj	32.483	34.941	36.300	39.105	41.888	43.317	44.058	43.894
Bihor	18.696	19.848	20.535	21.924	23.261	24.080	24.538	24.079
Maramureș	11.036	11.976	12.592	13.377	14.067	14.657	14.837	14.531
Bistrița-Năsăud	7.141	7.767	8.366	8.835	9.485	9.900	10.015	9.693
Sălaj	7.040	7.648	7.871	8.184	8.516	8.731	8.862	8.904
Regiunea Nord-Vest	82.076	88.187	92.079	98.296	104.391	108.180	109.850	108.333

Tabelul nr. 5- Firme cu cifră de afaceri peste zero pe județe, valori absolute, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025

De asemenea, analiza evoluției în lanț a valorilor urmează un trend fidel valorilor care iau în considerare și firmele cu CA=0. Există o creștere în primii ani, urmând o perioadă de stagnare iar apoi o perioadă în care valorile scad, ajungând în 2025 ca valoare să fie negativă pentru prima dată în perioada analizată. Acest trend este important să fie urmărit, deoarece trendul, deși negativ doar în ultima înregistrare, prezintă un proces de încetinire susținut, apoi o scădere, indicând astfel un deficit structural mai degrabă decât o excepție.

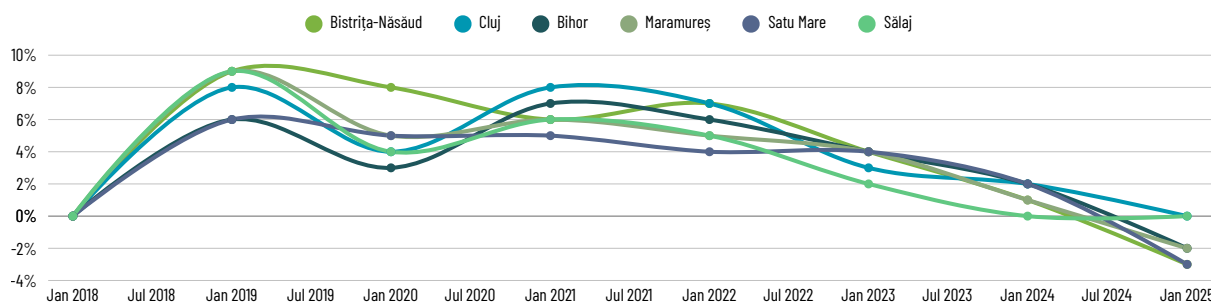

Figura nr. 13 - Evoluția numărului total de firme cu cifra de afaceri peste 0 pe județe, Regiunea Nord-Vest, bază în lanț 2018-2025

Ponderea firmelor active a urcat la nivel regional de la 71,2% în anul 2018 la un maxim de 75,3% în anul 2022, după care se stabilizează în jurul valorii de 74,6%, ceea ce sugerează că procesul de curățare a registrului a atins un prag natural, sub care rămâne o rezervă de societăți fără activitate. Diferențele între județe sunt însă considerabile și persistente, întrucât județul Satu Mare menține o pondere de 77,6% în anul 2025, iar județul Bihor rămâne constant ultimul, cu 71,2%, adică peste șase puncte procentuale mai jos, decalaj care se păstrează neschimbat pe tot parcursul perioadei.

Județ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rata de activitate								
Cluj	71,0	72,6	72,5	74,0	75,0	74,5	74,7	75,0
Bihor	67,3	68,6	68,9	70,7	72,1	71,7	71,1	71,2
Maramureș	75,5	76,4	77,1	78,2	78,8	77,9	77,4	76,9
Bistrița-Năsăud	73,6	74,0	75,3	76,5	77,6	76,8	76,4	76,1
Satu Mare	73,0	74,5	75,4	76,9	78,1	77,9	77,9	77,6
Sălaj	72,4	72,6	73,7	74,8	75,2	75,1	74,3	74,0
Regiunea Nord-Vest	71,2	72,4	72,8	74,3	75,3	74,8	74,6	74,6

Tabelul nr. 6 - Rata de activitate a firmelor din Regiunea Nord-Vest, pe județe, 2018-2025

Intrările și ieșirile din piață

Numărul de firme prezentat mai sus reprezintă un stoc, adică rezultatul net al intrărilor și al ieșirilor din fiecare an, ceea ce înseamnă că el arată direcția, dar nu și intensitatea mișcării. Scăderea din anul 2025, prima din întregul interval, poate proveni deopotrivă dintr-o reducere a înmatriculărilor și dintr-o accelerare a ieșirilor, iar distincția are consecințe diferite pentru politica regională. Răspunsul îl oferă statisticile Oficiului Național al Registrului Comerțului, care înregistrează separat suspendările, dizolvările, radierile și intrările în insolvență.

Aceste date se raportează la o populație mai largă decât cea folosită în restul capitolului, întrucât acoperă toți profesioniștii înregistrați, deci atât societățile comerciale, cât și persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și cele familiale.

La 31 decembrie 2025 Regiunea număra 263.830 de profesioniști activi din punct de vedere juridic, față de 145.140 de firme cu bilanț depus, diferența fiind dată în principal de formele individuale, tratate separat în Tabelul nr. 6. Comparațiile din această subsecțiune se fac, prin urmare, în interiorul aceleiași surse.

Starea	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valori absolute								
Suspendări	3.424	2.589	2.027	2.207	2.616	3.108	3.461	3.659
Dizolvări	4.395	4.509	3.027	4.177	4.820	5.023	6.220	8.255
Radieri	12.188	15.780	7.495	9.364	10.543	10.656	13.159	13.130
Insolvențe	1.354	1.165	1.046	1.406	1.510	1.449	1.530	1.639
La 1.000 de profesioniști activi								
Suspendări	16,8	12,3	9,2	9,4	10,5	12,0	13,3	13,9
Dizolvări	21,5	21,5	13,8	17,7	19,4	19,4	24,0	31,3
Radieri	59,6	75,2	34,1	39,8	42,3	41,1	50,7	49,8
Insolvențe	6,62	5,55	4,76	5,97	6,07	5,59	5,89	6,21

Tabelul nr. 7 - Evenimente juridice înregistrate anual în Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [30]

Două valori din Tabelul nr. 6 trebuie citite cu rezervă înainte de a fi folosite ca reper. Anul 2020 înregistrează minimul la toate cele patru stări, ca urmare a măsurilor de sprijin din perioada pandemiei și a suspendării temporare a unor proceduri, iar anul 2019 înregistrează un maxim al radierilor, cu 15.780 de cazuri și o rată de 75,2 la mie, provenit dintr-o operațiune de curățare a registrului. Comparațiile se fac, prin urmare, față de anul 2018 sau față de media intervalului, iar nu față de aceste două momente.

[30] Idem nota nr. 27

Evoluția care explică încetinirea observată mai sus este cea a dizolvărilor, care se dublează în interval, de la 4.395 de cazuri în anul 2018 la 8.255 în anul 2025, iar rata aferentă urcă de la 21,5 la 31,3 la mie, iar numai în ultimii trei ani creșterea este de 71%, ceea ce indică o accelerare recentă a ieșirilor voluntare din piață. Suspendările urmează același sens, urcând de la 9,2 la mie în anul 2020 la 13,9 în anul 2025, în timp ce radierile revin la un nivel apropiat de cel al anului 2018, astfel încât direcția de ansamblu a acestor fluxuri este consecventă cu prima scădere a numărului de firme, înregistrată în anul 2025 în datele din bilanțuri.

Județul	Profesioniști activi	Suspendări	Dizolvări	Radieri	Insolvențe
Valori absolute					
Cluj	94.728	1.359	3.246	4.244	511
Bihor	63.664	889	1.563	3.330	661
Maramureș	39.142	558	1.383	2.092	156
Bistrița-Năsăud	24.962	266	906	1.405	87
Satu Mare	23.855	271	614	1.035	139
Sălaj	17.479	316	543	1.024	85
Regiunea Nord-Vest	263.830	3.659	8.255	13.130	1.639
La 1.000 de profesioniști activi					
Cluj	-	14,3	34,3	44,8	5,39
Bihor	-	14,0	24,6	52,3	10,38
Maramureș	-	14,3	35,3	53,4	3,99
Bistrița-Năsăud	-	10,7	36,3	56,3	3,49
Satu Mare	-	11,4	25,7	43,4	5,83
Sălaj	-	18,1	31,1	58,6	4,86
Regiunea Nord-Vest	-	13,9	31,3	49,8	6,21
România	1.747.840	11,2	32,8	47,6	4,32

Tabelul nr. 8 - Evenimente juridice pe județe, anul 2025 [31]

Raportarea la o mie de profesioniști activi este necesară pentru a face județele comparabile, întrucât valorile absolute reflectă în primul rând dimensiunea economiei fiecăruia. Astfel, județul Cluj înregistrează cele mai multe dizolvări în cifră absolută, cu 3.246 de cazuri, însă rata sa de 34,3 la mie este depășită de cea a județului Bistrița-Năsăud, cu 36,3, și de cea a județului Maramureș, cu 35,3.

Rezultatul care se detașează privește însă insolvențele, întrucât Regiunea concentrează 15,1% dintre profesioniștii activi ai țării, dar 21,7% dintre intrările în insolvență, iar abaterea nu este conjuncturală, întrucât s-a instalat în anul 2021, când ponderea a urcat de la 16,3% în anul 2018 la 22,9%, și se menține de cinci ani consecutivi. Ponderea Regiunii în radieri, de 15,8%, și în suspendări, de 18,7%, rămâne apropiată de ponderea sa în numărul de profesioniști înregistrați, ceea ce arată că abaterea privește exclusiv insolvența, iar nu ieșirile din piață în general.

Concentrarea nu este răspândită în toată Regiunea, ci puternic localizată, întrucât județul Bihor înregistrează 661 de intrări în insolvență, mai multe decât județul Cluj, care are 511, deși acesta din urmă numără cu 49% mai mulți profesioniști activi. Rata rezultată, de 10,38 la mie, reprezintă de 2,4 ori media națională și de 1,9 ori valoarea județului Cluj, iar județul Bihor produce singur 8,8% din insolvențele înregistrate în întreaga țară în anul 2025. La polul opus se află județele Bistrița-Năsăud, cu 3,49 la mie, și Maramureș, cu 3,99.

[31] Idem nota nr. 27

Această constatare se coroborează cu două rezultate prezentate în alte secțiuni ale capitolului. Județul Bihor înregistrează constant cea mai redusă pondere a firmelor care raportează cifră de afaceri, de 71,2% în anul 2025, și concentrează 36,1% din deficitul de capital propriu al Regiunii, cu numai 23,3% dintre firme. Cele trei observații descriu împreună o fragilitate financiară specifică acestui județ, care nu decurge din dimensiunea economiei sale.

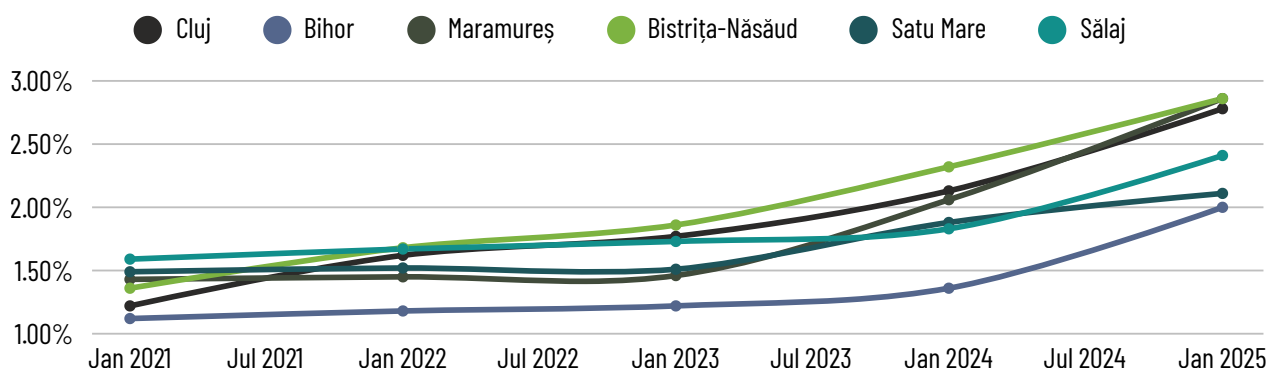

Figura nr. 14: Procentul dizovarilor din total firme evoluție 2021-2027

Pentru a întări constatările, este relevant de privit unele tipuri de mișcări raportate la numărul total de firme existent în județe în anul de referință, astfel se poate constata o creștere semnificativă a ieșirilor din piață, unde în cazul tuturor județelor acest fenomen a accelerat o dată cu anul 2023.

Evoluția profitului

Profitul raportat de firmele din Regiune a crescut de la 12.439 de milioane de lei în anul 2018 la 26.407 de milioane în anul 2025, adică de 2,12 ori în prețuri curente. Creșterea a fost însă concentrată în primii ani ai perioadei, întrucât indicele cu bază fixă urcă abrupt până la 203,1 în anul 2022 și avansează apoi foarte lent, ajungând la 212,3 în anul 2025, cu o scădere intermediară în anul 2024. Județul Cluj generează 13.199 de milioane de lei în anul 2025, adică jumătate din profitul regional, iar împreună cu județul Bihor ajunge la 69,4% [32].

Județ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valori absolute, milioane lei								
Cluj	5.954	6.698	7.135	9.221	11.713	12.896	12.399	13.199
Bihor	2.350	3.379	3.368	4.572	5.201	4.872	4.680	5.128
Maramureș	1.377	1.575	1.686	2.065	2.533	2.554	2.495	2.627
Bistrița-Năsăud	879	968	1.077	1.704	1.765	1.787	1.719	1.947
Satu Mare	1.099	1.353	1.596	1.966	2.420	2.244	2.189	2.082
Sălaj	781	913	825	1.229	1.633	1.679	1.511	1.424
Regiunea Nord-Vest	12.439	14.887	15.686	20.758	25.264	26.033	24.993	26.407

Tabelul nr. 9 - Profitul firmelor pe județe, prețuri curente, milioane lei, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [33]

Similar cu evoluția populației totale a firmelor, se poate observa cum în cazul profitului, după perioada pandemică, se înregistrează o stagnare urmată de scădere pentru unele județe. Efectul în acest caz este resimțit mai puternic, deoarece după o creștere mai puternică în 2022, toate județele au o evoluție mai slabă, ajungând chiar la valori negative deci practico recesiune a profitului.

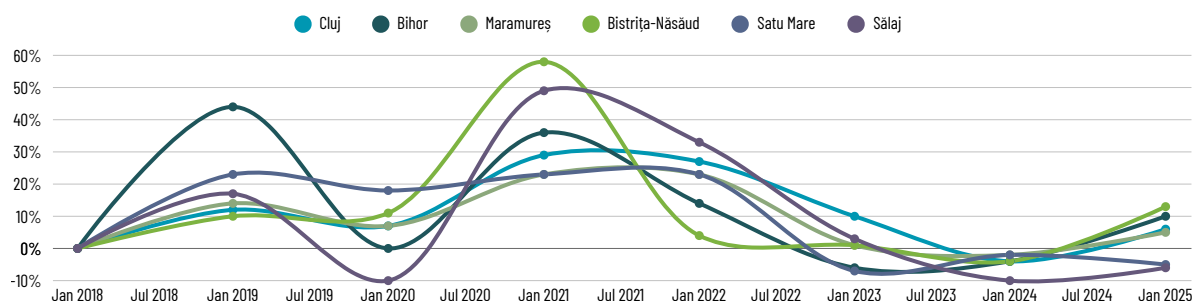

Figura nr. 15 - Evoluția profitului firmelor pe județe, bază în lanț, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025

Exprimarea în prețuri constante schimbă tabloul, întrucât inflația cumulată a perioadei a fost de aproape șaiszeci de procente. În termeni reali, profitul a crescut de la 19.820 de milioane de lei în anul 2018 la 26.407 de milioane în anul 2025, adică de 1,33 ori, mult sub creșterea nominală de 2,12 ori. Mai important, seria reală atinge vârful în anul 2022, la 31.603 de milioane, și scade constant de atunci, cu 16,4% până în anul 2025, ceea ce înseamnă că profitabilitatea reală a firmelor din Regiune este în declin de trei ani consecutivi.

Chiar dacă scăderea este un trend general, amplitudinea diferă între județe, județul Sălaj pierde cel mai mult față de vârful său, cu un indice care coboară de la 164,2 în anul 2022 la 114,5 în anul 2025, urmat de județul Satu Mare, care scade de la 172,9 la 118,9. La polul opus, județul Bistrița-Năsăud reușește o redresare în ultimul an, iar județul Cluj se menține relativ stabil, cu un indice de 139,1, ceea ce confirmă rolul său de ancoră a rezultatelor financiare regionale.

[32] Idem nota nr. 26

[33] Idem nota nr. 26

Județ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valori absolute, milioane lei								
Cluj	9.487	10.281	10.676	13.126	14.653	14.613	13.304	13.199
Bihor	3.744	5.187	5.038	6.509	6.505	5.520	5.022	5.128
Maramureș	2.194	2.418	2.522	2.940	3.168	2.894	2.677	2.627
Bistrița-Năsăud	1.401	1.486	1.612	2.426	2.208	2.025	1.845	1.947
Satu Mare	1.750	2.078	2.388	2.799	3.027	2.542	2.349	2.082
Sălaj	1.244	1.402	1.234	1.750	2.042	1.903	1.621	1.424
Regiunea Nord-Vest	19.820	22.852	23.469	29.550	31.603	29.497	26.818	26.407

Tabelul nr. 10 - Profitul firmelor pe județe, prețuri constante ale anului 2025, milioane lei, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [34]

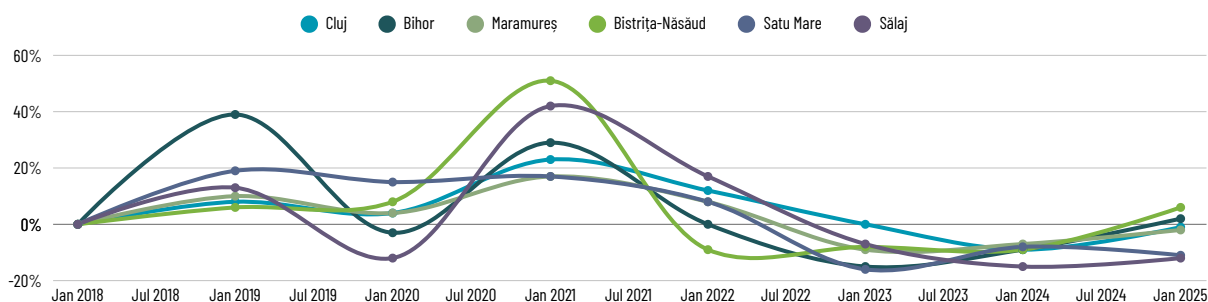

Figura nr. 16 - Evoluția profitului firmelor pe județe, prețuri constante ale anului 2025, bază în lanț, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025

Evoluția numărului de angajați

Numărul de salariați ai firmelor din Regiune a scăzut de la 543.757 în anul 2018 la 534.481 în anul 2025, adică o pierdere netă de 9.276 de persoane, echivalentul a 1,7%. Cifra regională ascunde însă o divergență teritorială, întrucât județul Cluj câștigă 13.908 salariați în aceeași perioadă, ajungând la un indice de 107,1, în timp ce toate celelalte cinci județe pierd împreună 23.184 de persoane.

Situația cea mai gravă se înregistrează în județul Satu Mare, care pierde 10.930 de salariați, adică 17,2% din efectivul anului 2018, coborând la un indice de 82,8, urmat de județul Bihor cu o pierdere de 10.297 de persoane și un indice de 92,0. Județele Maramureș și Bistrița-Năsăud se mențin aproape de nivelul inițial, iar județul Sălaj pierde 3,9%. Concentrarea creșterii ocupării într-un singur județ, în condițiile în care numărul de firme a crescut în toate cele șase, arată că expansiunea numerică a mediului de afaceri din restul Regiunii s-a produs prin firme de dimensiuni mici, cu impact redus asupra ocupării.

Județ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valori absolute								
Cluj	196.979	201.000	197.191	202.685	209.005	214.741	212.657	210.887
Bihor	128.508	128.881	121.707	122.632	124.491	124.411	122.586	118.211
Maramureș	78.253	78.464	79.001	80.391	82.199	80.960	78.204	77.530
Bistrița-Năsăud	46.293	47.613	47.714	48.379	49.400	48.873	47.191	46.237
Satu Mare	63.474	63.266	60.204	59.584	59.687	58.389	55.452	52.544
Sălaj	30.250	30.633	29.099	29.363	30.077	29.465	29.288	29.072
Regiunea Nord-Vest	543.757	549.857	534.916	543.034	554.859	556.839	545.378	534.481

Tabelul nr. 11 - Numărul de salariați pe județe, valori absolute și indici, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [35]

[34] Idem, nota 26

[35] Idem, nota 26

Evoluția activității economice pe secțiuni

Structura pe secțiuni ale activității economice arată unde s-a produs efectiv schimbarea din ultimii opt ani. Secțiunile cu mai puțin de treizeci de firme, respectiv administrația publică, activitățile gospodăriilor private și organizațiile extrateritoriale, au fost cumulate într-o poziție unică, întrucât dimensiunea lor nu susține o analiză separată.

Comerțul rămâne secțiunea cu cele mai multe firme, însă este singura care stagnează, cu un indice de 100,1 în anul 2025, ceea ce înseamnă că efectivul său este practic identic cu cel din anul 2018, după ce atinsese un maxim în anul 2023. Creșterea numerică s-a concentrat în schimb în informații și comunicații, unde numărul de firme se dublează, ajungând la un indice de 206,9, precum și în învățământ, cu 197,9, în sănătate, cu 172,4, și în tranzacții imobiliare, cu 163,0. La polul opus se află agricultura, cu un indice de 99,7, și gestionarea apei și a deșeurilor, cu 95,3, singurele secțiuni care pierd firme față de anul 2018*.

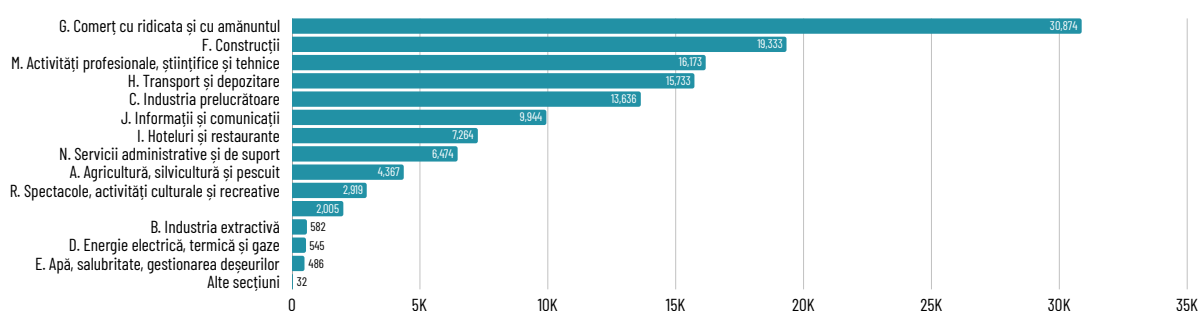

Figura nr. 17 - Numărul de firme pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, 2025 [36]

Numărul de firme arată unde s-a extins mediul de afaceri, însă nu spune nimic despre greutatea economică a fiecărei activități, întrucât o secțiune poate cuprinde multe firme mici, cu rezultate modeste, iar alta poate concentra o valoare însemnată într-un număr redus de firme. Măsura care răspunde la această întrebare este cifra de afaceri urmărită în continuare pe aceleași secțiuni și pe același interval, atât în prețuri curente, cât și în indice real. După eliminarea inflației imaginea se schimbă considerabil. Întrucât creșteri nominale de peste o sută cincizeci de procente se reduc la avansuri modeste, iar câteva secțiuni ajung chiar pe minus. În termeni reali, cea mai mare creștere revine producției și distribuției de energie, cu un indice de 349,8, urmată de sănătate, cu 221,5, de construcții, cu 189 și de tranzacțiile imobiliare, cu 188,3.

Dintre acestea, tranzacțiile imobiliare trebuie citite cu rezerva menționată mai sus, întrucât indicele lor corectat de efectul reclasificării coboară la 128,8, astfel încât motorul real al creșterii economice regionale din ultimii opt ani îl constituie energia, sănătatea, construcțiile și tehnologia informației.

La celălalt capăt, industria prelucrătoare, care rămâne a doua secțiune ca dimensiune, înregistrează un indice real de numai 102,3, ceea ce înseamnă o stagnare în opt ani, iar comerțul, cea mai mare secțiune, ajunge la 111,6. Trei secțiuni pierd în termeni reali, respectiv transportul și depozitarea, cu 96,0, agricultura, cu 91,0, și activitățile culturale și recreative, cu 79,3, ultima fiind singura care rămâne semnificativ sub nivelul pre-pandemic.

[36] Idem, nota 26

*Tabelele cu valorile indicilor pot fi regăsite în anexa atașată documentului

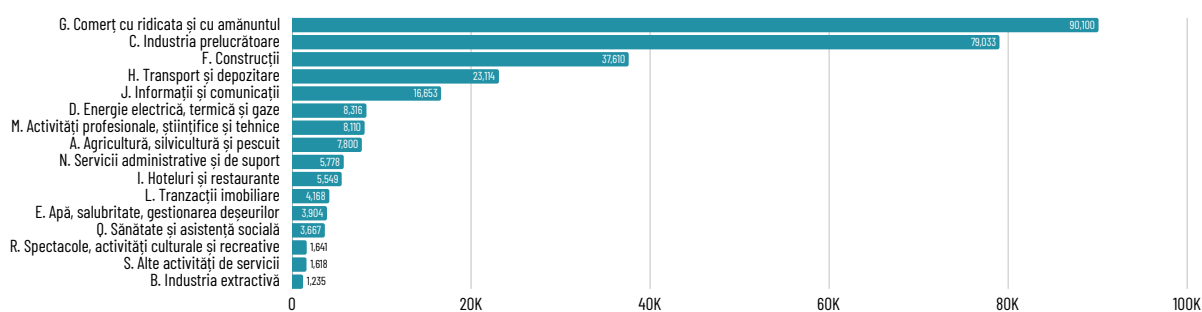

Figura nr. 18 - Numărul de salariați pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, 2025 [37]

Evoluția ocupării pe secțiuni conține rezultatul cel mai important al acestei analize. Industria prelucrătoare pierde 38.928 de salariați între anii 2018 și 2025, coborând de la 191.742 la 152.814 de persoane, ceea ce corespunde unui indice de 79,7 și reprezintă o reducere cu o cincime a efectivului.

Comerțul pierde la rândul său 11.637 de salariați, ajungând la un indice de 88,1, iar cele două secțiuni, care sunt și cele mai mari angajatoare ale Regiunii, cumulează astfel o pierdere de 50.565 de locuri de muncă. Câștigurile se concentrează în secțiuni mult mai mici, ceea ce explică de ce ele compensează doar parțial. Informațiile și comunicațiile câștigă 15.102 salariați, ajungând la un indice de 159,7, construcțiile câștigă 13.303, iar sănătatea și activitățile profesionale adaugă împreună aproape opt mii de persoane. Producția de energie înregistrează un indice de 220,9, însă acesta reflectă în principal reorganizarea corporativă din anul 2020, când filialele regionale de distribuție a energiei electrice au fost comasate într-o singură societate, al cărei efectiv apare integral în Regiune începând cu acel an.

Nivelul secțiunii ascunde însă o distincție care schimbă interpretarea, întrucât industria prelucrătoare nu se retrage uniform, ci pierde personal în anumite diviziuni și câștigă în altele. Detalierea pe ultimii trei ani, singurii pentru care este disponibilă informația la acest nivel, arată că pierderile se concentrează în fabricarea autovehiculelor, cu 4.315 salariați mai puțin, în pielărie și încălțăminte, cu 3.188, în producția de mobilă, cu 1.826, în confecții, cu 1.782, în echipamente electrice, cu 1.601, și în prelucrarea lemnului, cu 1.082, adică tocmai în activitățile intensive în muncă și dependente de costul redus al forței de muncă.

În aceeași perioadă, fabricarea componentelor electronice câștigă 1.308 salariați, prelucrarea și conservarea cărnii adaugă 531, iar construcția de nave 468, ceea ce indică o recompunere internă a industriei către activități cu valoare adăugată mai ridicată. Concluzia practică este că politica industrială regională are de gestionat simultan o retragere și o creștere, iar instrumentele potrivite pentru cele două situații sunt diferite, primele ținând de reconversia profesională, celelalte de sprijinirea investiției și a formării specializate.

Rezultatul de ansamblu este o recompunere a structurii ocupării, în care Regiunea pierde locuri de muncă în activitățile industriale și comerciale, cu productivitate și salarii medii, și câștigă locuri de muncă în servicii bazate pe cunoaștere, cu productivitate mai ridicată, însă într-un volum insuficient pentru a acoperi pierderea. Această tranziție structurală rămâne compatibilă cu creșterea cifrei de afaceri, întrucât producția se menține cu mai puțini oameni, dar ridică o problemă de absorbție a forței de muncă disponibilizate din industria prelucrătoare.

[37] Idem, nota 26

Diviziune	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Indice cu bază în lanț, anul precedent = 100								
C. Industria prelucrătoare		97	93	100	97	99	96	95
G. Comerț cu ridicata și cu amănuntul		98	94	100	101	103	97	95
F. Construcții		113	107	107	102	102	96	96
H. Transport și depozitare		100	95	100	100	100	99	101
J. Informații și comunicații		109	109	111	114	101	99	106
N. Servicii administrative și de suport		100	96	101	109	104	103	101
M. Activități profesionale, științifice și tehnice		106	100	102	109	103	104	99
I. Hoteluri și restaurante		105	85	94	113	106	99	98
A. Agricultură, silvicultură și pescuit		99	101	95	103	96	99	95
Q. Sănătate și asistență socială		109	100	106	112	105	107	104
E. Apă, salubritate, gestionarea deșeurilor		100	101	101	103	96	100	108
D. Energie electrică, termică și gaze		100	219	100	100	101	101	98
S. Alte activități de servicii		98	96	98	104	74	100	161
L. Tranzacții imobiliare		113	97	113	109	79	101	105
R. Spectacole, activități culturale și recreative		107	90	101	111	88	96	97
B. Industria extractivă		105	110	106	106	107	98	89
P. Învățământ		103	95	102	106	80	101	100
Alte secțiuni		103	121	78	107	15	117	109
Total		101	97	102	102	100	98	98

Tabelul nr. 12 - Indicele de evoluție a numărului de salariați în bază fixă 2018=100, pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [38]

Productivitatea muncii pe secțiuni și diviziuni

Productivitatea muncii reprezintă un indicator de performanță calculat ca raport între rezultatul economic obținut și efortul depus, evaluat prin numărul de angajați sau timpul lucrat. În practica macroeconomică și analiza antreprenorială, nivelul productivității aparente se măsoară frecvent fie prin raportarea valorii adăugate brute la numărul de persoane ocupate, fie prin împărțirea cifrei de afaceri la efectivul de salariați. Cifra de afaceri reflectă volumul total al vânzărilor realizate de operatorii economici și constituie baza de calcul pentru randamentul muncii exprimat ca vânzări pe angajat. Atunci când un sector sau o regiune concentrează o proporție ridicată a forței de muncă, dar generează un volum comercial total redus comparativ cu aceste resurse, fracția care determină productivitatea scade în mod direct. Un dezechilibru major între capacitatea de muncă angrenată și valoarea financiară produsă arată o utilizare ineficientă a resurselor și o poziționare inferioară față de mediile de referință. Situația în care o structură economică deține o pondere mare a numărului de firme și a salariaților în totalul național, dar obține o pondere semnificativ mai mică a cifrei de afaceri agregate, evidențiază o incapacitate de a genera valoare comercială proporțională cu dimensiunea sa. Diminuarea sau plafonarea cifrei de afaceri, suprapusă peste un necesar ridicat de personal, degradează performanța operațională și competitivitatea firmelor din teritoriul respectiv.

Valorile sunt exprimate atât în prețuri curente, cât și în prețuri constante ale anului 2025, deflate cu indicele armonizat al prețurilor de consum publicat de Eurostat pentru România, fiindcă între 2018 și 2025 nivelul general al prețurilor a crescut cu 53,8%, iar fără această corecție evoluția reală nu poate fi distinsă de inflație. Perimetrul exclude secțiunea K și firmele fără cod CAEN.

[38] Idem, nota 26

Anul	Prețuri curente, lei	Prețuri constante 2025, lei	Indice real, 2018=100
2018	283.470	435.935	100
2019	308.741	456.931	104,8
2020	317.507	459.205	105,3
2021	383.318	532.539	122,2
2022	455.248	564.598	129,5
2023	486.609	549.891	126,1
2024	518.651	553.767	127,0
2025	558.923	558.923	128,2

Tabelul nr. 13 - Cifra de afaceri pe salariat în Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [39]

În prețuri curente cifra de afaceri pe salariat a crescut cu +97,2% între 2018 și 2025, însă în prețuri constante creșterea reală este de numai +28,2%, ceea ce înseamnă că aproape jumătate din progresul aparent este efect al inflației. Mai important, în termeni reali creșterea s-a oprit în anul 2022, valorile ultimilor patru ani oscilând între 549.891 lei și 564.598 lei, fără o tendință clară.

Secțiunea	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Variație reală
D. Producția și furnizarea de energie	667	674	341	762	1.072	1.092	1.025	1.095	+64,1%
G. Comerț cu ridicata și cu amănuntul	798	838	874	1.042	1.085	998	1.024	1.048	+31,3%
L. Tranzacții imobiliare	451	448	436	459	473	579	549	788	+74,5%
A. Agricultură, silvicultură și pescuit	587	597	621	736	782	694	643	625	+6,5%
F. Construcții	352	391	393	397	425	484	530	554	+57,4%
C. Industria prelucrătoare	389	411	424	497	549	522	516	517	+32,9%
H. Transport și depozitare	459	462	444	483	526	481	487	476	+3,7%
B. Industria extractivă	320	356	373	342	367	348	362	421	+31,7%
J. Informații și comunicații	341	386	396	432	422	424	424	412	+20,8%
E. Distribuția apei și salubritate	261	277	277	368	364	356	389	374	+43,6%
R. Spectacole, cultură și activități recreative	384	388	229	353	413	423	369	357	-7,1%
M. Activități profesionale, științifice și tehnice	244	262	285	301	305	351	323	339	+39,0%
Q. Sănătate și asistență socială	217	232	244	312	286	293	310	326	+50,6%
S. Alte activități de servicii	152	142	109	137	138	161	167	243	+60,4%
I. Hoteluri și restaurante	169	185	137	205	234	232	234	236	+39,9%
N. Servicii administrative și de suport	159	174	157	178	187	194	198	206	+29,6%
P. Învățământ	103	109	111	144	169	197	206	206	+100%
O. Administrație publică	18	28	19	23	29	160	192	172	+861,1%

Tabelul nr. 14 - Cifra de afaceri pe salariat pe secțiuni ale activității economice, mii lei, prețuri constante 2025 [40]

Primele zece diviziuni cumulează 61,0% din cifra de afaceri a regiunii, iar primele douăzeci ajung la 81,7%, ceea ce arată o concentrare pronunțată, întrucât restul de peste șaiszeci de diviziuni împart mai puțin de o cincime din venituri. Acest lucru indică că modul de funcționare al economiei regiunii se învâрте într-un profil destul de clar. Totuși, trebuie luat în calcul și aspectul că CA nu transmite clar care este activitatea cea mai productivă sau profitabilă, ci subliniază cele mai mari industrii în contextul vânzărilor.

[39] Idem, nota 34

[40] Idem, nota 26

Specializarea economică a Regiunii în raport cu structura națională

Analiza de până acum arată cât cântărește fiecare activitate în economia Regiunii, însă nu spune dacă această structură diferă de cea a țării, iar răspunsul îl dă indicele de specializare, calculat ca raport între ponderea unei secțiuni în Regiune și ponderea aceleiași secțiuni la nivel național, unde valoarea 1 corespunde unei structuri identice cu cea națională, valorile de peste 1 indică o supraspecializare, iar cele de sub 1 o subreprezentare. Pentru ca numărătorul și numitorul să acopere populații comparabile, indicele a fost calculat pe același perimetru folosit în tot capitolul, atât pentru Regiune, cât și pentru totalul național, respectiv fără intermedierele financiare și fără firmele lipsite de cod de activitate.

Înainte de citirea indicelui pe secțiuni, ponderile de ansamblu oferă un rezultat care merită reținut separat. Regiunea concentrează 15,4% dintre firmele țării în anul 2025 și 13,1% dintre salariați, dar produce numai 10,5% din cifra de afaceri națională. Raportul dintre ponderea în firme și ponderea în cifra de afaceri, de aproximativ trei la două, exprimă în forma cea mai concisă decalajul de productivitate al economiei regionale, întrucât Regiunii îi revin proporțional mai multe firme decât valoare produsă. Toate cele trei ponderi au crescut ușor față de anul 2018, când erau de 15,1%, 12,8% și 9,8%.

Secțiunea	2018	2022	2025	Variație	Pe salariați, 2025
F. Construcții	1,45	1,42	1,45	0	1,20
H. Transport și depozitare	1,61	1,43	1,36	-0,25	0,98
E. Apă, salubritate, deșeuri	1,01	1,14	1,31	+0,31	1,01
C. Industria prelucrătoare	1,18	1,30	1,24	+0,06	1,26
J. Informații și comunicații	0,96	1,29	1,22	+0,27	1,26
S. Alte servicii	1,31	1,01	1,16	-0,15	0,85
I. Hoteluri și restaurante	1,18	1,19	1,09	-0,09	0,96
A. Agricultură, silvicultură și pescuit	1,15	1,19	1,07	-0,09	0,83
P. Învățământ	0,96	1,04	0,97	+0,01	0,77
L. Tranzacții imobiliare	0,91	1,03	0,97	+0,06	0,88
Q. Sănătate și asistență socială	0,86	0,92	0,89	+0,04	0,75
M. Activități profesionale și tehnice	0,69	0,81	0,85	+0,16	0,83
N. Servicii administrative	0,83	0,85	0,82	-0,01	0,67
G. Comerț	0,85	0,82	0,78	-0,07	0,81
D. Energie electrică, termică și gaze	0,24	0,41	0,63	+0,39	1,01
R. Spectacole și recreere	1,07	1,05	0,63	-0,44	0,84
B. Industria extractivă	0,18	0,11	0,22	+0,05	0,68

Tabelul nr. 15 - Indicele de specializare pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [42]

Cea mai puternică specializare a Regiunii se înregistrează în construcții, cu un indice de 1,45, valoare stabilă pe tot intervalul, urmată de transport și depozitare, cu 1,36, de gestionarea apei și a deșeurilor, cu 1,31, și de industria prelucrătoare, cu 1,24, aceste patru secțiuni fiind cele care definesc profilul economic al Regiunii în raport cu țara, iar primele două confirmând rolul de zonă de tranzit și de activitate constructivă intensă pe care îl sugerează și celelalte secțiuni ale capitolului.

Trei evoluții din interiorul intervalului schimbă însă felul în care trebuie citită structura sectorială. Prima privește informațiile și comunicațiile, unde indicele urcă de la 0,96 în anul 2018 la 1,22 în anul 2025, ceea ce înseamnă că Regiunea a trecut pragul de la subreprezentare la supraspecializare în chiar intervalul analizat, aceasta fiind singura specializare nouă câștigată în cei opt ani și singura care se confirmă deopotrivă pe ocupare, unde indicele crește de la 1,03 la 1,26.

[42] Idem, nota 26

A doua privește comerțul, care apare în Figura nr. 14 ca cea mai numeroasă secțiune și rămâne a doua după cifra de afaceri, ceea ce este corect în valori absolute. Indicele de specializare arată însă că, raportat la structura națională, comerțul este subreprezentat, cu o valoare de 0,78 în anul 2025, în scădere de la 0,85 în anul 2018, ceea ce înseamnă că Regiunea are mai puțin comerț decât i-ar reveni după tiparul național și că diferența se adâncește, în timp ce greutatea absolută a secțiunii rămâne dată de numărul mare de firme mici care o compun.

A treia privește transportul și depozitarea, secțiunea care pierde cel mai mult teren dintre toate. Indicele coboară de la 1,61 la 1,36, o reducere de 0,25 puncte, cea mai mare înregistrată de orice secțiune, astfel încât Regiunea rămâne supraspecializată, însă avantajul se micșorează, evoluție care merită urmărită având în vedere poziția de frontieră și investițiile realizate în infrastructura rutieră în aceeași perioadă.

Confruntarea indicelui calculat pe salariați cu evoluția proprie a fiecărei secțiuni identifică situația cea mai problematică. Industria prelucrătoare este singura secțiune supraspecializată, cu un indice de 1,26, care pierde efectiv personal, ajungând la 80% din efectivul anului 2018, față de 98% la nivelul întregii Regiuni. Aceasta înseamnă că specializarea cea mai grea a Regiunii se restrânge, iar poziția relativă se menține numai fiindcă industria prelucrătoare scade și la nivel național.

Secțiunea	Indice 2025	Creșterea cifrei de afaceri	Pondere în cifra de afaceri regională
L. Tranzacții imobiliare	0,97	300%	1,4%
M. Activități profesionale și tehnice	0,85	264%	2,7%
N. Servicii administrative	0,82	227%	1,9%
Q. Sănătate și asistență socială	0,89	353%	1,2%

Tabelul nr. 16 - Secțiuni subreprezentate care cresc peste media regională, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [43]

Notă: Creșterea medie a cifrei de afaceri a Regiunii în intervalul 2018-2025 este de 194% în prețuri curente. Au fost reținute numai secțiunile cu o pondere de peste un procent în cifra de afaceri regională. Producția de energie îndeplinește criteriile, însă a fost exclusă întrucât creșterea sa provine din majorarea prețurilor din anul 2022 și din reorganizarea corporativă a distribuției.

Secțiunile din Tabelul nr. 15 reprezintă zonele cu spațiu de recuperare, întrucât Regiunea pornește sub tiparul național, dar recuperează într-un ritm superior mediei proprii. Sănătatea și asistența socială conduc, cu o creștere de peste trei ori și jumătate, urmate de tranzacțiile imobiliare și de activitățile profesionale și tehnice. Toate patru aparțin serviciilor, iar trei dintre ele intră în categoria activităților intensive în cunoaștere, ceea ce coincide cu direcțiile stabilite în strategia de specializare inteligentă a Regiunii.

Structura firmelor după forma juridică

Forma juridică a firmelor provine din datele Oficiului Național al Registrului Comerțului, corelate cu situațiile financiare, iar informația este disponibilă începând cu anul 2023, motiv pentru care această secțiune acoperă un interval mai scurt decât cele anterioare. Formele cu mai puțin de zece firme la nivel regional, respectiv grupurile de interes economic, institutele naționale de cercetare-dezvoltare, asociațiile familiale, persoanele fizice și cele trei forme cooperatiste marginale, au fost cumulate într-o poziție unică, respectiv „Alte forme juridice”.

[43] Idem, nota 26

Forma juridică	2023	2024	2025	Pondere 2025	Cifra de afaceri 2025	Pondere	Salariați 2025	Pondere
Societate cu răspundere limitată	142.925	145.619	143.545	98,90%	262.43	87,85%	478.643	89,55%
Societate pe acțiuni	794	788	757	0,52%	32.633	10,92%	49.978	9,35%
Cooperativă agricolă	316	333	331	0,23%	1.086	0,36%	619	0,12%
Societate cooperativă	249	242	219	0,15%	240	0,08%	1.324	0,25%
Formă nedeclarată	172	169	161	0,11%	815	0,27%	1.369	0,26%
Societate în nume colectiv	90	85	75	0,05%	31	0,01%	109	0,02%
Regie autonomă	28	28	28	0,02%	408	0,14%	1.158	0,22%
Societate în comandită simplă	16	16	14	0,01%	783	0,26%	885	0,17%
Alte forme juridice	11	11	10	0,01%	307	0,10%	396	0,07%
Total	144.601	147.292	145.140	100%	298.733	100%	534.481	100%

Tabelul nr. 17 - Numărul de firme pe forme juridice și ponderea acestora în cifra de afaceri și în numărul de salariați, cifra de afaceri în milioane lei, Regiunea Nord-Vest, 2023-2025 [44]

Societatea cu răspundere limitată domină în mod covârșitor mediul de afaceri regional, reprezentând 98,90% dintre firme în anul 2025, ceea ce înseamnă că analiza pe forme juridice descrie în realitate o populație aproape omogenă. Ponderea acestei forme scade însă la 87,85% atunci când criteriul devine cifra de afaceri, iar diferența de unsprezece puncte procentuale este preluată aproape integral de societățile pe acțiuni, care reprezintă numai 0,52% dintre firme, dar generează 10,92% din cifra de afaceri și susțin 9,35% dintre locurile de muncă.

Forma juridică	Cifra de afaceri medie	Salariați în medie	Cifra de afaceri pe salariat	Profit în cifra de afaceri
Societate cu răspundere limitată	1.828.208	3,3	548.279	8,70%
Societate pe acțiuni	43.108.189	66,0	652.945	9,99%
Cooperativă agricolă	3.280.239	1,9	1.754.054	2,33%
Societate cooperativă	1.093.668	6,0	180.901	5,94%
Formă nedeclarată	5.064.161	8,5	595.566	7,60%
Societate în nume colectiv	419.422	1,5	288.593	6,35%
Regie autonomă	14.573.363	41,4	352.378	12,69%
Societate în comandită simplă	55.941.579	63,2	884.952	20,34%
Alte forme juridice	30.716.910	39,6	775.680	0,25%
Total	2.058.243	3,7	558.923	8,84%

Tabelul nr. 18 - Dimensiunea medie și profitabilitatea firmelor pe forme juridice, valori în lei, Regiunea Nord-Vest, anul 2025 [45]

Diferența de dimensiune între cele două forme dominante este considerabilă, întrucât o societate pe acțiuni realizează în medie 43,1 milioane de lei cifră de afaceri și are 66 de salariați, în timp ce o societate cu răspundere limitată ajunge la 1,8 milioane de lei și 3,3 salariați, ceea ce înseamnă un raport de aproximativ douăzeci și trei la unu pe cifra de afaceri și de douăzeci la unu pe ocupare. Societățile pe acțiuni funcționează așadar ca nucleu de dimensiune al economiei regionale, iar reducerea numărului lor, de la 794 în anul 2023 la 757 în anul 2025, merită urmărită. Cea mai ridicată profitabilitate raportată la cifra de afaceri se înregistrează la societățile în comandită simplă, cu 20,34%, o formă marginală ca număr, cu numai paisprezece firme în Regiune, care generează însă 783 de milioane de lei și rețin o marjă de peste două ori mai mare decât media.

[44] Idem, nota 26

[45] Idem, nota 26

Regiile autonome ajung la 12,69%, societățile pe acțiuni la 9,98%, iar societățile cu răspundere limitată la 8,70%, ușor sub media regională. La polul opus se află cooperativele agricole, cu o marjă de 2,33%, rezultat consistent cu specificul activităților agricole și comerciale în care acestea sunt concentrate.

Evoluția din ultimii trei ani arată o reducere generalizată a formelor juridice altele decât societatea cu răspundere limitată. Societățile în nume colectiv scad de la 90 la 75, societățile cooperative de la 249 la 219, societățile pe acțiuni de la 794 la 757, iar societățile în comandită simplă de la 16 la 14, în timp ce numărul societăților cu răspundere limitată se menține aproximativ constant. Tendința indică o omogenizare suplimentară a structurii juridice a mediului de afaceri regional, în care formele asociative și cooperatiste își pierd treptat prezența.

Încadrarea firmelor pe clase de mărime

Încadrarea pe clase de mărime urmează definiția din Legea nr. 346/2004, care preia Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei Europene. O firmă aparține unei clase numai dacă respectă simultan pragul de salariați și pragul financiar (după cifra de afaceri), iar depășirea oricăruia dintre ele o mută în clasa superioară. Pragurile financiare sunt de 2 milioane de euro pentru microîntreprinderi, 10 milioane pentru întreprinderile mici și 50 de milioane pentru cele mijlocii, iar cifra de afaceri a fost convertită la cursul mediu anual comunicat de Banca Națională a României pentru fiecare an în parte.

Definiția legală prevede că pragul financiar poate fi verificat fie prin cifra de afaceri, fie prin activele totale. În analiza de față a fost aplicat numai criteriul cifrei de afaceri, întrucât activele totale sunt disponibile începând cu anul 2023, iar aplicarea lor doar pe ultimii trei ani ar fi rupt comparabilitatea seriei. Efectul acestei alegeri merge într-o singură direcție, aceea de a încadra într-o clasă superioară un număr redus de firme cu cifră de afaceri ridicată și active reduse, tipic din comerț.

Clasa de mărime	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valori absolute								
Microîntreprinderi	106.654	112.820	117.834	123.532	129.628	135.754	138.628	136.669
Întreprinderi mici	7.206	7.468	7.180	7.358	7.497	7.366	7.207	7.012
Întreprinderi mijlocii	1.242	1.259	1.178	1.196	1.252	1.241	1.227	1.224
Întreprinderi mari	220	220	215	226	229	240	230	235
Total	115.322	121.767	126.407	132.312	138.606	144.601	147.292	145.140

Tabelul nr. 19 - Distribuție pe mărimea firmelor, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [46]

Rezultatul cel mai important al acestei secțiuni este că întreaga creștere numerică a mediului de afaceri regional s-a produs în categoria microîntreprinderilor, care câștigă 30.015 unități între anii 2018 și 2025 și ajung la un indice de 128,1. În aceeași perioadă întreprinderile mici pierd 194 de unități, coborând la un indice de 97,3, iar cele mijlocii pierd 18 unități și ajung la 98,6, în timp ce numărul întreprinderilor mari crește modest, cu 15 unități. Cu alte cuvinte, Regiunea adaugă firme foarte mici și pierde firme din segmentul intermediar.

Structura rezultată este puternic asimetrică, întrucât în anul 2025 microîntreprinderile reprezintă 94,2% dintre firme, cele mici 4,8%, cele mijlocii 0,8%, iar cele mari numai 0,2%. Absența unui segment intermediar solid constituie o vulnerabilitate structurală recunoscută în analizele de competitivitate, întrucât întreprinderile mici și mijlocii sunt cele care asigură de regulă tranziția firmelor de la statutul de microîntreprindere la cel de furnizor stabil, capabil de export și de investiții proprii în cercetare.

[46] Idem nota nr. 26

Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, act normativ utilizat pentru încadrarea firmelor pe clase de mărime.

Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei Europene privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, menționată ca bază a legislației naționale în domeniu.

Distribuția cifrei de afaceri arată o imagine inversă față de cea a numărului de firme, întrucât cele 235 de întreprinderi mari, adică 0,2% din efectiv, generează 36,5% din cifra de afaceri a Regiunii, iar microîntreprinderile, care reprezintă 94,2% dintre firme, produc numai 18,4%. Ritmul de creștere a fost în schimb relativ apropiat între clase, cu indici cuprinși între 179,0 la întreprinderile mici și 201,7 la cele mari, ceea ce arată că concentrarea existentă în anul 2018 s-a menținut, fără a se accentua semnificativ.

Clasa de mărime	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valori absolute, milioane lei								
Microîntreprinderi	27.699	30.849	32.449	38.522	45.995	49.803	53.023	54.99
Întreprinderi mici	36.057	39.679	39.908	47.105	55.122	58.272	60.595	64.549
Întreprinderi mijlocii	36.373	40.814	40.102	47.626	57.881	61.189	65.432	70.271
Întreprinderi mari	54.01	58.421	57.381	74.902	93.601	101.7	103.81	108.923
Total	154.139	169.763	169.84	208.155	252.599	270.963	282.861	298.733
Indice cu bază fixă, 2018 = 100								
Microîntreprinderi	100	111	117	139	166	180	191	199
Întreprinderi mici	100	110	111	131	153	162	168	179
Întreprinderi mijlocii	100	112	110	131	159	168	180	193
Întreprinderi mari	100	108	106	139	173	188	192	202
Total	100	110	110	135	164	176	184	194

Tabelul nr. 20 - Cifra de afaceri pe clase de mărime, prețuri curente, milioane lei, și indici, Regiunea Nord-Vest, 2018-2025 [47]

Ocuparea se deplasează dinspre segmentul intermediar spre cele două extreme. Întreprinderile mijlocii pierd 12.775 de salariați, ajungând la un indice de 89,3, iar cele mici pierd 11.984 și coboară la 91,3, în timp ce microîntreprinderile câștigă 16.467 de persoane și urcă la 111,6. Întreprinderile mari se mențin aproximativ constant, cu un indice de 99,3. Rezultatul este că microîntreprinderile au devenit cel mai mare angajator al Regiunii, cu 29,6% dintre salariați în anul 2025, depășind întreprinderile mari, care rămân la 26,7%.

Cifra de afaceri pe salariat, care aproximează productivitatea fără a o măsura, întrucât include și consumul intermediar, crește constant odată cu dimensiunea firmei, de la 347.401 de lei la microîntreprinderi până la 763.782 de lei la întreprinderile mari, ceea ce înseamnă un raport de 2,2 la unu între cele două extreme. Totodată, dacă privim datele Eurostat, productivitatea nominală a muncii pe persoană ocupată, calculată ca raport între produsul intern brut și numărul de persoane ocupate, în prețuri curente, exprimată în euro, reprezenta în anul 2024 36.300 euro per persoană ocupată, echivalentul a 44% din media UE-27 (82.100 euro). Media regiunilor din România a fost de 41.000 euro, respectiv 50% din media europeană. În comparația cu cele 29 de regiuni NUTS 2 din Ungaria, Polonia și Slovacia, poziția regiunii rămâne modestă. Regiunea se situează sub toate cele patru regiuni slovace (între 45.100 și 76.300), sub toate cele opt regiuni maghiare (între 37.800 și 48.100) și sub 15 dintre cele 17 regiuni poloneze. La nivel național, în anul 2024, Regiunea Nord-Vest ocupa doar locul al patrulea la productivitatea pe persoană ocupată, după Regiunile București-Ilfov (78.800 euro), Vest (45.700 euro) și Centru (41.600 euro).

Profitabilitatea raportată la cifra de afaceri urmează însă traiectoria inversă, întrucât microîntreprinderile rețin o marjă de 17,62%, iar întreprinderile mari numai 6,16%. Diferența este explicabilă prin structura de costuri și prin regimul fiscal aplicabil microîntreprinderilor, care încurajează dirijarea veniturilor din activități profesionale către această formă. Interpretarea marjei ca indicator de performanță economică rămâne așadar limitată la comparații în interiorul aceleiași clase de mărime.

[47] Idem nota nr. 26

Concentrarea economică

Distribuția pe clase de mărime arată o asimetrie puternică între numărul firmelor și valoarea produsă, însă nu măsoară cât de dependentă este economia regională de un număr redus de firme, măsură pe care o oferă ordonarea descrescătoare a celor 145.140 de firme după cifra de afaceri și după numărul de salariați.

Grupul de firme	Pondere în cifra de afaceri	Pondere în numărul de salariați	Pondere în numărul de firme
Primele 10 firme	11,6%	7,0%	0,01%
Primele 50 firme	23,4%	15,0%	0,03%
Primele 100 firme	29,4%	19,8%	0,07%
Primele 500 firme	48,6%	35,5%	0,34%
Primele 1.000 firme	57,8%	43,4%	0,69%

Tabelul nr. 21 - Concentrarea cifrei de afaceri și a ocupării în primele firme ale Regiunii Nord-Vest, anul 2025 [48]

Zece firme produc 11,6% din cifra de afaceri a Regiunii, o sută de firme produc 29,4%, iar o mie de firme, adică 0,69% dintre cele existente, produc 57,8%. Concentrarea este considerabil mai redusă la ocupare, unde primele o sută de firme cuprind 19,8% dintre salariați, diferența arătând că firmele cele mai mari după cifra de afaceri nu sunt neapărat și cele mai mari angajatoare, întrucât o parte dintre ele activează în comerțul cu ridicata și în distribuția de energie, activități cu cifră de afaceri mare raportată la personal.

Nivelul de concentrare constituie un factor de risc pentru economia regională, întrucât retragerea sau restructurarea unui număr mic de investitori produce efecte disproporționate. Acest risc se combină cu observațiile din secțiunile anterioare privind specializarea industrială și pierderea de personal din industria prelucrătoare, întrucât o parte însemnată a firmelor din vârful distribuției aparțin tocmai activităților manufacturiere aflate în restructurare. Concentrarea nu este în sine un dezavantaj, fiindcă firmele mari asigură productivitate și acces la piețe externe, însă ea impune ca politicile regionale să urmărească în paralel consolidarea segmentului intermediar, singurul care poate atenua un asemenea șoc.

Rata profitabilității în raport cu veniturile și cu datoriile

Indicatorii de profitabilitate și de îndatorare au fost disponibili numai pentru raportările din anii 2023 și următorii, motiv pentru care această secțiune acoperă un interval de trei ani. Analiza folosește două măsuri distincte ale profitabilității, întrucât fiecare răspunde la o întrebare diferită. Rata profitabilității comerciale raportează profitul pozitiv la cifra de afaceri și arată cât rețin firmele care obțin profit, iar rata profitabilității pe venituri raportează soldul net, adică profitul diminuat cu pierderile, la veniturile totale, și arată rezultatul întregii populații de firme.

Diferența dintre cele două rate constituie ea însăși un indicator, întrucât un decalaj mare semnalează concentrarea pierderilor într-un număr redus de firme dintr-o secțiune care, în ansamblu, pare profitabilă.

Secțiune CAEN	Cifra de afaceri	Venituri totale	Rata comercială	Rata pe venituri	Rata datoriilor	Grad de îndatorare	Rentabilitatea capitalurilor
G. Comerț	90.100	92.311	5,02%	4,13%	63,5%	1,82	22,5%
C. Industria prelucrătoare	79.033	82.893	6,13%	4,51%	54,7%	1,31	12,4%
F. Construcții	37.610	40.372	13,17%	10,83%	64,5%	2,06	33,9%
H. Transport și depozitare	23.114	24.275	5,39%	3,73%	62,6%	2,34	21,5%
J. Informații și comunicații	16.653	17.262	15,90%	14,15%	45,9%	0,93	42,4%
D. Energie electrică, termică și gaze	8.316	9.179	15,56%	12,71%	39,1%	0,83	11,4%

[48] Idem nota nr. 26

M. Activități profesionale și tehnice	8.110	8.764	23,84%	19,94%	45,6%	1,02	36,7%
A. Agricultură, silvicultură și pescuit	7.800	9.065	10,60%	6,68%	53,9%	1,59	14,0%
N. Servicii administrative	5.778	6.050	12,79%	10,66%	54,5%	1,33	30,1%
I. Hoteluri și restaurante	5.549	5.956	8,76%	3,30%	58,3%	1,52	7,2%
L. Tranzacții imobiliare	4.168	5.455	30,36%	19,38%	56,5%	1,33	10,7%
E. Apă, salubritate, deșeuri	3.904	4.087	6,50%	4,85%	20,6%	1,00	10,7%
Q. Sănătate și asistență socială	3.667	3.882	20,33%	17,68%	57,7%	1,69	62,8%
R. Spectacole și recreere	1.641	1.734	11,02%	4,97%	72,8%	3,08	27,2%
S. Alte servicii	1.618	1.712	9,95%	6,28%	72,1%	3,00	33,8%
B. Industria extractivă	1.235	1.551	17,24%	3,69%	10,67%	-8,84	-22,9%
P. Învățământ	419	464	22,66%	15,23%	57,9%	2,31	70,5%
Regiunea Nord-Vest	298.733	315.037	8,84%	6,95%	55,8%	1,49	20,4%

Tabelul nr. 22 - Rata profitabilității, gradul de îndatorare și rentabilitatea capitalurilor pe secțiuni ale activității economice, cifra de afaceri și veniturile în milioane lei, Regiunea Nord-Vest, anul 2025 [49]

La nivelul Regiunii, rata profitabilității comerciale se situează la 8,84% în anul 2025, iar rata calculată pe veniturile totale la 6,95%, ceea ce înseamnă că pierderile firmelor pe pierdere consumă aproximativ două puncte procentuale din marja agregată. Gradul de îndatorare rămâne la 1,49, adică datoriile depășesc cu aproape jumătate capitalurile proprii, iar rata datoriilor în total active se menține la 55,8%.

Ierarhia sectorială este condusă de tranzacțiile imobiliare, cu o rată comercială de 30,36%, urmate de activitățile profesionale și tehnice, cu 23,84%, de învățământ, cu 22,66%, și de sănătate, cu 20,33%. Acestea sunt activități cu intensitate ridicată de capital uman sau imobiliar și cu costuri materiale reduse. La polul opus se află comerțul, cu 5,02%, transportul, cu 5,39%, și industria prelucrătoare, cu 6,13%, adică exact secțiunile care concentrează cea mai mare parte a cifrei de afaceri și a ocupării regionale.

Confruntarea celor două rate scoate în evidență secțiunile în care rezultatele agregate ascund pierderi importante. Industria extractivă coboară de la o rată comercială de 17,24% la una pe venituri de numai 3,69%, iar hotelurile și restaurantele de la 8,76% la 3,30%, ceea ce arată că o parte însemnată a firmelor din aceste secțiuni funcționează pe pierdere. Prin contrast, informațiile și comunicațiile păstrează 14,15% dintr-o rată comercială de 15,90%, semn al unei profitabilități larg distribuite în interiorul secțiunii.

Relația dintre îndatorare și profitabilitate este de intensitate moderată, coeficientul de corelație dintre rata datoriilor și rata profitabilității pe venituri fiind de aproximativ minus 0,31 la nivelul secțiunilor. Sensul este cel așteptat, întrucât secțiunile cu îndatorare ridicată tind să rețină marje mai reduse, însă intensitatea legăturii rămâne insuficientă pentru a susține o explicație unică. Cea mai redusă îndatorare se înregistrează la gestionarea apei și a deșeurilor, cu 20,6%, și la energie, cu 39,1%, iar cea mai ridicată la activitățile recreative, cu 72,8%, și la alte servicii, cu 72,1%.

Rentabilitatea capitalurilor proprii oferă o ierarhie diferită de cea a marjelor, întrucât ea depinde de intensitatea capitalului. Învățământul ajunge la 70,5% și sănătatea la 62,8%, ambele fiind activități care produc rezultate cu un capital propriu redus, în timp ce tranzacțiile imobiliare, deși conduc detașat la rata comercială, rămân la 10,7% din cauza volumului mare de capital imobilizat. Informațiile și comunicațiile combină cele două avantaje, cu 42,4%, ceea ce le recomandă ca sector prioritar în politicile de dezvoltare regională.

[49] Idem, nota 26

Indicator	2023	2024	2025
Venituri totale, milioane lei	285.622	298.182	315.037
Datorii, milioane lei	137.251	149.279	160.592
Sold net, milioane lei	21.422	20.216	21.890
Rata profitabilității comerciale	9,61%	8,84%	8,84%
Rata profitabilității pe venituri	7,50%	6,78%	6,95%
Rata datoriilor în total active	56,0%	55,9%	55,8%
Grad de îndatorare	1,49	1,49	1,49
Rentabilitatea capitalurilor proprii	23,2%	20,2%	20,4%
Lichiditate, active circulante pe datorii	0,99	0,97	0,98

Tabelul nr. 23 - Evoluția indicatorilor de profitabilitate și de îndatorare, Regiunea Nord-Vest, 2023-2025 [50]

Pe cei trei ani observați, structura financiară a firmelor regionale se dovedește remarcabil de stabilă, întrucât gradul de îndatorare rămâne la 1,49 în fiecare an, iar rata datoriilor în total active coboară imperceptibil de la 55,99% la 55,83%. Datoriile cresc de la 137.251 la 160.592 de milioane de lei, adică cu 17,0%, însă creșterea este acoperită de o majorare proporțională a activelor, ceea ce indică o expansiune finanțată în proporție constantă din surse atrase.

Profitabilitatea se erodează ușor, întrucât rata comercială scade de la 9,61% la 8,84%, iar cea pe venituri de la 7,50% la 6,95%, cu o revenire parțială în ultimul an. Rentabilitatea capitalurilor urmează aceeași traiectorie, coborând de la 23,22% la 20,38%. Lichiditatea rămâne subunitară în toți cei trei ani, între 0,97 și 0,99, ceea ce înseamnă că activele circulante ale firmelor din Regiune nu acoperă integral datoriile acestora și că marja de manevră în cazul unui șoc de finanțare rămâne redusă.

Industria extractivă necesită o mențiune separată, întrucât este singura secțiune cu capitaluri proprii negative în toți cei trei ani, situate la minus 249 de milioane de lei în anul 2025, cu datorii de 2.204 de milioane care depășesc activele de 2.065 de milioane. Pierderile secțiunii cresc constant, de la 87 de milioane în anul 2023 la 156 de milioane în anul 2025, iar rentabilitatea capitalurilor este negativă. Cele 582 de firme din această secțiune se află, în ansamblu, într-o situație de insolvență tehnică, ceea ce justifică o analiză dedicată.

Un rezultat care depășește cadrul indicatorilor de mai sus, dar care decurge direct din ei, privește firmele cu capitaluri proprii negative, adică acelea ale căror datorii depășesc activele și care, din punct de vedere contabil, și-au consumat integral capitalul propriu prin pierderi acumulate. În anul 2025 se află în această situație 47.206 de firme din Regiunea Nord-Vest, ceea ce reprezintă 32,5% din total, iar deficitul lor cumulat ajunge la 14.149 de milioane de lei, sumă care se scade din capitalurile pozitive de 121.569 de milioane ale celorlalte firme și explică de ce capitalul propriu agregat al Regiunii rămâne la 107.420 de milioane.

Amploarea fenomenului solicită o precizare, întrucât cifra ar putea sugera o fragilitate generalizată, iar realitatea este mai nuanțată. Deficitul median se situează la 43.966 de lei, o valoare modestă, iar 97,0% dintre firmele în cauză au un deficit sub un milion de lei, ceea ce corespunde tiparului obișnuit al microîntreprinderii înființate cu un capital social de câteva sute de lei, care acumulează pierderi mici de-a lungul mai multor ani și trece pe negativ fără ca activitatea ei să fie amenințată. Concentrarea este, în schimb, extremă, întrucât primele 472 de firme, adică primul procent, adună 7.892 de milioane de lei, respectiv 55,8% din întregul deficit regional, iar ele provin în principal din industria prelucrătoare, cu 103 firme și 2.307 de milioane, din industria extractivă, cu 13 firme și 956 de milioane, și din comerț, cu 73 de firme și 879 de milioane.

[50] Idem nota nr. 26

Firmele cu capitaluri negative nu constituie o populație inactivă, ci una care funcționează. Un procent de 55,5% dintre ele înregistrează cifră de afaceri, 20.909 au salariați, iar împreună cuprind 57.521 de angajați, adică 10,8% din totalul regional, realizează 13.544 de milioane de lei cifră de afaceri, respectiv 4,5% din total, și poartă datorii de 32.930 de milioane, ceea ce înseamnă 20,5% din datoriile firmelor regionale. Numai 2.607 dintre ele sunt lipsite deopotrivă de activitate și de active. Raportul dintre ponderea în datorii și cea în cifra de afaceri, de aproape cinci la unu, măsoară exact dezechilibrul care le caracterizează.

Ierarhia pe secțiuni corespunde riscului economic al fiecărei activități. Producerea energiei și industria extractivă conduc amândouă cu 46,2%, urmate de alte servicii cu 44,6% și de hotelurile și restaurantele cu 43,7%, adică tocmai secțiunile în care investiția inițială este mare sau marja este redusă. La polul opus, informațiile și comunicațiile rămân la 18,8%, iar activitățile profesionale și tehnice la 21,3%, ceea ce confirmă observația din analiza rentabilității, potrivit căreia aceste sectoare produc rezultate cu un capital propriu redus și își refac rapid poziția financiară.

Secțiunea	Firme în secțiune	Cu capitaluri negative	Pondere	Deficit, milioane lei	Salariați
D. Energie electrică, termică și gaze	545	252	46,2%	-581	75
B. Industria extractivă	582	269	46,2%	-997	484
S. Alte servicii	4.716	2.101	44,6%	-189	1.873
I. Hoteluri și restaurante	7.264	3.176	43,7%	-615	5.378
R. Spectacole și recreere	2.919	1.113	38,1%	-270	903
G. Comerț	30.874	11.647	37,7%	-2.442	11.340
C. Industria prelucrătoare	13.636	4.936	36,2%	-3.132	11.359
H. Transport și depozitare	15.733	5.618	35,7%	-952	7.372
P. Învățământ	2.005	705	35,2%	-55	763
F. Construcții	19.333	6.255	32,4%	-1.680	7.867
E. Apă, salubritate, deșeuri	486	152	31,3%	-71	396
A. Agricultură, silvicultură și pescuit	4.367	1.301	29,8%	-511	1.004
L. Tranzacții imobiliare	5.306	1.480	27,9%	-785	674
N. Servicii administrative	6.474	1.777	27,4%	-258	2.365
Q. Sănătate și asistență socială	4.751	1.110	23,4%	-173	1.559
M. Activități profesionale și tehnice	16.173	3.441	21,3%	-507	2.534
J. Informații și comunicații	9.944	1.865	18,8%	-929	1.558
Total Regiunea Nord-Vest	145.140	47.206	32,5%	-14.149	57.521

Tabelul nr. 24 - Firmele cu capitaluri proprii negative pe secțiuni ale activității economice, Regiunea Nord-Vest, anul 2025 [51]

Comerțul și industria prelucrătoare aduc împreună cel mai mare volum absolut, respectiv 2.442 și 3.132 de milioane de lei deficit, întrucât sunt și cele mai numeroase secțiuni, iar construcțiile adaugă 1.680 de milioane. Aceste trei secțiuni cuprind 22.838 de firme cu capitaluri negative, adică aproape jumătate din total, și 30.566 de salariați.

	Total firme	Cu capitaluri negative	Pondere	Deficit, milioane lei
După județ				
Bihor	33.830	12.265	36,3%	-5.112
Bistrița-Năsăud	12.729	3.782	29,7%	-691
Cluj	58.496	18.834	32,2%	-4.371
Maramureș	18.889	5.671	30,0%	-2.128

[51] Idem nota 26

Satu Mare	12.292	3.802	30,9%	-1.388
Sălaj	8.904	2.852	32,0%	-460
După clasa de mărime				
Microîntreprinderi	136.669	46.501	34,0%	-10.815
Întreprinderi mici	7.012	622	8,9%	-1.481
Întreprinderi mijlocii	1.224	72	5,9%	-1.554
Întreprinderi mari	235	11	4,7%	-300

Tabelul nr. 25- Firmele cu capitaluri proprii negative pe județe și pe clase de mărime, Regiunea Nord-Vest, anul 2025 [52]

Repartiția teritorială aduce o observație care merită reținută, întrucât județul Bihor concentrează 5.112 milioane de lei deficit, adică 36,1% din total, deși găzduiește numai 23,3% dintre firmele regionale, în timp ce județul Cluj, cu 40,3% dintre firme, adună 4.371 de milioane, respectiv 30,9% din deficit. Ponderea firmelor afectate confirmă același raport, fiind de 36,3% în județul Bihor față de 32,2% în județul Cluj și de 29,7% în județul Bistrița-Năsăud, care înregistrează cea mai favorabilă situație.

Distribuția pe clase de mărime arată că fenomenul scade odată cu dimensiunea firmei, de la 34,0% la microîntreprinderi până la 4,7% la firmele mari, ceea ce era de așteptat. Suma implicată urmează însă o logică proprie, întrucât cele 72 de întreprinderi mijlocii aflate în această situație cumulează 1.554 de milioane de lei, mai mult decât cele 622 de întreprinderi mici cu 1.481 de milioane, iar cele unsprezece firme mari adaugă 300 de milioane. Rezultă că riscul se distribuie pe două paliere distincte, unul difuz, format din zeci de mii de microîntreprinderi cu deficite mărunte, și unul concentrat, format din câteva zeci de firme mijlocii și mari ale căror dificultăți afectează un număr însemnat de angajați.

Evoluția celor trei ani observați indică o situație stabilă, întrucât ponderea firmelor cu capitaluri negative se mișcă între 32,5% și 33,7%, iar deficitul cumulat între 13.487 și 14.257 de milioane de lei. Sub această stabilitate aparentă se produce totuși o circulație însemnată, deoarece dintre firmele prezente în toți cei trei ani un număr de 29.424, adică 24,2%, rămân permanent în situația respectivă, în timp ce 6.965 au ieșit din ea până în anul 2025 și 4.273 au intrat. Faptul că ieșirile depășesc intrările cu circa două mii șase sute de firme arată o capacitate reală de redresare, iar nucleul persistent de aproape treizeci de mii de firme reprezintă segmentul care ar justifica atenția instrumentelor de sprijin.

Profilul economic județean

Analiza de față coboară de la nivelul secțiunii, folosit în secțiunile anterioare, la nivelul diviziunii activității economice, adică la codul CAEN de două cifre, întrucât secțiunea cuprinde activități prea diferite pentru a caracteriza specificul unui județ. Sunt prezentate, pentru fiecare județ, primele cinci diviziuni după numărul de firme, după cifra de afaceri și după numărul de salariați, cele trei ierarhii fiind distincte între ele tocmai fiindcă măsoară lucruri diferite, respectiv răspândirea unei activități, volumul de afaceri pe care îl generează și numărul de oameni pe care îi ocupă. Fiecare activitate este însoțită de codul diviziunii, adică de cele două cifre care o identifică în nomenclator, pentru ca ierarhiile să poată fi verificate direct în sursă.

Anul de referință este 2025, ultimul pentru care există date, iar perimetrul este identic cu cel folosit mai sus, ceea ce înseamnă că din calcul lipsesc intermedierele financiare și asigurările, ale căror raportări urmează reglementări contabile distincte. Rezultă un total de 145.140 de firme la nivelul Regiunii, repartizate în 84 de diviziuni ale activității economice.

[52] Idem nota 26

Județul Cluj

Cu 58.496 de firme, o cifră de afaceri de 131,9 miliarde de lei și 210.887 de salariați, județul Cluj este singurul din Regiune al cărui profil nu este dominat de comerț, ci de tehnologia informației. Ierarhia după numărul de firme începe totuși cu comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, care numără 5.656 de firme, adică 9,7% din total, urmat de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 5.347 de firme, respectiv 9,1%, iar pe locul al treilea se află realizarea de software la comandă, diviziunea 62, cu 5.074 de firme și 8,7%, urmată de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 3.353 de firme și de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 3.279 de firme.

După cifra de afaceri conduce comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 21,5 miliarde de lei, adică 16,3% din economia județului, urmat de comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 19,0 miliarde, respectiv 14,4%, și de realizarea de software, diviziunea 62, cu 12,9 miliarde, adică 9,8%. Pe locul al patrulea apare producția și furnizarea de energie electrică și termică, diviziunea 35, cu 7,5 miliarde și 5,7%, poziție explicată de prezența în județ a sediului societății de distribuție a energiei, iar pe locul al cincilea transporturile terestre, diviziunea 49, cu 6,5 miliarde.

Ierarhia după numărul de salariați este cea care individualizează cel mai clar județul, întrucât realizarea de software, diviziunea 62, ocupă 31.562 de persoane, adică 15,0% din totalul salariaților județului, de peste două ori mai mult decât activitatea situată pe locul următor. Urmează transporturile terestre, diviziunea 49, cu 14.579 de salariați, comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 14.203, comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 12.551 și lucrările speciale de construcții, diviziunea 43, cu 9.701 de salariați. Concentrarea tehnologiei informației este vizibilă și în productivitate, întrucât județul Cluj înregistrează 625 de mii de lei cifră de afaceri pe salariat, cea mai ridicată valoare din Regiune.

Județul Bihor

Județul Bihor cuprinde 33.830 de firme, o cifră de afaceri de 64,6 miliarde de lei și 118.211 salariați, iar profilul său combină comerțul cu o industrie prelucrătoare diversificată. După numărul de firme conduce comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 4.647 de firme, adică 13,7% din total, urmat de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 3.641 de firme, respectiv 10,8%, de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 2.781 de firme, de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 2.011 și de lucrările speciale de construcții, diviziunea 43, cu 1.744 de firme.

După cifra de afaceri, comerțul cu ridicata, diviziunea 46, se detașează cu 11,7 miliarde de lei, adică 18,1% din economia județului, urmat de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 6,3 miliarde și de comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 5,6 miliarde. Pozițiile a patra și a cincea aparțin industriei, respectiv fabricării calculatoarelor și a produselor electronice, diviziunea 26, cu 4,1 miliarde și 6,4%, și fabricării autovehiculelor și a pieselor pentru acestea, diviziunea 29, cu 3,7 miliarde, ceea ce arată prezența unor unități industriale de dimensiune mare, puține la număr dar cu producție însemnată.

După numărul de salariați conduc transporturile terestre, diviziunea 49, cu 12.871 de persoane, adică 10,9% din total, urmate de comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 9.313 de salariați, de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 8.594, de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 5.995 și de industria alimentară, diviziunea 10, cu 5.284 de salariați. Județul se caracterizează prin cea mai redusă concentrare a ocupării din Regiune, întrucât primele cinci diviziuni cuprind numai 35,6% dintre salariați, ceea ce indică o structură economică mai diversificată decât în celelalte județe.

Județul Maramureș

Județul Maramureș numără 18.889 de firme, cu o cifră de afaceri de 33,1 miliarde de lei și 77.530 de salariați. După numărul de firme, ierarhia urmează tiparul obișnuit, cu comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, pe primul loc, având 2.484 de firme și 13,2% din total, urmat de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 1.815 firme, de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 1.704, de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 1.159 și de lucrările speciale de construcții, diviziunea 43, cu 1.120 de firme.

Specificul județului apare la celelalte două ierarhii, unde fabricarea de mobilă, diviziunea 31, ocupă poziții pe care nu le deține în niciun alt județ al Regiunii. După cifra de afaceri, ea se situează pe locul al treilea, cu 3,58 miliarde de lei, adică 10,8% din economia județului, după comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 4,81 miliarde și comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 3,65 miliarde, fiind urmată de fabricarea echipamentelor electrice, diviziunea 27, cu 2,63 miliarde și de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 2,33 miliarde.

După numărul de salariați, fabricarea de mobilă, diviziunea 31, conduce detașat, cu 12.388 de persoane, adică 16,0% din totalul județului, urmată de comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 6.056 de salariați, de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 5.639, de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 5.048 și de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 4.341 de salariați. Această specializare explică și productivitatea cea mai redusă din Regiune, de 427 de mii de lei cifră de afaceri pe salariat, fabricarea de mobilă fiind o activitate intensivă în muncă, cu 15,4 salariați pe firmă și o valoare adăugată moderată.

Județul Bistrița-Năsăud

Județul Bistrița-Năsăud, cu 12.729 de firme, o cifră de afaceri de 23,3 miliarde de lei și 46.237 de salariați, prezintă cea mai puternică prezență a construcțiilor din Regiune. După numărul de firme conduce comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 1.968 de firme și 15,5% din total, cea mai ridicată pondere dintre toate județele, urmat de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 1.312 firme și de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 1.275 de firme, care ating aici 10,0% din total, față de 5,6% în județul Cluj. Ierarhia se încheie cu lucrările speciale de construcții, diviziunea 43, cu 647 de firme, și cu comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 546 de firme.

După cifra de afaceri, construcțiile de clădiri, diviziunea 41, ocupă primul loc, cu 3,1 miliarde de lei, adică 13,3% din economia județului, situație unică în Regiune, fiind urmate de comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 2,7 miliarde, de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 1,9 miliarde, de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 1,8 miliarde și de fabricarea autovehiculelor, diviziunea 29, cu 1,5 miliarde.

După numărul de salariați conduce fabricarea autovehiculelor și a pieselor pentru acestea, diviziunea 29, cu 5.598 de persoane, adică 12,1% din total, urmată de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 4.898 de salariați, de comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 4.395, de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 4.105 și de industria alimentară, diviziunea 10, cu 2.041 de salariați. Județul înregistrează cea mai ridicată concentrare a ocupării din Regiune, întrucât primele cinci diviziuni cuprind 45,5% dintre salariați, ceea ce arată o economie sprijinită pe un număr restrâns de activități.

Județul Satu Mare

Județul Satu Mare cuprinde 12.292 de firme, o cifră de afaceri de 30,2 miliarde de lei și 52.544 de salariați. Ierarhia după numărul de firme începe cu comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, care are 1.704 firme, adică 13,9%, urmat de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 1.271 de firme și 10,3%, de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 928 și de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 815 firme. Pe locul al cincilea apare agricultura, vânătoarea și serviciile anexe, diviziunea 01, cu 633 de firme și 5,1% din total, singurul județ al Regiunii în care activitatea agricolă intră în primele cinci diviziuni.

După cifra de afaceri conduce comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 5,3 miliarde de lei, adică 17,5% din economia județului, urmat de comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 3,3 miliarde și de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 2,7 miliarde. Locurile următoare aparțin industriei, respectiv fabricării calculatoarelor și a produselor electronice, diviziunea 26, cu 2,4 miliarde și 7,9%, și industriei alimentare, diviziunea 10, cu 2,3 miliarde și 7,7%, ceea ce arată o economie în care agricultura și prelucrarea alimentelor formează un lanț coerent.

După numărul de salariați conduce comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 6.167 de persoane, adică 11,7% din total, urmat de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 4.869 de salariați, de industria alimentară, diviziunea 10, cu 3.916, de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 3.835 și de fabricarea echipamentelor electrice, diviziunea 27, cu 2.837 de salariați. Județul înregistrează 575 de mii de lei cifră de afaceri pe salariat, a doua valoare din Regiune după județul Cluj.

Județul Sălaj

Județul Sălaj, cel mai mic din Regiune, cuprinde 8.904 firme, o cifră de afaceri de 15,5 miliarde de lei și 29.072 de salariați. După numărul de firme, ierarhia este apropiată de cea a celorlalte județe, cu comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, pe primul loc, având 1.245 de firme și 14,0% din total, urmat de transporturile terestre, diviziunea 49, cu 977 de firme și 11,0%, de construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 642, de lucrările speciale de construcții, diviziunea 43, cu 576 și de comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 517 firme.

Ierarhia după cifra de afaceri arată însă cea mai puternică specializare industrială din Regiune, întrucât industria metalurgică, diviziunea 24, ocupă primul loc cu 3,42 miliarde de lei, adică 22,0% din economia județului, provenind în principal din producția de tuburi și de profile tubulare din oțel. Urmează comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 2,02 miliarde, comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 1,24 miliarde, construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 1,23 miliarde și transporturile terestre, diviziunea 49, cu 1,08 miliarde. După numărul de salariați ierarhia este cea mai echilibrată din Regiune, întrucât primele patru diviziuni se situează între 7,2% și 8,4%, respectiv comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, cu 2.450 de persoane, transporturile terestre, diviziunea 49, cu 2.442, construcțiile de clădiri, diviziunea 41, cu 2.153 și comerțul cu ridicata, diviziunea 46, cu 2.098, iar pe locul al cincilea se află industria metalurgică, diviziunea 24, cu 1.861 de salariați și 6,4%. Contrastul dintre poziția metalurgiei în cifra de afaceri și cea în ocupare măsoară intensitatea capitalului din această activitate, care produce 22,0% din cifra de afaceri a județului cu 6,4% dintre salariați.

Observații comparative

Comparația dintre cele șase județe scoate în evidență un fond comun și un element distinctiv pentru fiecare. Fondul comun este format din comerțul cu amănuntul, diviziunea 47, comerțul cu ridicata, diviziunea 46, transporturile terestre, diviziunea 49, și construcțiile de clădiri, diviziunea 41, patru activități care apar în ierarhia după numărul de firme a tuturor județelor și care reflectă componentele de bază ale oricărei economii locale. Elementul distinctiv este realizarea de software, diviziunea 62, în județul Cluj, fabricarea de mobilă, diviziunea 31, în județul Maramureș, industria metalurgică, diviziunea 24, în județul Sălaj, fabricarea autovehiculelor, diviziunea 29, în Bistrița-Năsăud, agricultura și industria alimentară, diviziunile 01 și 10, în județul Satu Mare, iar în Bihor o industrie electronică și de automotive, diviziunile 26 și 29, fără o poziție net dominantă. Gradul de concentrare completează acest tablou. La cifra de afaceri, primele cinci diviziuni cuprind între 47,6% în județul Bistrița-Năsăud și 57,8% în județul Sălaj, iar la numărul de salariați între 35,6% în județul Bihor și 45,5% în județul Bistrița-Năsăud. Județele Bihor și Cluj prezintă structurile cele mai diversificate ale ocupării, în timp ce județele Bistrița-Năsăud și Maramureș depind în mai mare măsură de un număr restrâns de activități, ceea ce constituie o vulnerabilitate în cazul unui șoc sectorial. Productivitatea aparentă, măsurată ca cifră de afaceri pe salariat, urmează aceeași logică, situându-se la 625 de mii de lei în județul Cluj, 575 de mii în județul Satu Mare, 547 de mii în județul Bihor, 535 de mii în județul Sălaj, 504 mii în județul Bistrița-Năsăud și 427 de mii în județul Maramureș. Diferența de aproape două sute de mii de lei între extreme se explică prin structura activităților dominante, întrucât județele conduse de servicii bazate pe cunoaștere și de comerțul cu ridicata obțin valori superioare celor conduse de activități intensive în muncă.

Activitatea economică individuală

Analiza structurii de afaceri din Regiune bazată pe situațiile financiare anuale cuprinde exclusiv societățile comerciale care depun bilanț contabil, în proporție de 98,90% societăți cu răspundere limitată. Această bază de date exclude PFA, II și IF, întrucât acestea aplică contabilitatea în partidă simplă și își declară veniturile prin declarația unică. Această delimitare creează o subestimare a activității reale în sectoare precum agricultura, construcțiile și serviciile [53].

Societăți comerciale active (depunători de bilanț)	145.140
Persoane fizice active înregistrate ONRC (PFA, ÎI, ÎF)	79.974
Înregistrări istorice cumulate de persoane fizice (ONRC)	229.886

Tabelul nr. 26 - Populația de entități economice din Regiunea Nord-Vest (2025)

Compararea directă a stocului istoric de înregistrări (229.886) cu populația societăților comerciale active (145.140 în 2025) denaturează raportul real de forțe din economie. Raportat la cele 145.140 de societăți comerciale active, cele 79.974 de persoane fizice active reprezintă un segment echivalent cu 55,1% din numărul firmelor cu personalitate juridică. Această proporție confirmă că activitatea independentă reprezintă o componentă structurală a forței de muncă din regiune, fără a depăși însă numeric sectorul societăților comerciale.

Distribuția spațială și dualismul urban-rural

Localizarea sediilor indică o asimetrie geografică între societățile comerciale și activitățile independente pe persoane fizice. În timp ce societățile cu răspundere limitată sunt localizate în mediul urban în proporție de 69,0% la nivel regional, persoanele fizice înregistrează o pondere urbană de 51,8%, diferența fiind de 17,2 puncte procentuale.

[53] Idem nota nr. 27

Județul	Ponderea urbană (Persoane fizice)	Ponderea urbană (SRL)	CA/salariat (lei, 2025)	Ponderea în PIB regional
Cluj	66,0%	76,2%	625.000	43,33%
Satu Mare	52,9%	65,4%	575.000	9,51%
Maramureș	51,7%	67,4%	427.000	13,4%
Bihor	50,6%	67,0%	547.000	18,93%
Sălaj	38,9%	56,1%	535.000	6,77%
Bistrița-Năsăud	25,6%	55,0%	504.000	8,05%
Regiunea Nord-Vest	51,8%	69,0%	558.923	100%

Tabelul nr. 27 - Gradul de urbanizare al formelor de organizare coroborat cu indicatorii de productivitate județeni, regiunea Nord-Vest [54]

Această distribuție explică variațiile locale de productivitate. În județul Bistrița-Năsăud, 74,4% dintre persoanele fizice au sediul în mediul rural, iar ocuparea formală depinde în proporție de 45,5% de numai cinci diviziuni economice (fabricarea autovehiculelor, construcții, comerț). În mod similar, județul Sălaj are 61,1% din entitățile pe persoană fizică situate în mediul rural, în condițiile în care 22,0% din cifra de afaceri județeană este concentrată într-o singură industrie de capital (metalurgia, diviziunea CAEN 24). În aceste județe, activitățile independente pe persoană fizică nu funcționează ca servicii specializate orientate spre piață, ci ca mecanisme de subzistență economică rurală, complementare veniturilor agricole. În schimb, în județul Cluj, unde 66,0% dintre persoanele fizice au sediul în mediul urban, acestea se suprapun peste un mediu economic în care serviciile informatice (CAEN 62) generează 15,0% din totalul salariaților și 12,9 miliarde lei cifră de afaceri.

Diferențierea tipologică pe forme juridice

Compoziția internă a entităților fără personalitate juridică reflectă tipul de activitate desfășurat în teritoriu. Modelul serviciilor individuale, reprezentativ pentru județul Cluj, prezintă cum persoanele fizice autorizate reprezintă 72,3% din totalul înregistrărilor județene, iar asociațiile familiale reprezintă 2,6%. Acest profil poate corespunde economiei bazate pe servicii și transfer de cunoaștere. PFA funcționează în acest caz ca modalitate contractuală pentru specialiștii din tehnologia informației (secțiunea J), activitățile profesionale și științifice (secțiunea M) și sănătate (secțiunea Q), domenii care înregistrează în companiile din regiune marje de profitabilitate pe venituri cuprinse între 14,15% și 19,94%. Pe de cealaltă parte se evidențiază Modelul gospodăriei rurale agregate, vizibil mai ales în județul Maramureș unde PFA-urile reprezintă 39,4%, în timp ce asociațiile familiale constituie 19,0% din totalul județean (8.303 unități, reprezentând 44,1% din totalul asociațiilor familiale din întreaga regiune). Corelat cu structura din companii, unde industria mobilei (diviziunea 31) are cea mai mică productivitate a muncii din regiune (427.000 lei/salariat), asociațiile familiale pot reflecta activități meșteșugărești, prelucrarea primară a lemnului și agricultura de scară mică.

Județ	PFA	II	IF	AF
Cluj	72,3%	5,3%	1,6%	2,6%
Maramureș	39,4%	22,8%	5,7%	19,0%

Tabelul nr. 28 - Compoziția persoanelor fizice pe forme de organizare, Județele Cluj și Maramureș [55]

[54] Institutul Național de Statistică (INS). Ancheta Forței de Muncă în Gospodării (AMIG0), seriile anuale privind populația ocupată pe statut profesional și ramuri de activitate, anul 2025.

[55] In-work-at-risk-of-poverty rate by status of employment (seria ilc_iw01) și Severe Material and social deprivation rate by economic activity (seria ilc_mdsl12)

Vulnerabilitatea economiei individuale

România se situează pe primul loc în Uniunea Europeană la sărăcia în muncă a lucrătorilor pe cont propriu (48,4%, față de o medie UE de 20,1%) și la deprivarea materială și socială severă (26,7%, față de o medie UE de 3,4%). Totuși, aplicarea directă a acestor procente asupra celor 229.886 de înregistrări din Regiunea Nord-Vest constituie o generalizare nefundamentată [56].

1. La nivel național, 54,1% dintre lucrătorii pe cont propriu activează în agricultură, silvicultură și pescuit (394.000 de persoane) spre deosebire de media europeană de 13,4%, unde categoria dominantă sunt serviciile profesionale (15,5%). Din cei 394.000 de agricultori pe cont propriu, aproximativ 260.000 figurează exclusiv în registrul agricol local, fără a fi înscrși în registrul comerțului. Prin urmare, indicatorul european de vulnerabilitate (48,4%) măsoară sărăcia din agricultura de subzistență nefiscalizată, nu statutul fiscal al persoanelor fizice autorizate din registrul comerțului.

2. Vulnerabilitatea nu este specifică numai economiei individuale, ci se regăsește și în societățile cu bilanț contabil. 32,5% dintre societățile comerciale din regiune (47.206 firme) înregistrează capitaluri proprii negative, având un deficit total de 14.149 milioane lei. La nivelul microîntreprinderilor, ponderea celor cu capitaluri negative atinge 34,0%, respectiv 46.501 de firme. Lichiditatea curentă la nivel regional este subunitară, de 0,98 în anul 2025, ceea ce indică faptul că activele circulante nu acoperă datoriile pe termen scurt. Astfel, simpla conversie a unei activități independente cu productivitate redusă într-o societate comercială adaugă costuri administrative și de conformare, fără a asigura viabilitate comercială sau acces la creditare bancară.

În același timp, Regiunea păstrează o activitate agricolă însemnată, desfășurată în bună parte prin forme individuale, ceea ce menține expunerea la vulnerabilitățile descrise mai sus.

Sinteza dinamicii economice

În intervalul 2018-2025, societățile comerciale din regiune au pierdut 9.276 de salariați. Această contracție a fost determinată de reducerea ocupării în industria prelucrătoare (-38.928 de persoane) și în comerț (-11.637 de persoane), compensată parțial de creșterea din IT (+15.102) și construcții (+13.303). În diviziunile industriale tradiționale cu valoare adăugată redusă, pierderile de personal au fost accentuate precum industria auto (-4.315), încălțăminte și pielărie (-3.188), mobilă (-1.826) și confecții (-1.782).

În acest context de restructurare, segmentul persoanelor fizice a preluat două roluri economice distincte, determinate teritorial. Pe de o parte, în polul urban al județului Cluj, persoanele fizice autorizate reprezintă 72,3% dintre formele individuale înregistrate, iar 66,0% dintre ele au sediul în mediul urban, ceea ce corespunde profilului unei activități profesionale individuale desfășurate în tehnologia informației și în serviciile de consultanță. Productivitatea aparentă a muncii în companiile din Cluj este de 625.000 lei/salariat, iar PIB-ul pe locuitor a atins 27.000 euro în 2024, aproape dublu față de județele Bistrița-Năsăud, Maramureș și Sălaj.

Pe de cealaltă parte, în județele cu profil rural-industrial, în speță județul Bistrița-Năsăud, județul Maramureș, județul Sălaj și județul Satu Mare, formele de tip întreprindere individuală și asociație familială sunt mult mai răspândite, respectiv 22,8% și 19,0% dintre formele individuale în județul Maramureș, față de 5,3% și 2,6% în județul Cluj, iar 74,4% dintre persoanele fizice din județul Bistrița-Năsăud au sediul în mediul rural. Această activitate nu apare în numărul de salariați raportat de societățile comerciale, însă este cuprinsă în populația ocupată măsurată prin ancheta forței de muncă. La nivel macroeconomic, acest lucru se reflectă într-o productivitate regională scăzută: produsul intern brut pe persoană ocupată în Regiunea Nord-Vest a fost de 36.300 euro în anul 2024 (44% din media UE-27), sub media națională de 41.000 euro și sub regiunile București-Ilfov (78.800 euro), Vest (45.700 euro) și Centru (41.600 euro).

[56] In-work at-risk-of-poverty rate by status of employment (seria ilc_iw01) și Severe material and social deprivation rate by economic activity (seria ilc_mdsl2), anul 2025.

Astfel, există un segment modern, urban, concentrat în județul Cluj și parțial în Bihor, compus din microîntreprinderi din serviciile de cunoaștere, cu o marjă de profitabilitate de 51,1% și o rată a datoriilor de 37,9%, calculate pe cele 4.846 de microîntreprinderi din realizarea de software cu sediul în județul Cluj. Totodată, există un segment periferic, concentrat în mediul rural din Bistrița-Năsăud, Sălaj și Maramureș, dominat de asociații familiale, mici întreprinderi agricole și ateliere meșteșugărești. Acesta funcționează ca mecanism de amortizare socială, dar prezintă o productivitate scăzută și o vulnerabilitate economică ridicată.

Politicile de sprijin regional nu pot trata uniform formele pe persoană fizică. În timp ce segmentul urban bazat pe cunoaștere necesită instrumente financiare de scalare și acces la capital de risc (în acord cu recomandările rapoartelor Draghi și Letta), segmentul rural organizat ca întreprinderi individuale sau familiale necesită măsuri de asociere, integrare în lanțuri de procesare agroalimentară și dotare tehnologică de bază, iar nu trecerea forțată la statutul de societate comercială cu bilanț.

Infraestructura de afaceri

Evidența infrastructurii de afaceri din Regiunea Nord-Vest consemnează 42 de structuri constituite, care găzduiesc cumulativ 450 de societăți rezidente. Repartiția teritorială și ratele de utilizare a capacității amenajate indică o concentrare geografică pronunțată, cu o rată medie de ocupare a suprafețelor de 47,87% la nivel regional. Infrastructura este dominată de cele 24 parcuri industriale (din care 4 în proces de amenajare), care concentrează 87,56% din totalul agenților economici instalați, reprezentând 394 de societăți. Prin contrast, la momentul realizării acestei analize, cele 17 parcuri de specializare inteligentă (PSI) atrag o pondere de numai 11,33% din rezidenți, totalizând 51 de firme cu un grad mediu de ocupare de 34,04%. Această situație se datorează faptului că parcurile de specializare inteligentă sunt în proces de dezvoltare și atragere de rezidenți, nefiind la un nivel de maturitate comparabil cu parcurile industriale. Unicul parc științific și tehnologic din regiune, localizat în județul Bihor, găzduiește 5 societăți.

Județ	Total Parcuri	Parcuri Industriale	Parcuri de Specializare Inteligentă (PSI)	Parcuri Științifice și Tehnologice (PST)	Total Rezidenți
Cluj	10	10	0	0	235
Bihor	16	8	7	1	147
Bistrița-Năsăud	3	1	2	0	25
Satu Mare	5	4	1	0	19
Maramureș	5	0	5	0	18
Sălaj	3	1	2	0	6
Total Regiune	42	24	17	1	450

Tabelul nr. 29 - Distribuția infrastructurii de afaceri în Regiunea Nord-Vest (Parcuri Industriale, PSI, PST) (septembrie 2026)

Corelarea datelor relevă o concentrare a investițiilor în județele Cluj și Bihor, care cumulează 25 din cele 41 de parcuri și 382 din cei 450 de rezidenți. Modelele de dezvoltare a infrastructurii de afaceri diferă substanțial între județe, reflectând asimetriile economice identificate la nivelul valorii adăugate brute, cifrei de afaceri și repartiției forței de muncă.

Tip infrastructură	Număr Parcuri	Număr Rezidenți
Parc Industrial	24	394
Parc de Specializare Inteligentă (PSI)	17	51
Parc Științific și Tehnologic (PST)	1	5
Total	41	450

Tabelul nr. 30 - Centralizator regional pe tipuri de infrastructură de afaceri, Nord-Vest (septembrie 2026)

Județul Cluj dispune exclusiv de nouă parcuri industriale și înregistrează cel mai ridicat grad mediu de ocupare din regiune, de 88,51%. Platformele consacrate, respectiv Tetarom 1, 2, 3 și parcul privat MG Tec, funcționează la capacitate maximă sau ridicată, găzduind împreună majoritatea covârșitoare a firmelor, la care se adaugă Cluj Innovation Park și Arc Parc Dej, axate pe TIC, servicii inovative și industria auto. Acest profil dens corespunde structurii macroeconomice a județului, care generează 43,33% din PIB-ul regional și dispune de cea mai mare productivitate a muncii, ancorată de sectorul realizării de software. În județul Maramureș, tranziția este orientată exclusiv către cele cinci parcuri de specializare inteligentă. Deși economia județeană depinde masiv de fabricarea mobilei, activitate intensivă în muncă și cu productivitate redusă, rezidenții din parcurile maramureșene activează preponderent în fabricarea produselor din beton, operațiuni mecanice sau comerț. Activitățile avansate tehnologic rămân izolate în cazuri punctuale, precum componentele pentru aeronave la Fărcașa sau soluțiile software la Seini.

Situația din județele Bistrița-Năsăud, Satu Mare și Sălaj confirmă o bază restrânsă de rezidenți și o subutilizare a infrastructurii economice construite. Județul Bistrița-Năsăud se bazează pe Parcul Industrial Bistrița Sud și două parcuri de specializare inteligentă, atrăgând în total 25 de rezidenți. Domeniile de activitate de aici sunt puternic corelate cu specificul județean, axat predominant pe sectorul construcțiilor și pe ingineria mecanică. În județul Satu Mare, cele patru amplasamente raportează o ocupare de doar 19 rezidenți, un nivel scăzut de dinamism care coincide cu contracția masivă a forței de muncă industriale consemnată în raportările financiare județene în ultimii ani. Județul Sălaj rămâne cu cea mai redusă prezență, limita având doar șase societăți rezidente grupate în Parcul Industrial Jibou, în timp ce parcul de specializare inteligentă din Șimleu Silvaniei este complet neocupat. Această limitare este explicabilă prin concentrarea cifrei de afaceri județene într-o singură ramură intensivă în capital, respectiv industria metalurgică, care produce valoare adăugată mare dar nu generează un ecosistem larg de furnizori locali care să populeze parcurile.

Confruntarea datelor din registrul parcurilor cu indicatorii macroeconomici regionali evidențiază patru vulnerabilități operaționale. Prima vulnerabilitate constă în deviația sectorială a parcurilor de specializare inteligentă față de obiectivele strategice de inovare. Deși direcțiile regionale vizează sănătatea, sectoarele emergente și transformarea digitală, activitățile cu conținut tehnologic ridicat sunt subreprezentate în aceste spații. În mod predominant, domeniile declarate aparțin activităților cu complexitate redusă, precum fabricarea produselor din beton pentru construcții, prezentă în jumătate din parcurile de specializare inteligentă, alături de prelucrarea lemnului, tâmplăria PVC și comerțul cu ridicata al materialelor de construcție.

O a doua vulnerabilitate rezidă în expunerea pe diviziuni industriale aflate în declin cronic de ocupare. O parte însemnată a infrastructurii are ca nucleu sectoare care au înregistrat pierderi masive de forță de muncă în regiune între anii 2018 și 2025, precum industria automotive, cu o pierdere regională de peste patru mii de salariați, sau fabricarea mobilei, confecțiilor și încălțămintei.

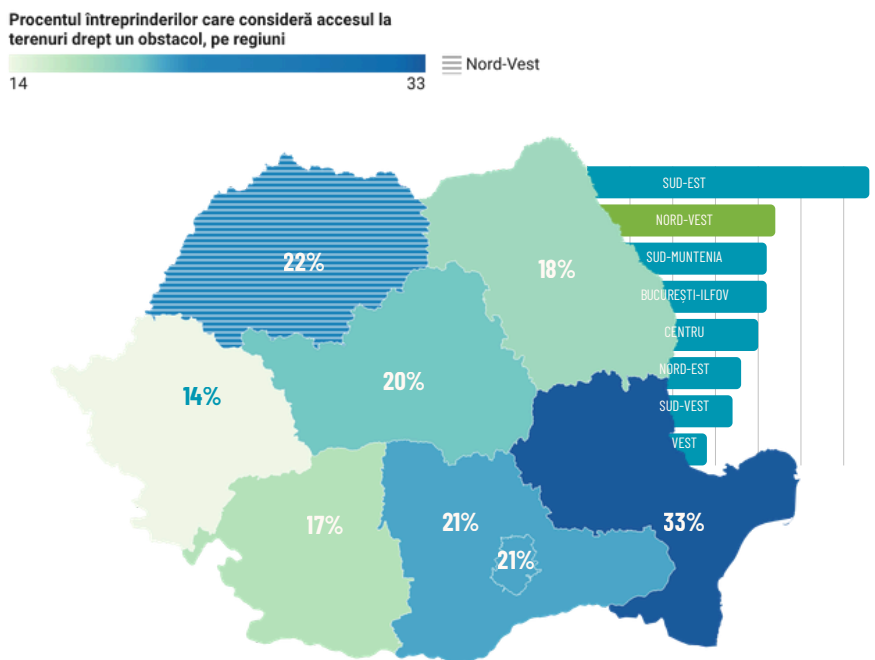
Atragerea prioritară a activităților manufacturiere clasice expune aceste parcuri la riscul restructurării continue a producției bazate pe forță de muncă cu cost redus, o tendință generală care a condus deja la reducerea efectivului din întreaga industrie prelucrătoare a regiunii cu o cincime.

Ultima vulnerabilitate majoră este de ordin financiar și privește corelarea dintre extinderea infrastructurii și capacitatea de capitalizare a mediului de afaceri gazdă. Analiza generală de competitivitate indică faptul că deficitul de capital propriu al societăților comerciale din Regiune ajunge la 14.149 milioane de lei în anul 2025 și este puternic concentrat, întrucât primele 472 de firme, adică un procent din cele afectate, adună 55,8% din acest deficit. Fragilitatea este maximă în județul Bihor, care concentrează 36,1% din deficitul regional cu numai 23,3% dintre firmele Regiunii și înregistrează cea mai mare pondere a firmelor cu capitaluri negative, de 36,3%, deși autoritățile locale gestionează aici cea mai extinsă rețea fizică de parcuri. Extinderea infrastructurii de afaceri a avut loc concomitent cu acumularea dezechilibrelor în bilanțurile societăților comerciale locale, ceea ce reduce capacitatea reală a companiilor de a obține credite, de a-și asuma riscuri și de a finanța instalarea și dotarea de noi capacități de producție în platformele abia construite. Demografia firmelor confirmă această fragilitate, întrucât județul Bihor a înregistrat în anul 2025 un număr de 661 de intrări în insolvență, adică 8,8% din totalul național, cu o rată de 10,38 la mia de profesioniști activi, de 2,4 ori media țării.

În ansamblu, dezvoltarea infrastructurii de parcuri industriale și de specializare inteligentă reproduce cu fidelitate decalajul regional. Situația curentă confirmă polarizarea dintre platformele de integrare complet funcționale și saturate din centrele universitare și administrative majore, precum Cluj-Napoca și Oradea, și rețeaua slab integrată, dependentă de subsectoare tradiționale și subutilizată din orașele secundare și județele cu profil eminemamente industrial și agricol.

Alte provocări regionale

Conform datelor din studiile Enterprise Survey, 21% dintre companiile din România au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, un procent semnificativ mai mare decât în unele țări similare, precum Bulgaria, Croația și Ungaria, dar la egalitate cu Portugalia. Regiunile din România prezintă variații mari în ceea ce privește modul în care companiile au acces la terenuri. În regiunea de Sud-est (inclusiv Constanța), 33% dintre companii au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, mai mult decât dublu față de regiunea de Vest, unde doar 14% dintre companii au raportat această problemă. Se observă că Nord-Vestul înregistrează o cotă de douăzeci și două de procente, în timp ce teritoriile din Centru se situează la o valoare de douăzeci la sută.

Harta nr. 4 - Procentul întreprinderilor care consideră accesul la terenuri drept un obstacol, Regiunea Nord-Vest, 2023 [57]

Din perspectiva accesului la electricitate, raportul indică faptul că cincisprezece procente dintre companii dețin sau folosesc în comun un generator de electricitate. Această valoare se situează sub media sau nivelul maxim înregistrat în alte zone ale țării, unde indicatorul atinge praguri de până la douăzeci și cinci de procente în Sud-Muntenia sau se menține la valori mai reduse, de trei la sută, în regiunile Vest și Sud-Est. Nivelul de 15% din Regiunea Nord-Vest poate fi corelat cu datele generale din studiile Enterprise Survey menționate în document, care arată că accesul la electricitate este identificat drept o constrângere de către un segment important de companii din această regiune.

Din perspectiva companiilor ce raportează o insuficiență în aprovizionarea cu apă în funcție de regiune, indică o distribuție teritorială variată a acestei deficiențe la nivel național. În Regiunea Nord-Vest, șapte procente dintre companii semnalează probleme legate de insuficiența apei, un nivel superior față de alte zone geografice care înregistrează valori minime, cum sunt regiunile Nord-Est și Sud-Est, unde doar un procent dintre firme se confruntă cu o asemenea situație. La polul opus se află Regiunea Sud-Vest Oltenia, care deține cel mai ridicat procent din țară, cu zece procente dintre companii raportând discontinuități în aprovizionarea cu apă.

Din perspectiva întreprinderilor care s-au confruntat cu întreruperi ale serviciilor de internet ponderile înregistrate evidențiază o variație semnificativă a stabilității conexiunilor digitale în mediul de afaceri, oscilând între un minimum de cinci procente și un maximum de douăzeci și două de procente. Regiunea Nord-Vest înregistrează una dintre cele mai avantajoase situații din țară, cu un nivel de doar cinci procente ale companiilor care se confruntă cu întreruperi ale serviciilor de internet.

[57] Enterprise Survey din 2023, publicate în documentul Subnational Business Ready în Uniunea Europeană 2024: România (Banca Mondială, 2024, p. 29).

Legat de diferențierea dificultăților cu care se confruntă IMM-urile în funcție de regiunile de dezvoltare, deși Regiunea beneficiază de o piață extrem de solidă înregistrând cele mai mici ponderi din țară la scăderea cererii interne (16,31%), scăderea cererii la export (5,67%) și impactul inflației (22,70%), mediul de afaceri local este afectat de fricțiunile din sectorul privat. Antreprenorii din Nord-Vest raportează cele mai ridicate niveluri la nivel național pentru concurența neloială (63,83%) și întârzierile la încasarea facturilor private (51,77%), evidențiind un risc major de indisciplină financiară în lanțul comercial B2B. Pe lângă vulnerabilitățile comerciale, dezvoltarea companiilor din Regiune este frânată de costurile ridicate ale creditelor (37,59% - locul 2), incertitudinea viitorului (39,01% - locul 2) și dificultățile de aprovizionare cu materii prime (29,79% - locul 2). De asemenea, regiunea ocupă primul loc în țară la percepția privind corupția (26,24%) și calitatea slabă a infrastructurii (15,60%), semnalând că deficitul de investiții publice de transport și problemele de etică din mediul local le limitează eficiența operațională și conectivitatea.

Totuși, sustenabilitatea IMM-urilor locale depinde direct de combaterea practicilor comerciale incorecte, securizarea încasării creanțelor private și asigurarea unei infrastructuri moderne care să susțină volumul mare de mărfuri vehiculate.

Nr. crt.	Dificultăți în activitatea actuală a IMM-urilor	Nord Est	Sud Est	Sud	Sud Vest	Vest	Nord Vest	Centru	București Ilfov	Loc regiunea Nord-Vest
1	Inflația	50.98%	54.05%	62.41%	39.19%	58.33%	22.70%	42.55%	40.32%	8
2	Concurența neloială	42.16%	32.43%	42.55%	37.84%	41.67%	63.83%	44.68%	33.87%	1
3	Creșterea nivelului cheltuielilor salariale	34.31%	29.73%	60.99%	32.43%	15.74%	31.91%	40.43%	25.81%	5
4	Scăderea cererii interne	38.24%	40.54%	49.65%	31.08%	64.81%	16.31%	48.94%	40.32%	8
5	Pregătirea și menținerea personalului	24.51%	21.62%	30.50%	27.03%	11.11%	29.08%	14.89%	30.65%	3
6	Incetitudinea evoluțiilor viitoare	34.31%	37.84%	11.35%	28.38%	19.44%	39.01%	38.30%	43.55%	2
7	Concurența produselor din import	32.35%	21.62%	46.81%	25.68%	29.63%	22.70%	29.79%	27.42%	7
8	Întârzieri la încasarea facturilor private	20.59%	27.03%	19.15%	13.51%	22.22%	51.77%	29.79%	29.03%	1
9	Costuri ridicate ale creditelor	28.43%	32.43%	17.02%	24.32%	41.67%	37.59%	17.02%	24.19%	2
10	Fiscalitatea excesivă	33.33%	35.14%	12.77%	33.78%	19.44%	16.31%	21.28%	35.48%	7
11	Birocrația	21.57%	21.62%	10.64%	20.27%	25.93%	15.60%	17.02%	22.58%	7
12	Aprovizionarea cu materii prime/produse	15.69%	8.11%	39.01%	8.11%	10.19%	29.79%	4.26%	12.90%	2
13	Scăderea cererii la export	15.69%	24.32%	21.99%	10.81%	15.74%	5.67%	8.51%	12.90%	8
14	Neplata facturilor de către instituțiile statului	12.75%	29.73%	3.55%	5.41%	33.33%	8.51%	8.51%	16.13%	5
15	Corupția	10.78%	10.81%	3.55%	2.70%	23.15%	26.24%	14.89%	12.90%	1
16	Obținerea consultanței și trainingului	5.88%	2.70%	2.13%	8.11%	10.19%	3.55%	10.64%	8.06%	6
17	Controalele excesive	6.86%	8.11%	6.38%	17.57%	19.44%	14.89%	2.13%	6.45%	3
18	Instabilitatea monedei naționale	5.88%	5.41%	2.13%	8.11%	10.19%	8.51%	6.38%	12.90%	3
19	Calitatea slabă a infrastructurii	10.78%	2.70%	3.55%	10.81%	7.41%	15.60%	6.38%	4.84%	1
20	Accesul dificil la credite	29.4%	8.11%	1.42%	5.41%	13.89%	7.80%	4.26%	12.90%	4
21	Cunoașterea și adoptarea acquis-ului	0.98%	2.70%	2.13%	0%	3.70%	2.84%	2.13%	3.23%	3

Tabelul nr. 31 - Dificultățile în activitatea IMM-urilor în funcție de regiune, în anul 2025 [58]

Carta Albă a IMM-urilor din România 2025 măsoară gradul de acoperire cu comenzi a capacităților de producție (vânzare, fabricație, stocare, transport) pe cele 8 regiuni de dezvoltare ale țării, din această perspectivă se reflectă o polarizare accentuată a mediului de afaceri din România în ceea ce privește gradul de acoperire cu comenzi a capacităților de producție. La polul performanței, regiunea Sud-Muntenia înregistrează cea mai mare pondere a firmelor care funcționează la peste jumătate din capacitate (84,90%, din care 75,47% în intervalul 50-75%), fiind urmată de Nord-Vest (73,53%) și București-Ilfov (64,59%). De altfel, regiunea București-Ilfov este lider național la gradul maxim de încărcare, având 35,42% dintre IMM-uri cu o acoperire a capacităților de peste 75%, ceea ce reconfirmă densitatea și dinamica comercială ridicată din Capitală.

La polul opus se află regiunea Vest, unde 88,88% dintre IMM-uri funcționează sub jumătate din capacitatea lor (dintre care 30,86% la un nivel critic de sub 25%), doar 4,94% dintre firme depășind pragul de 75% acoperire. Subutilizări majore se observă și în Sud-Vest Oltenia (68,52% sub pragul de 50%) și Nord-Est (64,56% sub pragul de 50%), semnalând o contractare a comenzilor sau o supracapacitate necapitalizată. Această prăpastie regională arată că investițiile în noi echipamente fără o stimulare prealabilă a cererii riscă să adâncească ineficiența capitalului în regiunile mai puțin ancorate la piețele mari.

Din perspectiva regiunii Nord-Vest, datele confirmă existența unui ecosistem antreprenorial dinamic cu o rată de utilizare a capacităților operaționale net superioară mediei naționale. Astfel, 73,53% dintre IMM-urile din regiune funcționează la peste jumătate din capacitatea lor de producție, 53,68% încadrându-se în nivelul optim de încărcare de 50-75%, iar 19,85% activând la peste 75% din capacitate, ceea ce demonstrează un flux constant de comenzi și o activitate economică susținută.

În plus, regiunea înregistrează o vulnerabilitate minimă privind lipsa de comenzi, doar 7,35% dintre firme confruntându-se cu o subutilizare critică (sub 25% din capacitate) – valoare de peste două ori mai mică decât media națională (17,67%) și considerabil mai bună comparativ cu regiuni precum Vest (30,86%) sau Nord-Est (31,65%). Concentrarea majorității companiilor în intervalul 50-75% oferă firmelor din Nord-Vest un echilibru operațional ideal: activitate intensă și profitabilă, dublată de o rezervă flexibilă de capacitate pentru dezvoltări viitoare.

Nr. crt.	Gradul de acoperire a capacității	Nord Est	Sud Est	Sud	Sud Vest	Vest	Nord Vest	Centru	București Ilfov	Loc regiunea Nord-Vest
1	Sub 25%	31,65%	28,13%	2,83%	25,93%	30,86%	7,35%	20,00%	16,67%	8
2	25% - 50%	32,91%	21,88%	12,26%	42,59%	58,02%	19,12%	30,00%	18,75%	1
3	50% - 75%	17,72%	21,88%	75,47%	22,22%	6,17%	53,68%	33,33%	29,17%	5
4	Peste 75%	17,72%	28,13%	9,43%	9,26%	4,94%	19,85%	16,67%	35,42%	8

Tabelul nr. 32 - Gradul de acoperire a capacității în funcție de regiuni, 2025

Profil Investițional

Portofoliul de investiții destinate competitivității economice în Regiunea Nord-Vest se sprijină pe două instrumente majore de finanțare, respectiv Politica de Coeziune și Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Modul în care aceste fonduri sunt absorbite reflectă și totodată influențează diagnosticul macroeconomic regional, unde s-a observat o polarizare accentuată între polul de dezvoltare tehnologică axat pe servicii din Cluj-Napoca și județele cu profil eminent industrial.

Investițiile atrase prin fondurile de coeziune, susținute integral prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), însumează 302 proiecte cu o valoare totală de 2,15 miliarde de lei. Valoarea medie de peste 7,1 milioane de lei per proiect indică o orientare clară către investiții de capital fizic de mari dimensiuni, necesare re tehnologizării capacităților de producție și dezvoltării infrastructurii de afaceri. Mediul privat domină numeric acest instrument, implementând 271 de proiecte care atrag 58,23% din fonduri. Prin contrast, sectorul public gestionează doar 31 de proiecte, însă concentrează 41,77% din buget. Această structură demonstrează că inițiativele publice, materializate frecvent în parcuri de specializare inteligentă, presupun costuri unitare superioare. Din punct de vedere programatic, Programul Regional Nord-Vest asigură 94,53% din finanțare, restul revenind Programului Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare.

Distribuția teritorială a fondurilor de coeziune funcționează ca un mecanism de reducere a disparităților intraregionale. Județele cu o bază a industriei prelucrătoare tradiționale, care au înregistrat pierderi masive de forță de muncă în ultimii ani, precum Maramureș și Bihor, atrag cele mai mari ponderi din aceste investiții, cumulând 25,68% și, respectiv, 20,34% din valoarea totală. Această alocare inversează ierarhia naturală de productivitate a regiunii, plasând județul Cluj pe poziția a treia cu 18,42%, urmat de Bistrița-Năsăud cu 12,54%, Satu Mare cu 10,76% și Sălaj cu 8,18%. Astfel, fondurile de coeziune intervin direct pentru a susține re tehnologizarea sectoarelor manufacturiere locale, încercând să mențină competitivitatea într-un sector care pierde personal [57].

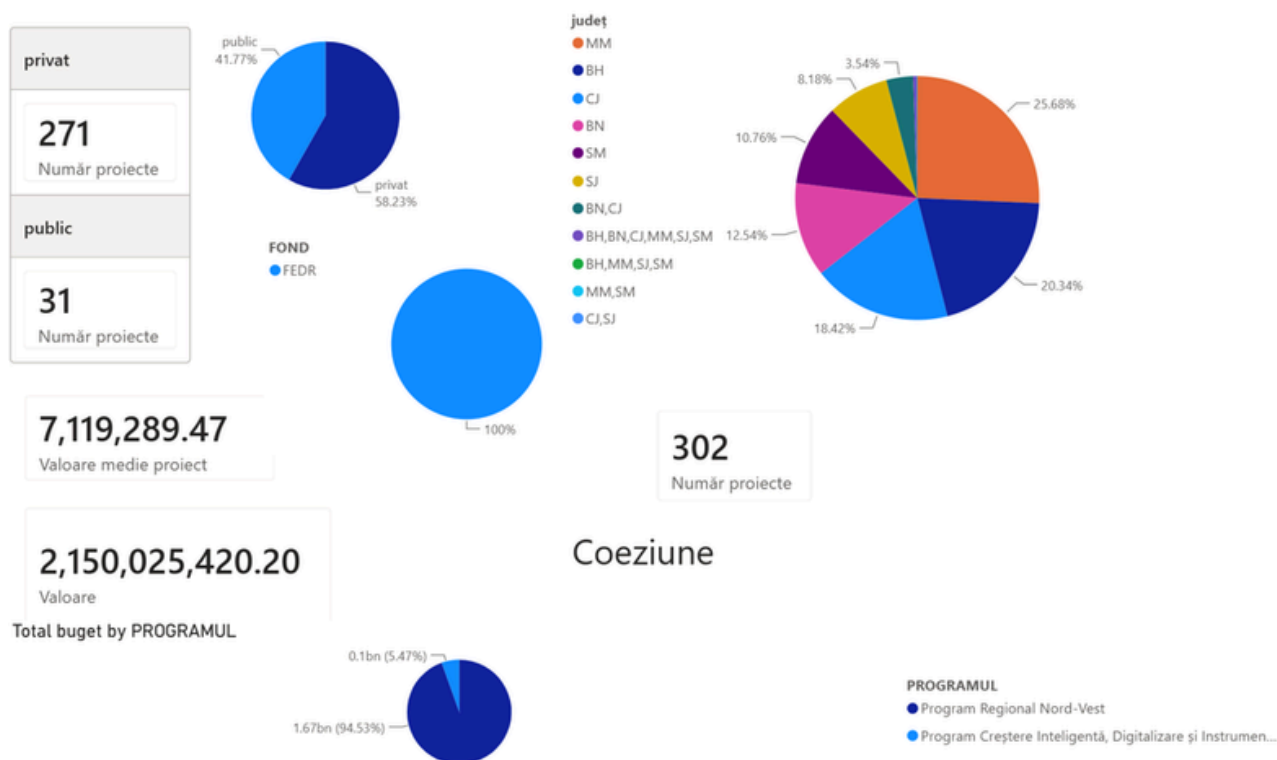

Figura nr. 20 - Informații privind investițiile realizate prin Politica de Coeziune referitoare la situația economică la 6 iulie 2026, în lei, din Regiunea Nord-Vest

[59] Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene - Absorbție fonduri UE 2021-2027 <https://mfe.gov.ro/map2021/map.php?ds=value%2F23072026-funds.json>

Prin opoziție, Componenta C9 din PNRR, destinată sprijinului sectorului privat și digitalizării, operează printr-un model financiar puternic fragmentat. Cele 977 de proiecte contractate totalizează 145,4 milioane de euro, rezultând o valoare medie de sub 150.000 de euro per contract, specifică granturilor rapide destinate întreprinderilor mici și mijlocii. Deși valoric fondurile se concentrează pe Măsurile I4 (41,91%) și I8 (30,83%), din punct de vedere numeric Măsura I3, dedicată exclusiv digitalizării IMM-urilor, domină categoric portofoliul, cuprinzând 931 dintre cele 977 de proiecte (generând 26,32% din valoarea totală). Această fragmentare masivă a granturilor pentru digitalizare corespunde demografiei firmelor din Regiunea Nord-Vest, unde s-a demonstrat că expansiunea recentă a mediului de afaceri s-a realizat prin adăugarea a zeci de mii de microîntreprinderi, concomitent cu contracția segmentului întreprinderilor mici și mijlocii.

Pe plan teritorial, fondurile PNRR destinate competitivității și digitalizării exacerbează polarizarea regională. Județul Cluj absoarbe 85,88% din valoarea totală a Componentei C9, lăsând ponderi marginale pentru restul regiunii: Bihor atrage 4,50%, Maramureș 3,11%, iar Bistrița-Năsăud 1,92%, în timp ce Satu Mare și Sălaj înregistrează procente neglijabile.

Această dualitate a mecanismelor de finanțare confirmă și consolidează asimetriile tranziției structurale din economia regiunii. Politica de Coeziune acționează ca un factor de convergență, direcționând capital fizic spre județele puternic industrializate pentru a frâna declinul ocupării și al productivității. În schimb, fondurile PNRR alocate digitalizării sunt captate aproape integral de ecosistemul bazat pe cunoaștere din Cluj-Napoca, singurul care deține masa critică de firme din sectorul tehnologiei informației capabilă să absoarbă aceste granturi. Absența unor industrii avansate tehnologic în restul regiunii blochează capacitatea județelor periferice de a accesa fonduri destinate transformării digitale, menținându-le ecosistemele economice dependente strict de asistența financiară clasică [58].

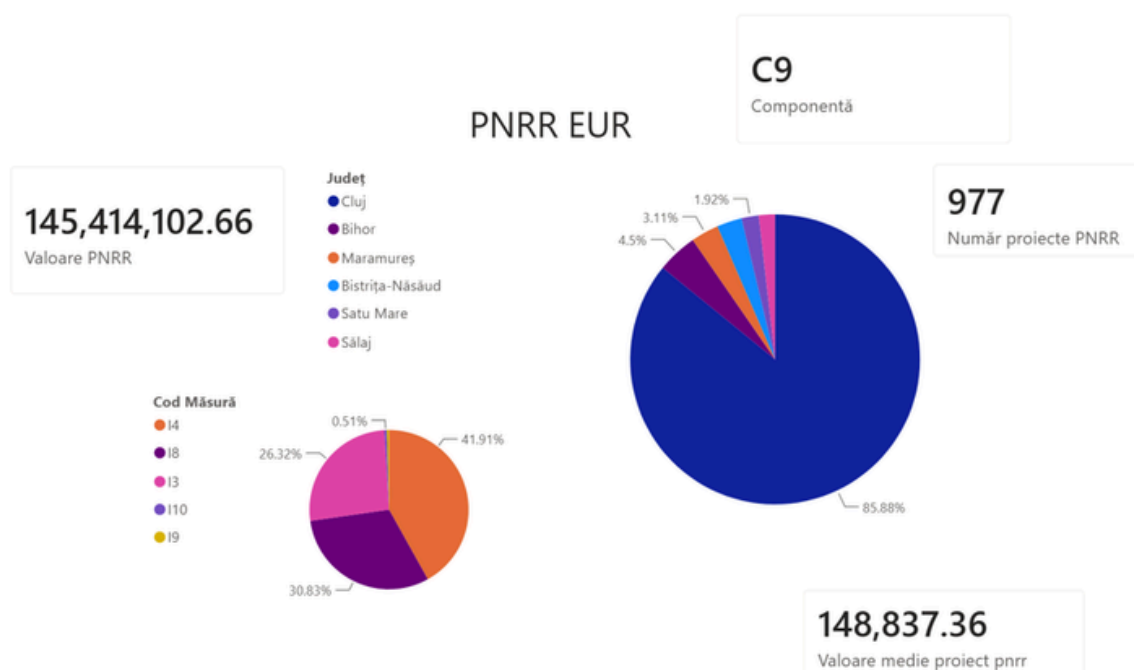

Figura nr. 21 - Informații privind investițiile realizate prin PNRR referitoare la situația economică 6 iulie 2026 (EUR) din Regiunea Nord-Vest

Programul național startup Nation a funcționat ca un catalizator direct pentru modificările demografice ale mediului de afaceri din Regiunea Nord-Vest, explicate în analizele anterioare prin expansiunea masivă a numărului de microîntreprinderi. Orientat exclusiv către finanțarea firmelor nou-înființate, programul a lărgit baza antreprenorială, dar a reprodus și validat asimetriile economice județene preexistente, conturând un profil al absorbției fondurilor strict corelat cu specificul fiecărui teritoriu.

În polul tehnologic și creativ reprezentat de județul Cluj, fondurile au fost atrase preponderent de societăți nou-înființate în domeniul tehnologiei informației (diviziunea CAEN 62), industrii creative, arhitectură și inginerie. Această orientare a susținut direct creșterea ponderii serviciilor bazate pe cunoaștere și a contribuit la menținerea unei productivități superioare a județului față de restul regiunii.

Prin contrast, în județele Bihor, Bistrița-Năsăud și Maramureș, programul a finanțat în mod dominant activități de producție cu valoare adăugată medie sau redusă. Finanțările s-au îndreptat către fabricarea mobilei, prelucrarea lemnului și confecții textile, alături de servicii de proximitate destinate populației, precum ateliere auto și panificație, o aliniere care menține expunerea acestor economii locale pe industrii intensive în muncă. Totodată, în județele cu o pondere ridicată a formelor economice individuale în mediul rural, precum Sălaj și Satu Mare, granturile au stimulat pur și simplu formalizarea unor activități de subzistență preexistente. Antreprenorii de aici au fost motivați să facă tranziția de la statutul de Persoană Fizică Autorizată sau Întreprindere Individuală la cel de Societate cu Răspundere Limitată exclusiv pentru a îndeplini criteriile de eligibilitate ale programului național. Din perspectiva competitivității regionale pe termen lung, injecția de capital prin startup Nation prezintă o limitare majoră. Programul a contribuit decisiv la arhitectura actuală în care microîntreprinderile reprezintă 94,2% din totalul firmelor cu personalitate juridică din Regiunea Nord-Vest. Cu toate acestea, mecanismul nu conține instrumente de scalare care să faciliteze trecerea acestor firme incipiente în categoria întreprinderilor mici și mijlocii. Rezultatul macroeconomic al acestei abordări este consolidarea unui deficit pe segmentul intermediar („missing middle”) în economia regiunii. Companiile înființate prin program rămân frecvent blocate la un număr minim de angajați, calibrat strict pentru punctajul de aplicare, și raportează o productivitate limitată de incapacitatea financiară de a accesa piețe externe. Lipsa unor mecanisme de finanțare subsecvente, care să preia firmele viabile ieșite din perioada de monitorizare și să le susțină creșterea, reduce impactul programului la o stimulare cantitativă a înregistrărilor comerciale, fără a genera un volum proporțional de campioni regionali capabili de inovare și scalare industrială.

Balanța comercială și investițională a regiunii în raport cu mediul internățional

Exporturile și balanța comercială

Poziția Regiunii în lanțurile internaționale de valoare se măsoară în primul rând prin comerțul exterior cu bunuri, indicator cu atât mai important pentru un teritoriu de frontieră în care industria funcționează în bună parte în regim de subcontractare. Datele provin din statistica de comerț internațional a Institutului Național de Statistică, sunt lunare și repartizate pe județul operatorului care declară operațiunea, iar seria prezentată acoperă anii calendaristici compleți de la 2018 până la 2025.

Teritoriul	2018	2022	2025	Creștere 2018-2025	Pondere în total național
Județul Cluj	1.730	2.742	3.094	79%	3,2%
Județul Bihor	1.872	2.612	3.207	71%	3,3%
Județul Maramureș	1.384	1.899	1.901	37%	2,0%
Județul Satu Mare	973	1.596	1.533	58%	1,6%
Județul Bistrița-Năsăud	803	759	676	-16%	0,7%
Județul Sălaj	620	987	907	46%	0,9%
Regiunea Nord-Vest	7.382	10.596	11.317	53%	11,7%
Total România	67.723	91.945	96.608	43%	100%

Tabelul nr. 33 - Exporturile FOB pe județe, milioane euro, 2018-2025 [59]

Exporturile Regiunii au crescut de la 7.382 la 11.317 de milioane de euro, adică cu 53,3%, ritm superior mediei naționale de 42,7%, iar în consecință ponderea Regiunii în exportul țării a urcat de la 10,9% la 11,7%. Aceasta este singura creștere de pondere consemnată în capitol la un indicator de rezultat economic, întrucât la cifra de afaceri și la produsul intern brut ponderile au rămas practic neschimbate.

Ierarhia internă s-a modificat în interval, întrucât județul Bihor a devenit principalul exportator al Regiunii, cu 3.207 de milioane de euro în anul 2025, depășind județul Cluj, care înregistrează 3.094 de milioane, deși acesta produce de peste două ori mai multă valoare adăugată. Județul Maramureș urmează cu 1.901 de milioane, iar la capătul opus se află județul Bistrița-Năsăud, singurul județ care exportă mai puțin decât în anul 2018, respectiv 676 de milioane față de 803, echivalentul unei scăderi de 15,7%.

Teritoriul	Exporturi în PIB, 2018	Exporturi în PIB, 2024	Variație în puncte	Grad de deschidere, 2024
Județul Cluj	17,1%	16,1%	-1,0	41,3%
Județul Bihor	39,7%	35,9%	-3,8	71,8%
Județul Maramureș	40,6%	31,0%	-9,7	53,3%
Județul Satu Mare	38,3%	35,6%	-2,8	69,9%
Județul Bistrița-Năsăud	38,2%	19,1%	-19,1	43,5%
Județul Sălaj	34,7%	31,6%	-3,1	48,4%
Regiunea Nord-Vest	29,9%	25,0%	-5,0	52,0%
Total România	33,1%	26,2%	-6,9	61,9%

Tabelul nr. 34 - Ponderea exporturilor în produsul intern brut și gradul de deschidere, procente [60]

[61] Institutul Național de Statistică, baza TEMPO, matricea EXP101J, date lunare agregate pe ani calendaristici;

[62] Prelucrare proprie pe baza datelor TEMPO și a produsului intern brut din Eurostat, seria nama_10r_3gdp, ultimul an disponibil fiind 2024. Gradul de deschidere însumează exporturile și importurile și le raportează la produsul intern brut.

Raportarea la produsul intern brut conduce la o constatare care nu decurge din valorile absolute. Deși exporturile au crescut, ponderea lor în produsul intern brut a scăzut în toate cele șase județe, iar la nivel regional a coborât de la 29,9% la 25,0%, evoluție întâlnită și la nivel național, unde reducerea este de la 33,1% la 26,2%. Explicația este că produsul intern brut a crescut mai repede decât exporturile, în bună parte pe seama serviciilor și a creșterii prețurilor, astfel încât economia a devenit relativ mai puțin orientată către export decât la începutul intervalului.

Diferențele dintre județe descriu două modele economice distincte. Județele Bihor și Satu Mare au cea mai ridicată intensitate a exportului, cu 35,9% și 35,6% din produsul intern brut, urmate de județele Sălaj și Maramureș, în timp ce județul Cluj înregistrează numai 16,1%, cea mai redusă valoare din Regiune, ceea ce confirmă profilul său orientat către servicii și către tehnologia informației, activitate a cărei producție nu se contabilizează ca export de bunuri. Județul Bistrița-Năsăud prezintă cea mai puternică reducere, de la 38,2% la 19,1%, deci aproape o înjumătățire a intensității exportului în șase ani.

Teritoriul	Exporturi FOB	Importuri CIF	Sold	Grad de acoperire
Județul Cluj	3.094	4.749	-1.656	65%
Județul Bihor	3.207	3.072	+135	104%
Județul Maramureș	1.901	1.330	+571	143%
Județul Satu Mare	1.533	1.484	+49	103%
Județul Bistrița-Năsăud	676	826	-150	82%
Județul Sălaj	907	485	+422	187%
Regiunea Nord-Vest	11.317	11.946	-629	95%
Total România	96.608	129.351	-32.743	75%

Tabelul nr. 35 - Balanța comercială pe județe, milioane euro, anul 2025 [61]

Balanța comercială aduce cea mai puternică distincție internă a acestei secțiuni. Regiunea înregistrează un deficit de 629 de milioane de euro în anul 2025, cu un grad de acoperire a importurilor prin exporturi de 95%, deci mult mai apropiat de echilibru decât nivelul național, unde acoperirea este de numai 75% și deficitul ajunge la 32.743 de milioane. Patru dintre cele șase județe înregistrează însă excedent, respectiv județele Maramureș, Sălaj, Bihor și Satu Mare.

Deficitul regional provine aproape integral din județul Cluj, care importă bunuri de 4.749 de milioane de euro și exportă 3.094, deci acoperă numai 65% din importuri, iar soldul său negativ de 1.656 de milioane depășește excedentul cumulat al celorlalte cinci județe. Fără județul Cluj, Regiunea ar înregistra un excedent de 1.027 de milioane de euro. Explicația nu ține de o slăbiciune industrială, ci de funcția economică a județului, care concentrează consumul urban, distribuția cu ridicata pentru întreaga Regiune și servicii ale căror rezultate nu se contabilizează ca export de bunuri.

Gradul de acoperire ordonează județele după autonomia lor comercială. Județul Sălaj conduce cu 187%, urmat de județul Maramureș cu 143%, valori care reflectă exportul de produse metalurgice și de mobilă, activități cu conținut ridicat de materie primă locală. Județele Bihor și Satu Mare se află aproape la echilibru, cu 104% și 103%, situație tipică pentru industria de subcontractare, care importă componente și exportă produsul asamblat, iar județul Bistrița-Năsăud coboară la 82%.

[63] Institutul Național de Statistică, baza TEMPO, matricele EXP101J și EXP102J. Gradul de acoperire exprimă raportul dintre exporturi și importuri. Exporturile sunt evaluate fără transport și asigurare, iar importurile cu acestea incluse, ceea ce înclină soldul spre deficit cu câteva puncte procentuale.

Imaginea care rezultă completează celelalte secțiuni ale capitolului. Județul Bihor apare simultan ca principal exportator al Regiunii, ca județ cu excedent comercial, cu cea mai mare bază de capital străin subscris și cu cea mai ridicată rată a insolvenței, combinație care descrie o economie de producție pentru export, puternic integrată în lanțuri externe, dar cu o capitalizare fragilă. Județul Cluj urmează modelul opus, cu intensitate redusă a exportului de bunuri, deficit comercial însemnat, productivitate ridicată și specializare în servicii de cunoaștere.

Investițiile străine directe și capitalul străin

Analiza investițiilor de până acum a acoperit fondurile publice, respectiv politica de coeziune și Planul Național de Redresare și Reziliență, însă capitalul privat străin urmează o logică proprie și determină în mare măsură poziția Regiunii în lanțurile de valoare. Situația se măsoară prin două surse care nu spun același lucru, respectiv soldul investițiilor străine directe calculat de Banca Națională a României, care exprimă valoarea investiției la un moment dat, și evidența Oficiului Național al Registrului Comerțului privind societățile cu participare străină la capital, care arată numărul de firme și capitalul social subscris de nerezidenți. Prima sursă este disponibilă până la 31 decembrie 2024, iar a doua până la 31 decembrie 2025.

Regiunea	2014	2019	2024	Pondere în 2024	Creștere 2014-2024
București-Ilfov	36.843	55.349	81.773	65,4%	122%
Centru	6.135	7.647	10.320	8,3%	68%
Vest	4.804	6.198	8.788	7,0%	83%
Nord-Vest	3.502	5.155	7.939	6,3%	127%
Sud-Muntenia	3.874	5.671	6.805	5,4%	76%
Sud-Est	3.169	3.984	4.154	3,3%	31%
Nord-Est	1.655	1.765	2.850	2,3%	72%
Sud-Vest Oltenia	2.017	2.536	2.405	1,9%	19%
Total România	61.999	88.304	125.035	100%	102%

Tabelul nr. 36 - Soldul net al investițiilor străine directe pe regiuni de dezvoltare, milioane euro [62]

Soldul investițiilor străine directe din Regiunea Nord-Vest a ajuns la 7.939 de milioane de euro la sfârșitul anului 2024, ceea ce reprezintă 6,3% din totalul național și plasează Regiunea pe locul al patrulea, poziție ocupată pentru al doilea an consecutiv după devansarea Regiunii Sud-Muntenia. Mai important decât nivelul este însă ritmul, întrucât creșterea de 126,7% înregistrată în intervalul 2014-2024 depășește media națională de 101,7%, iar Nord-Vestul este una dintre numai două regiuni aflate în această situație, alături de București-Ilfov.

Ponderea rămâne totuși inferioară greutateii economice a Regiunii, care produce 12,3% din produsul intern brut național, ceea ce arată că atragerea de capital străin este singurul indicator din acest capitol la care Regiunea se află sub propria dimensiune economică. Explicația principală este concentrarea investiției străine în Regiunea București-Ilfov, care adună 65,4% din soldul național, efect amplificat de faptul că localizarea se face după sediul social.

[64] Banca Națională a României, Investițiile străine directe în România în anul 2024, tabelul 8. Investițiile sunt localizate teritorial după sediul social al întreprinderii, care nu corespunde întotdeauna locului de desfășurare a activității.

Județul	2014	2024	Creștere 2014-2024	Pondere în total național
Județul Cluj	1.431	3.195	123%	2,61%
Județul Bihor	584	1.798	208%	1,47%
Județul Maramureș	176	946	438%	0,77%
Județul Satu Mare	284	906	219%	0,74%
Județul Sălaj	478	544	14%	0,44%
Județul Bistrița-Năsăud	120	209	74%	0,17%
Total cele șase județe	3.073	7.598	147%	6,21%
Total România	59.222	122.360	107%	100%

Tabelul nr. 37 - Soldul investițiilor străine directe pe județe, milioane euro [63]

Distribuția pe județe este puternic inegală, întrucât județul Cluj concentrează 3.195 de milioane de euro, adică 42,1% din soldul celor șase județe, și ocupă locul al patrulea în ierarhia națională, după Municipiul București, județul Ilfov și județul Timiș. Județul Bihor urmează cu 1.798 de milioane, iar cele două cumulează aproape două treimi din investiția străină a Regiunii, în timp ce județul Bistrița-Năsăud închide ierarhia cu 209 de milioane, de cincisprezece ori mai puțin decât județul Cluj.

Dinamica ultimului deceniu modifică însă această ierarhie. Patru dintre cele șase județe au crescut mai repede decât media națională de 106,6%, iar cele mai dinamice sunt județul Maramureș, unde soldul s-a majorat de 5,4 ori, fiind menționat de Banca Națională între cele mai dinamice evoluții din țară, județul Satu Mare, cu o creștere de 219%, și județul Bihor, cu 208%. La polul opus, județul Sălaj înregistrează o creștere de numai 14% în zece ani. Județul Bihor a înregistrat totodată cea mai mare creștere relativă din întreaga țară în anul 2024, de 39,1%.

Județul	Număr de societăți	Capital subscris, milioane euro	Capital mediu pe societate, mii euro
Județul Cluj	12.185	884,9	72,6
Județul Bihor	10.849	1.530,5	141,1
Județul Maramureș	3.439	265,0	77,1
Județul Satu Mare	3.237	332,3	102,6
Județul Sălaj	1.210	131,0	108,3
Județul Bistrița-Năsăud	1.690	110,8	65,5
Regiunea Nord-Vest	32.610	3.254,5	99,8
Total România	263.118	56.809,4	215,9

Tabelul nr. 38 - Societăți cu participare străină la capital și capitalul social subscris de nerezidenți, sold la 31 decembrie 2025 [64]

A doua sursă oferă o imagine complementară și mai recentă. Regiunea cuprinde 32.610 de societăți cu participare străină la capital, adică 12,39% din totalul național, însă capitalul subscris de nerezidenți însumează numai 3.254,5 de milioane de euro, echivalentul a 5,73% din total. Diferența dintre cele două ponderi arată că Regiunea atrage un număr mare de societăți cu capital străin de dimensiune redusă, întrucât capitalul mediu pe societate este de 100 mii de euro, față de 216 mii la nivel național, deci mai puțin de jumătate.

[65] Banca Națională a României, tabelul 9. Valorile se referă la întreprinderile cu cel puțin douăzeci de salariați și la întreprinderile atipice, care cumulează 97,9% din soldul total, motiv pentru care suma județelor este inferioară valorii regionale din Tabelul nr. 32

[66] Oficiul Național al Registrului Comerțului, situația societăților cu participare străină la capital. Indicatorul este un sold cumulativ al societăților înmatriculate din anul 1991 și aflate în registru la data de referință, indiferent dacă desfășoară sau nu activitate economică, iar repartizarea se face după județul sediului social.

În interiorul Regiunii, cea mai instructivă observație apare la confruntarea numărului de societăți cu valoarea capitalului. Deși județul Cluj are cele mai multe societăți cu capital străin, respectiv 12.185, județul Bihor concentrează cel mai mult capital, cu 1.530,5 de milioane de euro față de 884,9 de milioane, deși are cu 1.336 de societăți mai puține. Capitalul mediu pe societate ajunge astfel la 141 mii de euro în județul Bihor, față de 73 mii în județul Cluj, ceea ce indică prezența unor unități de producție de dimensiune mare în primul județ și a unui număr ridicat de firme mici de servicii în al doilea.

Cele două surse trebuie citite împreună, întrucât ele măsoară lucruri diferite și conduc la ierarhii diferite. Soldul investițiilor străine directe este o mărime din balanța de plăți, care include profitul reinvestit și creditele intragrup, iar repartizarea după sediul social avantajează județul Cluj ca pol administrativ. Capitalul social subscris reflectă numai aportul declarat la registrul comerțului și arată că, pe această măsură, județul Bihor deține cea mai consistentă bază de capital străin din Regiune. Constatarea comună a celor două surse este că nivelul capitalului mediu rămâne sub cel național, deci Regiunea atrage investiție străină numeroasă, dar de dimensiune mică.

Mediul antreprenorial și ecosistemele de afaceri

Mediul antreprenorial

Analiza mediului antreprenorial din Regiunea Nord-Vest evidențiază o serie de bariere specifice, care diferă semnificativ de tabloul macroeconomic conturat la nivel național. Pe baza datelor extrase, vulnerabilitățile locale necesită o calibrare atentă a criteriilor de selecție și a condițiilor de eligibilitate din viitoarele programe de finanțare, pentru a asigura o absorbție optimă și o alocare eficientă a resurselor.

La nivel național, principala presiune resimțită de întreprinderile mici și mijlocii în anul 2025 rămâne inflația, semnalată de 46,42% dintre întreprinderi [65]. În contrast, în Regiunea Nord-Vest, inflația reprezintă o dificultate majoră pentru doar 22,70% dintre agenții economici, principala vulnerabilitate fiind concurența neloială, care afectează 63,83% dintre firme, comparativ cu media națională de 45,30%. În mod similar, costurile ridicate ale creditelor sufocă dezvoltarea regională, fiind invocate de 37,59% dintre companiile din Nord-Vest, o rată mai mare față de media țării, care se situează la 28,61%. Această decapitalizare reduce capacitatea IMM-urilor de a asigura procentele de cofinanțare necesare și încurajează revizuirea mecanismelor de finanțare, astfel încât intensitatea sprijinului nerambursabil să compenseze deficitele de lichiditate din piața regională.

O altă barieră în Regiunea Nord-Vest este reprezentată de întârzierile la încasarea facturilor de la firmele private. Acest blocaj financiar afectează 51,77% dintre întreprinderile locale, o valoare aproape dublă față de media națională stabilită la 27,91%. Aceste sincope ale fluxurilor de trezorerie demonstrează riscul de neimplementare a proiectelor de investiții dacă apelurile de proiecte nu sunt însoțite de instrumente financiare complementare, precum prefinanțările garantate. Pe lângă indisciplina la plată, calitatea slabă a infrastructurii reprezintă un obstacol operațional pentru 15,60% dintre firmele din regiune, comparativ cu doar 8,56% la nivel național.

Din perspectiva riscurilor contextuale, impredictibilitatea mediului de afaceri constituie un element perturbator major care frânează angajamentele de investiții. La nivel național, politicile și măsurile economice ale statului reprezintă principala îngrijorare, afectând 36,20% dintre firme. Cu toate acestea, în Regiunea Nord-Vest, percepția incertitudinilor este mult mai accentuată pe palierele de reglementare. Insuficienta predictibilitate a mediului economic afectează 15,38% dintre afacerile locale, mai mult decât dublu față de ponderea națională de 7,18%. De asemenea, evoluția imprevizibilă a cadrului legislativ este privită drept o vulnerabilitate de 16,35% dintre antreprenorii din regiune, comparativ cu un impact național de doar 8,03%. Aceste modificări legislative frecvente diminuează capacitatea companiilor de a elabora planuri de afaceri robuste, afectând în mod direct durabilitatea investițiilor finanțate din surse europene.

În ciuda acestor provocări pronunțate, mediul antreprenorial din regiune dovedește un potențial ridicat de redresare prin inovare și internaționalizare. Folosirea noilor tehnologii este identificată drept principala oportunitate strategică de către 65,96% dintre companiile din Nord-Vest, depășind considerabil interesul mediu național de 51,02%. Această orientare fermă către adoptarea tehnologiilor avansate justifică concentrarea alocărilor financiare viitoare către digitalizarea proceselor operaționale și de producție. Suplimentar, penetrarea de noi piețe externe este vizată de 45,39% dintre IMM-urile regionale, un indicator net superior pragului general din România, stabilit la 26,17%. În consecință, pentru a valorifica această capacitate de extindere, autoritățile de management trebuie să structureze apelurile de finanțare astfel încât cheltuielile vizând certificările internaționale și integrarea în lanțurile globale de valoare să reprezinte cheltuieli eligibile prioritare, susținând astfel trecerea regiunii către un model de creștere economică performant.

[67] Carta Albă a IMM-urilor din România 2025

Situația Startup-urilor

Regiunea de Nord-Vest a României se află într-un punct de inflexiune strategică, migrând progresiv de la un model economic dominat de outsourcing către o economie bazată pe produse cu valoare adăugată ridicată și proprietate intelectuală proprie.

Evaluarea ecosistemului de afaceri, aplicat și în contextul startup-urilor, în raport cu indicii europeni relevă o asimetrie marcată și o nevoie urgentă de recalibrare a politicilor de inovare, România rămâne în categoria „Emerging Innovator” în categorisirea realizată în baza European Innovation Scoreboard. Totuși se poate observa o creștere, dacă în anul 2018 România înregistra un scor de 37,4% din media UE, în 2026 urca la valoarea de 41,8. Deși încă scăzut, acest indicator ne arată o evoluție, chiar dacă valorile sunt încă modeste [66]. La nivelul Regiunii Nord-Vest se înregistra în anul 2025 o valoare de 41,4, fiind a doua regiune după București-Ilfov cu o valoare de 66,5 [67].

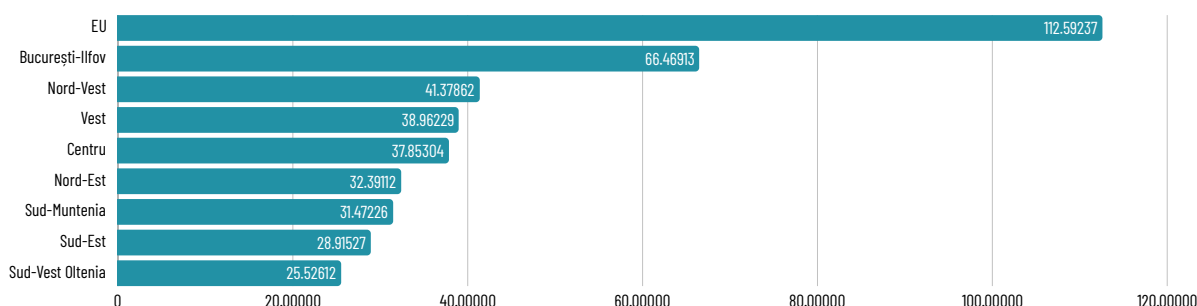

Figura nr. 22 - Clasamentul regiunilor de dezvoltare din România în Regional Innovation Scoreboard, 2025

Conform Global startup Ecosystem Index, Cluj-Napoca a înregistrat o volatilitate negativă, coborând de pe poziția 250 (2020) pe 336 (2026). În contrapondere, Oradea demonstrează o vitalitate remarcabilă, cu o creștere de 22,1% în 2025, integrându-se în top 50 orașe din Europa de Est. În 2026, Oradea crește cu 137 de poziții față de 2025 în indexul total. Totuși, acest lucru nu conferă o aderență regională, cele două sunt centrele de inovare ale regiunii, astfel este importnat de urmărit modul în care startup-urile regiunii se comportă și în afara celor 2 municipii.

Regiunea a reușit să cristalizeze câteva verticale de excelență, depășind stadiul de servicii IT generice. Principalele nișe includ Fintech (centrat pe Oradea prin Unchain Festival), Healthtech (susținut de acceleratorul LevelUP) și Greentech. Succesele istorice precum LiveRail (achiziționat de Facebook), Skobbler și TypingDNA servesc drept dovezi de concept pentru capacitatea tehnică regională. Succesele istorice precum LiveRail (achiziționat de Facebook), Skobbler și TypingDNA servesc drept dovezi de concept pentru capacitatea tehnică regională [68].

Consolidarea acestor verticale este susținută prin investiții în infrastructura de cercetare. Un exemplu concludent este proiectul „Institutul de Cercetare în Inteligență Artificială” din cadrul Universității Tehnice din Cluj-Napoca, o investiție strategică evaluată la 13,9 milioane €, menită să capitalizeze avantajul competitiv existent în segmente precum Web Development (unde Cluj-Napoca ocupă locul 9 în Europa de Est). Această concentrare de capital și talent tehnic oferă fundamentul necesar pentru pivotarea către soluții bazate pe AI și sisteme complexe de automatizare.

[68] European Innovation Scoreboard - <https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard/eis#/eis>

StartupBlink, Global Startup Ecosystem Index, raport utilizat pentru evaluarea poziționării centrelor urbane Cluj-Napoca și Oradea în perioada 2020-2026.

[69] Idem nota 66

[70] Analiza Regionala - Unicorn Quest, proiect Inter reg

În acest context, provocarea majoră o reprezintă capacitatea acestor firme de a se scala, întrucât ponderea firmelor cu creștere rapidă, denumite High Growth Firms în statistica europeană, se situează în România între 2% și 3%, mult sub media europeană de 10,5%.

În Regiunea Nord-Vest, sprijinul pentru afacerile aflate la început de drum este concentrat preponderent în poliile urbane Cluj-Napoca și Oradea, acoperind traseul de la faza de idee până la scalarea internațională. O distincție este necesară înainte de orice enumerare, întrucât incubatoarele de afaceri, ca structuri cu statut oficial, nu se suprapun cu programele de incubare derulate de diverși actori ai ecosistemului, iar existența unei structuri autorizate nu garantează o activitate efectivă cu firmele găzduite. Cadrul regional cuprinde atât inițiative independente și universitare, cât și mecanisme publice susținute prin fonduri europene gestionate de Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, inclusiv linii de finanțare dedicate creării și extinderii structurilor de incubare, cu alocări de până la 1,5 milioane de euro pentru fiecare obiectiv.

Segmentul acceleratoarelor include inițiative precum Spherik Accelerator, recunoscut la nivel național pentru performanța programelor sale de dezvoltare rapidă a companiilor, alături de structuri precum Techcelerator, Risky Business sau Hubcelerator. Pentru faza incipientă a proiectelor universitare și de cercetare funcționează programe de pre-accelerare precum Innovation Labs, care ghidează echipele de la concept până la prototipul minim viabil, precum și inițiative locale precum Bright Labs în Oradea sau Define School, axate pe mentorat practic și pe metodologii aplicate. În zona de prototipare hardware și de experimentare funcționează centre specializate de tip maker space, precum FIX Cluj, care facilitează legătura dintre mediul academic și companii.

Un element specific regiunii îl reprezintă apariția structurilor de accelerare nișate pe domeniile de specializare inteligentă regională. În sectorul medical și al biotehnologiilor activează LevelUP Health & Life Sciences Accelerator, primul program gratuit din țară dedicat startup-urilor din domeniul sănătății și al științelor vieții, susținut prin platforma INNO a Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest, care oferă mentorat tehnic, pregătire pentru atragerea de capital de la fonduri de investiții partenere precum Fortech Ventures și stagii de pregătire în centre de inovare internaționale. Pe aceeași direcție tematică funcționează inițiative precum Hubvantage, derulată de consorții regionale cu finanțare europeană, în timp ce pe segmentul tehnologiilor verzi programul GreenLeap a funcționat timp de doi ani, integrat în rețeaua europeană IN4SFS, și s-a încheiat în luna iulie 2026, fără a fi prevăzută o continuare. Diversificarea este completată de programe dedicate industriilor creative, precum Culturepreneurs, sau de parteneriate corporative de tipul Orange Fab.

Eficiența acestor structuri este susținută de conexiunea cu rețelele locale de mentori și cu furnizorii de capital privat, printre care se numără Transylvania Angels Network, Founders Hive și TechAngels, completate de fonduri de capital de risc regionale precum RebelVentures și Inspire Capital și de parteneriate cu platforme de finanțare participativă precum SeedBlink și Growceanu. Această structură agregată oferă startup-urilor acces la spații de lucru, la laboratoare de testare, la asistență juridică privind proprietatea intelectuală și la runde de finanțare de tip pre-seed și seed.

Ecosistemul de afaceri

Regiunea deține cea mai mare densitate de clustere din România, concentrate în hub-ul Cluj-Napoca, dar cu impact extensiv asupra întregului teritoriu regional. În timp ce Cluj-Napoca monopolizează infrastructura digitală, județele Satu Mare și Sălaj prezintă un potențial industrial nevalorificat, evidențiat de coeficientul de localizare (LQ) de 1,94 în fabricarea mobilei în Satu Mare, conform datelor RIS3 [69]. Eficiența acestor structuri este demonstrată prin activitatea Hub-urilor de Inovare Digitală (Transilvania DIH și DIH4Society). Acestea funcționează ca orchestratori ai digitalizării, utilizând mecanisme precum „Innovation Vouchers” pentru a facilita

[71] Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 - <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2023/08/RIS3NV-2021-2027-Versiunea-iulie-2023.pdf>

funcționează ca orchestratori ai digitalizării, utilizând mecanisme precum „Innovation Vouchers” pentru a facilita accesul IMM-urilor la expertiza de cercetare a universităților. Acest instrument s-a dovedit vital pentru rezolvarea blocajelor tehnice specifice prin parteneriate cu entități precum UTCN sau UBB. Recunoașterea celor două hub-uri ca European Digital Innovation Hubs (EDIHs) integrează regiunea în rețelele de inovare ale UE, permițând accesul la finanțări multianuale prin programe precum POCIDIF. Această poziționare strategică oferă companiilor locale acces la infrastructură de testare și competențe europene de înalt nivel, reducând decalajul tehnologic față de piețele vestice.

Structuri de Clustere pe Domenii RIS3:

- Tehnologia Informației: Transilvania IT Cluster și Cluj IT Cluster.
- Agrofood: Clusterul Agro-Food-Ind Napoca.
- Industrii de Prelucrare: Clusterul Mobilier Transilvan și Romanian New Materials Cluster.
- Energie și Mediu: Transilvania Energy Cluster (TREC).
- Industrii Creative: Clusterul de Industrii Creative Transilvania

În evidențele Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului sunt înregistrate la nivel național 77 de clustere și poli de competitivitate, dintre care 10 își desfășoară activitatea în Regiunea Nord-Vest. La nivelul întregii țări, evaluările realizate de European Secretariat for Cluster Analysis consemnează 41 de etichete de bronz, 13 de argint și 7 de aur.

Regiunea Nord-Vest se remarcă printr-o performanță ridicată în managementul de cluster, deținând mai mult de jumătate din totalul etichetelor de aur acordate în România, mai precis 4 din cele 7 existente. Acestea aparțin organizațiilor Transilvania IT, Transylvanian Furniture Cluster, Cluj IT și Transylvania Energy Cluster. Prin comparație, celelalte trei etichete de aur sunt distribuite câte una în regiunile București-Ilfov prin ROHealth, Nord-Est prin IMAGO MOL și Centru prin Pro Wood Regional Wood Cluster, în timp ce regiunile Vest, Sud-Vest Oltenia, Sud Muntenia și Sud-Est nu dețin nicio certificare de aur.

Pe lângă cele patru entități certificate cu aur, ecosistemul Regiunii Nord-Vest mai cuprinde un cluster cu etichetă de argint, respectiv AgroTransilvania Cluster, trei clustere cu bronz, anume CLEMS, Creative Cluster Transilvania și Romanian New Materials Cluster, precum și două formațiuni fără certificare ESCA menționată, 3R Green și Space Tech. Din punct de vedere sectorial, Regiunea Nord-Vest prezintă o structură axată în mod deosebit pe tehnologia informației și digitalizare, energie și eco-inovare, completată de ramuri tradiționale precum industria mobilei și sectorul agroalimentar, înregistrând cel mai înalt grad de maturitate organizațională din țară.

Constatări, provocări preliminare și măsuri posibile

Constatări preliminare

1. Produsul intern brut al Regiunii Nord-Vest a înregistrat o creștere de 136,44% în perioada 2015-2024, situându-se peste media națională de 120,66% și atingând o valoare adăugată brută de 39,3 miliarde de euro la finalul anului 2024. Această dinamică plasează economia regională pe a doua poziție la nivel național, în timp ce produsul intern brut pe locuitor, ajustat la paritatea puterii de cumpărare, reprezintă 71% din media europeană.
2. Dezvoltarea este însă caracterizată de o concentrare teritorială pronunțată, context în care județul Cluj generează 43,33% din produsul intern brut regional aferent anului 2024. La nivel sectorial, construcțiile au reprezentat domeniul cu cea mai mare expansiune, raportând o creștere a valorii adăugate brute de 214% între anii 2010 și 2023.
3. Baza antreprenorială a regiunii s-a extins cu 25,9% în intervalul 2018-2025, ajungând la 145.140 de companii, însă anul 2025 a adus prima contracție din ultimul deceniu, concretizată printr-o reducere netă de 2.152 de unități față de anul precedent. Această tendință a fost însoțită de o dublare a ritmului dizolvărilor voluntare și de rate ale insolvenței aflate peste media națională, județul Bihor înregistrând 10,38 insolvențe la mia de companii, o valoare de 2,4 ori mai mare decât media țării.
4. În ceea ce privește structura mediului de afaceri, microîntreprinderile reprezintă 94,2% din totalul societăților comerciale, devenind cel mai mare angajator regional, în timp ce companiile mari, deși constituie doar 0,2% din populația de firme, asigură 36,5% din cifra de afaceri agregată. Profitabilitatea reală a companiilor a intrat pe o pantă descendentă începând cu anul 2022, iar un număr de 47.206 societăți operează cu capitaluri proprii negative, generând un deficit financiar de 14,14 miliarde de lei. Marja medie regională de profitabilitate se situează la 8,84%, cele mai ridicate rate fiind identificate în tranzacțiile imobiliare și în sectorul tehnologic.
5. Piața muncii din mediul corporativ a înregistrat o scădere de 9.276 de angajați în perioada 2018-2025, evoluție marcată de un contrast teritorial și sectorial evident. În timp ce județul Cluj a atras 13.908 noi salariați, celelalte cinci județe au cumulat pierderi de 23.184 de locuri de muncă. Din perspectivă sectorială, industria prelucrătoare a pierdut 38.928 de angajați, reprezentând o contracție de o cincime a forței sale de muncă, pierdere compensată doar parțial de sectorul informațiilor și comunicațiilor, care a integrat 15.102 noi salariați și și-a dublat numărul de entități active. Regiunea indică un anumit deficit de productivitate, având în vedere că reunește 15,4% din firmele naționale, dar produce doar 10,5% din cifra de afaceri a României, iar productivitatea aparentă a muncii se situează la 36.300 de euro pe persoană ocupată, echivalentul a 44% din nivelul mediu european.
6. Deși valoarea exporturilor a crescut cu 53,3%, atingând pragul de 11,3 miliarde de euro la finalul anului 2025, ponderea acestora în produsul intern brut a scăzut de la 29,9% la 25,0%. Balanța comercială regională indică un deficit de 629 milioane de euro, influențat în principal de nivelul importurilor din județul Cluj. În privința atragerii de capital internațional, deși investițiile străine directe au crescut cu 126,7% în ultimul deceniu, regiunea captează 6,3% din totalul național, iar capitalul mediu subscris pe societate este de 99,8 mii de euro, sugerând prezența unor investiții de calibru mai redus în comparație cu alte zone. Infrastructura de afaceri cuprinde 35 de parcuri industriale și de specializare inteligentă care sunt exploatate la capacități diferite.
7. Fondurile de coeziune sunt direcționate cu precădere către retehnologizarea capacităților de producție din Maramureș și Bihor, cu obiectivul de a atenua declinul ocupării în sectoarele industriale. Simultan, fondurile destinate digitalizării prin PNRR sunt atrase în proporție de peste 85% de companiile din județul Cluj.

8. Din perspectiva ecosistemului de inovare și al structurilor asociative, regiunea prezintă un nivel ridicat de maturitate organizațională, deținând patru dintre cele șapte entități certificate de către European Secretariat for Cluster Analysis. Aceste structuri sunt axate pe tehnologia informației, energie și industria mobilei, însă dinamica asocierii și a startup-urilor indică o polarizare teritorială, cu o activitate concentrată preponderent în municipiile Cluj-Napoca și Oradea. Această orientare susține dezvoltarea unor nișe tehnologice specializate, dar menține o dependență a ecosistemului de centrele urbane majore pentru fazele de incubare, accelerare și atragere de capital, limitând difuzia inovației în județele cu profil eminamente industrial sau agricol.
9. O altă dimensiune relevantă este reprezentată de gradul de acoperire a capacităților de producție. Întreprinderile mici și mijlocii din regiune demonstrează o activitate operațională susținută, 73,53% dintre acestea funcționând la peste jumătate din capacitatea de producție, în timp ce o subutilizare determinată de lipsa comenzilor afectează un segment restrâns de doar 7,35% dintre firme. Pe de altă parte, distribuția spațială a entităților economice evidențiază o discrepanță între societățile comerciale, localizate în proporție de 69,0% în mediul urban, și formele de activitate independentă, care au o pondere urbană de doar 51,8%. În județele cu o populație rurală mai numeroasă, precum Bistrița-Năsăud sau Sălaj, aceste activități independente tind să acționeze ca mecanisme economice de subzistență, în contrast cu rolul lor de servicii profesionale orientate spre piață.

Provocări identificate

1. Gestionarea polarizării economice teritoriale constituie o primă provocare pentru perioada 2028-2034, impunând necesitatea de a echilibra ritmul de dezvoltare între județul Cluj care produce 43,33% din produsul intern brut regional, și celelalte cinci județe. Această asimetrie necesită intervenții specifice pentru a preveni adâncirea decalajelor, în contextul în care teritoriile aflate în afara polului principal au înregistrat pierderi cumulate de peste 23.000 de locuri de muncă în intervalul analizat.
2. Redresarea vulnerabilității financiare a mediului antreprenorial reprezintă o provocare directă pentru regiune, având în vedere că peste 47.000 de societăți comerciale operează cu capitaluri proprii negative și acumulează un deficit contabil de peste 14 miliarde de lei. Soluționarea acestei stări de subcapitalizare este necesară pentru a asigura capacitatea firmelor de a accesa credite bancare și de a susține procentele de cofinanțare aferente viitoarelor proiecte de investiții.
3. Atenuarea declinului ocupării în industria prelucrătoare formulează provocarea de a gestiona o tranziție economică teritorială în care acest domeniu a înregistrat o reducere de aproape 39.000 de angajați în perioada 2018-2025, reprezentând o pierdere a o cincime din forța sa de muncă. Această restrângere a afectat cu precădere ramurile care produc valoare adăugată redusă, precum industria auto, confecțiile, fabricarea mobilei și prelucrarea lemnului, impunând identificarea unor măsuri de reconversie profesională și de re tehnologizare adaptate nevoilor locale.
4. Creșterea productivității muncii se conturează ca o provocare structurală, derivată din faptul că regiunea reunește 15,4% din firmele active la nivel național, dar acestea generează doar 10,5% din cifra de afaceri a țării. Intervențiile viitoare trebuie să răspundă nevoii de eficientizare operațională, în condițiile în care productivitatea aparentă a muncii se situează la 36.300 de euro pe persoană ocupată, atingând doar 44% din media europeană.
5. Optimizarea eficienței și a gradului de utilizare a infrastructurii de afaceri constituie o provocare administrativă și de dezvoltare, determinată de funcționarea celor 42 de parcuri industriale și de specializare inteligentă.
6. Reversarea tendinței de scădere a intensității exporturilor raportate la produsul intern brut, a căror pondere a coborât de la 29,9% la 25,0%, reprezintă o provocare legată de menținerea competitivității pe piețele externe. Această direcție impune măsuri de stimulare a exportatorilor locali, necesare și pentru a echilibra balanța comercială regională, care înregistrează un deficit de 629 de milioane de euro, alimentat în proporție ridicată de volumul importurilor din județul Cluj.
7. Creșterea capacității de atragere a investițiilor străine directe este o provocare investițională evidentă, în contextul în care regiunea captează doar 6,3% din totalul național al capitalului străin. Necesitatea unor politici de atragere a investitorilor este subliniată de valoarea medie a capitalului subscris de nerezidenți pe o societate, care se situează la 99,8 mii de euro, nivel inferior mediei naționale de 216 mii de euro, indicând o prezență redusă a proiectelor capabile să susțină dezvoltarea pe orizontală a economiei.
8. Consolidarea segmentului intermediar de companii reprezintă o provocare generată de asimetria claselor de mărime în care microîntreprinderile alcătuiesc 94,2% din totalul societăților comerciale, în timp ce numărul întreprinderilor mici și mijlocii înregistrează o ușoară contracție.
9. Depășirea blocajelor financiare din piața privată și diminuarea impactului practicilor comerciale neconcurențiale formulează provocarea de a stabili fluxurile de trezorerie ale agenților economici. Intervențiile sunt necesare pentru a răspunde situației în care 51,77% dintre întreprinderi raportează rate ridicate ale întârzierilor la încasarea facturilor de la parteneri privați, dificultate suprapusă peste percepția unei concurențe neloiale, obstacol menționat de 63,83% dintre companiile regionale.

10. Diminuarea diferențelor urban-rural și sprijinirea economiei individuale constituie o altă provocare strategică, reflectată de distribuția inegală a formelor de organizare fără personalitate juridică.
11. Facilitarea accesului la terenuri pentru extinderea afacerilor și atragerea de noi investiții se conturează ca o provocare de ordin operațional și administrativ, cu impact direct asupra dezvoltării capacităților de producție. Această barieră fizică este resimțită de 22% dintre companiile din Regiune, care raportează accesul la terenuri drept un obstacol, o pondere superioară mediei naționale de 21% și semnificativ mai ridicată prin comparație cu alte teritorii, precum regiunea Vest, unde nivelul este de doar 14%.
12. Îmbunătățirea mediului operațional și a încrederii instituționale constituie o provocare semnificativă, fiind determinată de deficiențele infrastructurii publice și de barierele etice semnalate de mediul privat. Conform datelor din Carta Albă a IMM, Regiunea ocupă primul loc la nivel național în ceea ce privește percepția privind corupția, aspect indicat ca obstacol de 26,24% dintre companii, la care se adaugă calitatea slabă a infrastructurii, considerată o constrângere de 15,60% dintre agenții economici regionali.
13. Depășirea limitărilor structurale ale ecosistemului de startup-uri și stimularea capacității de scalare a afacerilor emergente reprezintă o provocare esențială pentru politicile regionale de inovare. Deși programele au lărgit considerabil baza antreprenorială, acestea s-au limitat frecvent la o stimulare cantitativă a înregistrărilor comerciale, fără a integra instrumente financiare subsecvente care să faciliteze trecerea microîntreprinderilor în categoria companiilor capabile de internaționalizare și de producție cu valoare adăugată ridicată.
14. Extinderea impactului ecosistemelor de inovare și al rețelelor de clustere dincolo de centrele urbane consacrate se conturează ca o provocare pentru asigurarea coeziunii tehnologice regionale. Deși regiunea înregistrează cea mai mare densitate de clustere din țară și atinge un nivel ridicat de maturitate organizațională, această infrastructură de sprijin este concentrată preponderent în polul Cluj-Napoca. În paralel, teritorii precum județele Satu Mare și Sălaj prezintă un potențial industrial demonstrat, care rămâne însă insuficient integrat în dinamica transferului de cunoaștere și a digitalizării.

Măsuri potențiale

1. Finanțarea investițiilor directe în capacități productive aferente întreprinderilor mici și mijlocii, alături de susținerea integrării tehnologiilor avansate, în vederea consolidării poziției competitive a acestora pe piețele interne și internaționale.
2. Operaționalizarea unor mecanisme de stimulare și priorizare a proiectelor derulate în parteneriat între furnizorii regionali de tehnologie și entitățile din industria prelucrătoare, cu scopul de a accelera transferul tehnologic, adoptarea soluțiilor inovatoare și integrarea lanțurilor valorice locale.
3. Dezvoltarea cadrului instituțional și logistic necesar întreprinderilor mici și mijlocii pentru facilitarea accesului la activități de cercetare și inovare, prin asigurarea dotărilor cu echipamente specifice și optimizarea utilizării infrastructurii existente destinate transferului tehnologic.
4. Susținerea financiară a ecosistemelor de inovare fundamentate pe colaborarea directă între institutele de cercetare și întreprinderile rezidente în cadrul parcurilor de specializare inteligentă.
5. Implementarea unor programe cu acoperire regională menite să asigure caracterul continuu al activităților de cercetare, dezvoltare, inovare și transfer tehnologic la nivelul întregului teritoriu.
6. Crearea și capitalizarea unor instrumente financiare diversificate, incluzând soluții de tip private equity și garanții de portofoliu care combină granturile cu împrumuturile, alături de finanțarea programelor de incubare și accelerare pentru ecosistemul de startup-uri.
7. Proiectarea unui sistem de avertizare timpurie, implementat cu prioritate în județele care raportează rate ridicate ale insolvenței, având rolul de a facilita restructurarea datoriilor și de a menține viabilitatea companiilor aflate în dificultate.
8. Direcționarea investițiilor către sectoare economice care dispun de un potențial de creștere insuficient valorificat, precum turismul, acordând totodată o importanță strategică domeniilor de interes public, respectiv sănătății și educației.
9. Modernizarea și extinderea infrastructurii logistice destinate producătorilor locali, în vederea facilitării formării unor lanțuri scurte de aprovizionare care să interconecteze întreprinderile mici și mijlocii cu marii actori economici din regiune.
10. Promovarea investițiilor în tehnologii emergente de tip deep-tech și în sisteme noi de automatizare, pentru a genera un mediu structural propice inovării continue.
11. Finanțarea unor programe integrate de reconversie profesională destinate forței de muncă disponibilizate din industria prelucrătoare, vizând recalificarea și reintegrarea rapidă a acestora în sectoarele regionale cu potențial demonstrat de dezvoltare.
12. Susținerea unor scheme de finanțare dedicate proceselor de internaționalizare, cu obiectivul de a corecta deficitul comercial și de a stabili intensitatea exporturilor.
13. Înființarea unei agenții unice de atragere a investițiilor la nivelul Regiunii Nord-Vest, structură care să ofere proactiv pachete integrate destinate marilor investitori internaționali, substituind astfel demersurile de promovare izolate ale fiecărui județ.
14. Constituirea unor comunități de energie regenerabilă integrate în perimetrul parcurilor industriale, ca instrument de atragere a noilor rezidenți prin garantarea predictibilității și a reducerii costurilor operaționale cu energia electrică.
15. Continuarea dezvoltării rețelei de parcuri industriale și de specializare inteligentă, prin alocarea de resurse atât pentru extinderea și modernizarea amplasamentelor existente, cât și pentru înființarea unor noi structuri de sprijinire a afacerilor.

Bibliografie

Legislație

- Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind fondurile politicii de coeziune (Nota 3)
- Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (Nota 4)
- Regulamentul (UE) 2021/523 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 martie 2021 de instituire a Programului InvestEU (Nota 5)
- Comunicarea Comisiei, Orientări privind sinergiile dintre Orizont Europa și FEDR (2022/C 160/02) (Nota 6)
- Hotărârea Guvernului nr. 933/2022 privind aprobarea Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027 (Nota 9)
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene aferente politicii de coeziune 2021-2027 (Nota 11)
- Strategia Națională privind Economia Circulară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nr. 943 bis din 27 septembrie 2022 (Nota 13)
- Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, act normativ utilizat pentru încadrarea firmelor pe clase de mărime (Nota 46)
- Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei Europene privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, menționată ca bază a legislației naționale în domeniu (Nota 46)

Studii, strategii și rapoarte

- Draghi, M. (2024), The future of European competitiveness. Part B: In-depth analysis and recommendations, Comisia Europeană, septembrie 2024 (Nota 1)
- Letta, E. (2024), Much More Than a Market. Speed, Security, Solidarity. Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU (Nota 2)
- Strategia Națională de Competitivitate 2021-2027, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (Nota 7)
- Strategia Industrială a României 2024-2030, Ministerul Economiei (Nota 8)
- Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) 2021-2027, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, și Planul Național de Redresare și Reziliență al României (Nota 10)
- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (Nota 12)
- Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, Guvernul României (Nota 14)
- Strategia Națională de Educație Financiară 2024-2030 (Nota 15)
- Fina, S., Heider, B., Rat, C., România inegală. Disparitățile socio-economice regionale din România, Friedrich-Ebert-Stiftung (Nota 16)
- Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Vest 2021-2027 (RIS3 NV), Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest (Notele 17, 69)
- Programul Regional Nord-Vest 2021-2027, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest (Nota 18)
- BNR - Conturile naționale Financiare, Raport anual 2024 (Nota 19)
- BNR - Raport asupra stabilității financiare, iunie 2026 (Nota 20)
- Carta Albă a IMM-urilor din România 2025 (Nota 65)
- Banca Națională a României, Investițiile străine directe în România în anul 2024 (Notele 62, 63)
- Analiza Regională - Unicorn Quest, proiect Interreg (Nota 68)

- Banca Mondială, Subnational Business Ready în Uniunea Europeană 2024: România, document care integrează datele extrase din Enterprise Survey 2023 referitoare la dificultățile mediului de afaceri. (Nota 57)
- StartupBlink, Global Startup Ecosystem Index, raport utilizat pentru evaluarea poziționării centrelor urbane Cluj-Napoca și Oradea în perioada 2020-2026. (Nota 68)

Date, statistici și platforme (Baze de date)

- Eurostat - [Nama_10r_3gdp] Gross domestic product (GDP) at current market prices by NUTS 3 region (Nota 21)
- Eurostat - [Nama_10r_2gvagr] Gross domestic product (GDP) and Gross value added (GVA) in volume by NUTS 2 region (Nota 22)
- Eurostat - [Nama_10r_3gva] Gross value added at basic prices by NUTS 3 region (Notele 23, 24, 25)
- Ministerul Finanțelor - Situațiile financiare anuale depuse la administrația fiscală / Extrasul financiar anual (Notele 26, 28, 29, 32-52)
- Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC) - Firme Înregistrate la Registrul Comerțului și rapoarte lunare (Notele 27, 30, 31, 53, 64)
- Institutul Național de Statistică (INS) - Ancheta Forței de Muncă în Gospodării (AMIGO), seriile anuale (Nota 54)
- Date Eurostat - In-work-at-risk-of-poverty rate by status of employment (seria ilc_iw01) și Severe Material and social deprivation rate (seria ilc_mdsc12) (Notele 55, 56)
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene - Platforma pentru absorbție fonduri UE 2021-2027 (Nota 57)
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene - Tablou de bord PNRR (Nota 58)
- Institutul Național de Statistică, baza TEMPO (matricele EXP101J și EXP102J) (Notele 59, 60, 61)
- European Innovation Scoreboard (Nota 66)
- Regional Innovation Scoreboard (Nota 67)

00-40-264-431550

www.nord-vest.ro

Donath Street 53a, Cluj-Napoca, Cluj

planificare.strategica@nord-vest.ro

Member of:

ROREG

Managing Authority for:

Intermediate Body for:

Program Sănătate

Regio